THKP / CEPHE ELEŞTİRİSİ

Mehmet Yılmazer

SENTEZ Yayınları

THKP/C ELEŞTİRİSİ

MEHMET YILMAZER

SENTEZ YAYINCILIK

SENTEZ YAYINCILIK P.K. 89 06428 Ahmetler/ ANKARA

Baskı:Aydınlar Matbaası

THKP/C ELEŞTİRİSİ

Mehmet Yılmazer

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 7
GENEL GİRİŞ 33

I.BÖLÜM

1960 SONRASI SINIFLAR MÜCADELESİNDE THKP-C'nin DOĞUŞU (I.DOĞUŞ) 36
1960 SONRASI KÜÇÜKBURJUVA DEVRİMCİLİĞİNE GENEL BAKIŞ 36
1969 SONRASI MDD HAREKETİNE GENELBAKIŞ 46
M.ÇAYAN'IN ADIM ADIM "KESİNTİSİZ DEVRİM TEZİNE VARIŞININ ELEŞTİRİSİ 58
TİP'le Polemikler ve Temel Çatışma Noktaları 56
AK-Aydınlıkla Polemik: "Proletarya'nın İdeolojik Öncülüğü 62
AK-Aydınlığın Doğuşuna Bakış 63
AK-Aydınlık ve Yön Çizgisinin Paralelliği 64
İdeolojik Öncülüğün Gerekçeleri 70
Kemalizm Hakkında Birkaç Söz 86
Evrim Konağı Tesviti ve Evrim-Devrim İçiçeliğinin İlk Filizleri 89
Al Aydınlıkla Konuşma ve "Kurtuluş" Gazetesi 93
Şehirler-Kırlar-Uzun Halk Savaşı: "Fiili Öncülüğün Reddi 93
Köylülük ve Devrimin Karakterine Etkisi 103
Askeri Yan-Politik Yan İçiçeliği 106
Parti ve Yayın 110

II.BÖLÜM

KESİNTİSİZ DEVRİM'İN ELEŞTİRİSİ 114
GENEL DEVRİM ANLAYIŞI:MARX-ENGELS VE LENİN ÇATIŞMASI 114
KESİNTİSİZ DEVRİM'DE TÜRKİYE'YE BAKIŞ 125
Tek Parti Dönemi ve Sonrası 127
Devrimin Karakteri 130
SÜREKLİ MİLLİ KIRİZ,EVRİM-DEVRİM'İN

İÇİÇELİĞİ 138
SUNİ DENGE-NİSPİ DENGE 142
"SUNİ DENGE'Yİ KIRMAK İÇİN:
"SİLAHLI PROPOGANDA" 147
SİLAHLI PROPOGANDA'NIN MÜCADELE
ARACI "ÖNCÜ SAVAŞI" 150

ÖNSÖZ

12 Eylül Faşizm'inin altıncı yılı içinde Sol hareketin genel görünüşü henüz dağılma, ideolojik bozulma ve çürüme süreçlerinin yarattığı ağır bunalım havasından kurtulamamıştır. İşçi sınıfı hareketinde çok zayıf da olsa kıpırdanmaların yaşandığı ve özellikle **Kürdistan** 'da mücadelenin basamak basamak yükseldiği günümüzde Sol hareketteki bunalım artık son dönemlerini yaşıyor olmalıdır. Uzaktan bakıldığında Sol hareketteki çürüme şaşırtıcı görünebilir. Ve gerçekten, eğer 12 Mart dönemiyle bir kıyaslama yapılırsa çürümenin ideolojik deformasyonun ve örgütsel dağılmanın boyutları bugün çok daha yüksektir. Sancılı yıllar uzamış, devrimci mücadele alanından dökülenlerin sayısında muazzam bir artış yaşanmış, mücadeleye kayıtsızlık yadırganmayan normal olaylar haline gelmiştir .

Bütün bu olguların altında, temelinde yatan en önemli gerçeklik elbetteki 12 Eylül yenilgisidir. Fakat yalnızca "yenilgi" tesbitiyle yaşanan buhranı açıklamak ister istemez eksik kalmaktadır. Olayların belirli bir birikime ulaştığı günümüzde konuyu yeniden ele almak kaçınılmaz hale gelmiştir.

SOL HAREKETİN SINIF TEMELLERİ

Şimdi yaşanan çürüme ve çöküş 12 Eylül'le birlikte, deyimi yerinde kullanırsak, bir sonuca ulaşmıştır. Fakat mevcut çürümenin kökleri, 12 Eylül Faşizmi ne denli güçlü de olsa **yalnızca** böyle bir karşı-devrimci darbede yatmamaktadır. Olaya yalnızca bu yönden bakmak konuyu aşırı basitleştirmek ve hatta yenilgi ortamında "felaket tellallığı" yapmak anlamına gelir. Devrimci hareket, özellikle 1979'larda zorlandığı kabuk değişimini, şimdi bir yenilgi ortamında yapmaya itilmiştir. Dün son derece hızlı ve enerjik bir şekilde yapmak zorunda olduğu değişimi bugün sancılı ve adeta mehter takımı adımlarıyla yapmaya itiliyor.

Sorunu derinlikleriyle kavrayabilmek için devrimci hareketin 1960'lar sonrası dayandığı sınıf temelini ve

bundan çıkan taktiklerini bir film şeridi gibi irdelemek zorundayız. Hangi momentlerde, çöküşü hazırlayan hangi önemli taktik hatalara düşülmüştür? Can alıcı gerçeklikler bu noktalarda yatmaktadır.

1960'lar sonrası devrimci hareket iki temel kaynaktan beslenmiştir. Birincisi, aristokrat, biz de daha çok sendikalist işçi zümresinden kaynak alan ve parlamenterizmi bayraklaştıran TİP hareketidir. İkincisi, "asker- sivil- aydın" zümrelerinden, yani radikal küçük burjuva tabakalardan kaynak alan ve Amerikan emperyalizmine karşı bir "Milli Kurtuluş" mücadelesini bayraklaştıran MDD hareketidir. Çatışma, çekişme ve bölünmeleriyle 12 Mart'a kadar yaşanan döneme bu eğilimler damgalarını vurmuştur.

Bugün, eskiden beri var olan "sol içi bölünmelerin aşırılığı" üzerine bir de çöküş ve çürüme kamburu binince, yaşananların "anlamsızlığı" üzerine çok şey yazılıp, söylenmeye başlandı,bölünmelerden bunalma noktasına gelindi. Bölünmelerin "suni" olduğu yargısı daha çok tekrarlanmaya başlandı. Bu yaklaşım tarzı olayların iç bağlantılarını kuramamanın doğurduğu bir tepkidir. Lenin bu konuda şunları söylüyor:

"Bu sorun üzerinde farklılıkların ve tartışmaların 'aydınlar' arasındaki tartışmalar 'olgunlaşmamış' proletarya üzerinde etki kurma mücadelesi', 'aydınların proletaryaya uyum yapma çabasının' bir ifadesi olduğu düşüncesinden...daha yanlış hiç birşey yoktur. Tersine bunlar proletaryanın Rusya'nın burjuva gelişimindeki

(*) "Çünkü bir liberal, halihazırda işleyen süreçten, yani burjuvaziye 'imtiyazlar' sağlayan, toprak sahiplerinin öncülük ettiği bir burjuva gelişmeden başka bir gelişmeyi hayal edemediği,onun kafasının bir başka yolu benimseyemediğinden, kesinlikle bu yüzden liberaldir. Bir demokrat, "halkın" yani küçük burjuvazi köylülük ve proletaryanın öncülük ettiği, fakat bu yolunda bir burjuva yol olduğunun kavramadan, diğer bir gelişim yolunu gördüğü ve onun için mücadele etiği için kesinlikle bu nedenle demokrattır. Maslow tasviyeci kitabının sonuç bölümünde burjuva gelişmenin bu iki yolu hakkında Amerikan tipi burjuvazinin gücü (Rusya koşullarında: devrimci araçlarla toprak beğliğinin tasviyesi temelinde köylülüğün içinden çıkıp büyüyen bir burjuvazi) Purusya tipi burjuvazinin zayıflığı (toprak sahipleri tarafından tutsaklaştırılmış) hakkındaki herşeyi; Bolşeviklerin asla "diktatörlüğü" burjuvazinin Zayıflığı sonucundan hareketle değil burjuva gelişiminin bu iki yolunu mümkün kılan objektif ekonomik koşullardan hareketle çıkarttıklarını unutmuştur." (Lenin, Mevcut İdeolojik Çatışmaların Bazı Kaynakları c: 16 s: 90)

iki (*) farklı eğilimin çatışmasına kayıtsız kalamayacak denli olgunlaşması ve onun teorisyenlerinin bu farklı eğilimlerle ilgili olarak teorik formülasyonlarını ortaya koymaktan kaçınmamaları gerçekliği yüzündendir. (Lenin, Marksizmin Tarihsel Gelişiminin Bazı Özellikleri, c: 17s)

Türkiye'de burjuva gelişiminin en sancılı günleri, kendine yol arayış çabaları ne yazık ki mevcut devrimci kuşakların ancak kitaplardan okuyabileceği bir yarım yüzyıl öncesinin olgusu olmuş, sanki "tarih" olup gözden yitmiştir. Rusya'da devrimi başarıya götüren kuşaklar ise bütün bir gelişim sürecini capcanlı olaylarıyla yaşamışlardır. Böyle bir "tarihi şanssızlığın" avantajları elbetteki tartışma götürmez. Fakat onların göğüslemek zorunda kaldıkları müthiş zorluk ise, bu canlı gelişimleri hemen hemen ilk kez yorumlamak, Marksizmin süzgecinden geçirip, yığınlara maletmek göreviydi. Bugün bizler bu deneyleri hazır, işlenmiş, oportada bulmakta çok önemli avantajlara sahibiz.

Türkiye'deki "burjuva gelişiminin iki yolu" hiç bir dönemde Rusya'daki denli göğüs göğüse açık bir çatışmaya girmemiştir. Kurtuluş Savaşına Ordu gençliği eliyle öncülük eden Anadolu burjuvazisi, antika kökenli 7 bin yıllık **tefeci-bezirgan sermaye** karekteriyle yoğrulmuştur. Enküçük demokratik köylü hareketini bin yıllık sinikliği ile tefeci-bezirgan sermaye çürütmeyi bilmiştir. Çürütemediğini Çerkez Ethem örneğindeki gibi provakasyonla emperyalizmin kucağına itmeyi becermiştir. O nedenle "Birinci Kurtuluş" sonrası Türkiye'de kapitalizmin gelişmesi sancılı, ağır, köylüyü kırın karanlığında boğan ve köleleştiren "Prusya tipi" yolu izlemiştir. Bizde kapitalizmin gelişme yollarında hiçmi "çatışma" olmamıştır? Tersine, bütün sinikliğine rağmen bizde de burjuva gelişmenin "iki yolu" üzerinde, çatışma değilse bile çekişmeler ve gitgeller yaşanmıştır. Birinci Kurtuluşun ya da burjuva demokratik devriminin siyasi öncüleri önlerine hedef olarak "batılılaşmayı" koymuşlardır. "Batılılaşmak" ise, modern kapitalizmin "**toprak reformu**" ve "**sanayileşme**" ile durgun ortaçağ karanlığını yırtması anlamına geliyordu. Bizde ise aynı parola devlet eliyle finans kapital yaratma sonucuna varmıştır. Toprak reformu (feodal artıkların süpürülmesi) ve gerçek sanayileşme (tekniğin son sözünü üretime geçirme) bizde hep ulaşılamaz kalmıştır.

Türkiye'nin alın yazısında, bu iki temel sorun üzerindeki çekişmelerde hep iki gücün didişmesi esas rolü oynamıştır. Bunlar, Osmanlılıktan beri devletçi gelenege sahip, milli kurtuluştan sonra batılılaşmayı özleyen "devlet sınıflarımız" ile ekonomi temelinde egemen, tefeci bezirgan sermaye ve toprak ağalığıdır. Devletçiliğimizi, sanayi girişimleri özel finans-kapital çapulunu yaratmaktan, en ılımlısından toprak reformları girişimleri ise ağalığın başkaldırısını ortaya çıkartmaktan başka bir sonuç doğurmamıştır. Tek parti döneminin kapanışında, CHP'nin "toprak reformu" girişimi onun bölünmesine ve hızla tekerlenmesine yol açan önemli etkenlerden birisidir.

27 Mayıs Türkiye'de kapitalizmin gelişiminde hep yara gibi duran, sanayileşme ve toprak reformu yönünde bilinçsiz, gözü kara bir atılım oldu. Finans-kapital'e sermaye aktaran "tasarruf bonolarını çıkararak şehir küçük burjuvazisinden "arazi vergisi" getirerek küçük köylülükten hızla tecrit olmaktan kendini kurtaramadı.

Devrimci hareketin yaygın bir şekilde yeniden doğuşu işte bu momente denk düşer. Türkiye kapitalizminin gelişmesinde iki ayrı "yön"müş gibi gözüken "devlet sınıfları" ile tefeci bezirgan temeli özel yerli **Finans-kapital** arasındaki çekişme devrimci hareketin şekillenmesini kaçınılmaz bir şekilde etkilemiştir. Fakat bu şekilleniş, Lenin'in dediği gibi "olgunlaşmış proletaryanın" burjuva gelişimin iki farklı eğilimine karşı **bilinçli** bir tavır almaktan çok, "burjuva" gelişimlerinin ağır izlerini taşımak biçiminde olmuştur.

TİP, Türkiye'de burjuva demokratik devrimin taleplerinin esas olarak yerine getirildiğini savunmuş parlementer yollarla sosyalizm mücadelesine soyunmuştur. TİP öyle yapmakla henüz tamamlanmamış "sanayi" ve "toprak reformu" taleplerini reformist burjuvazinin ellerine terk etmiş oluyordu.

MDD hareketi ise devlet sınıfları geleneğinden kesin bir şekilde etkilenerek "asker-sivil-aydın" zümrelerin öncülüğünde İkinci Kurtuluş Savaşı yoluna çıkmıştır. Proletaryanın harekete öncülük edip edemeyeceği konusundaki tartışmaların kaynağı hareketin dayandığı küçükburjuva temel nedeniyledir. Bu hareket içinden

Ak-Aydınlık (Perinçek) çizgisi bütünüyle proletaryayı inkar ederek Milli-Kemalist bir yola çıkarken; TİİKP-C hareketi de "proletaryanın ideolojik öncülüğü-öncü savaş "tezleriyle emperyalizme karşı kurtuluş savaşı yoluna çıkmıştır.

Bugünden düne baktığımızda, hareketlerin siyasi kavrayışlarındaki ilkellik şaşırtıcı gelsede o günün koşullarında hepsi bir gerçekliğin ifadesiydi. 12 Mart öncesi devrimci hareketin seviyesine baktığımızda. hareketteki yaygınlaşmanın özellikle 1950'ler sonrası kapitalizmin hızlı gelişiminin objektif sonucu olduğu görülmektedir. Fakat bu gerçeklige ragmen, proletarya aktif bir eylemlikle mücadele alanında henüz yer almamıştır. Bu konuda 15-16 Haziran eylemleri bir dönem noktası olmuştur. Elbetteki bütün gelenekcil özelliklerini açıga vurarak. 27 Mayıs ve ardından 21 Şubat olayları küçükburjuva radikalizminin atılımı için yol açıçılığı işlevi görmüştür. O nedenle MDD hareketinin "aydın-sivil-asker" zümre öncülüğüne sarılması rastlantı degildir.

12 Mart devrimci hareketin bilinç seviyesinde kaçınılmaz bir şekilde etkiler yarattı. Türkiye'de kapitalizmin gelişiminin örtülü kalan pek çok yanı 12 Mart olaylarıyla iyice gözler önüne serildi. Tek parti döneminde semiren, DP ve AP dönemlerinde iyice gürbüzleşen yerli Finans-Kapital, 9 Mart hareketini saf dışı bırakarak 12 Mart'a kesin yön vermiştir. 12 Mart hükümetlerindeki "toprak reformu" tartışmalarıysa laftan öteye götürülememiştir. Ve ilk kez 12 Mart'dan hemen sonra "Zenginler kulübü" TÜSİAD kuruluşunu ilan etmiştir. "Cumhuriyetin kurucusu", "devletci" gelenekli CHP ise tekel dışı burjuvaların siyasetine doğru itilmiş, Ecevit'le bu olgu somutluk kazanmıştır.

Bu gelişmeler 12 Mart sonrası devrimci hareketin şekillenmesinde nasıl etkiler bırakmıştır? Finans-kapital'in soygunu arttıkca bu talandan hoşnutsuzluk duyan sınıf ve tabakaların tepkileri ister istemez yaygınlaşmış ve derinleşmiştir. Sol içinde işçi aristokrasisinin ve hoşnutsuz orta tabakaların sözcülüğü, ağırlıkla TKP bayrağı altında toplanmıştır. TKP mücadele ufku olarak TİP'ten öteye görüşlere sahip olmayan bir yapıya sahiptir ve onun mirası üzerinde yükselmiştir. TİP'i batıran onun parlamento hayalleriydi. TKP ise, Ecevit'in ardından "legale çıkma" hayalleriyle yaşamıştır. TKP, TİP, TSİP, 123 Mart sonrasının

genelde orta tabakalara dayanan, özelde sendikalist işçi aristokrasisi içinde tutunan sosyal eğilimin üç kriterine yakın nüansıydı. Siyaset sahnesinde, tekel dışı burjuvaların sosyal eğilimi olan Ecevit CHP'sinin sadık bir takipçisi oldular. Bu tutum onların sınıf temelinin kaçınılmaz sonucuydu.

Öte yandan, küçük burjuva devrimciliği 12 Mart'tan belli dersler çıkartmış göründü. "İşçi sınıfının mücadele içinde öneminin arttığı" tespitinin THKP-C kaynaklı siyasetlerce de yapılması aslında bir gelişmeydi. Elbette bu kendiliğinden olmadı. Bizzat işçi hareketinin öğreticiliği yolundan bu noktaya varıldı. Ayrıca "Amerikan emperyalizminin açık ya da gizli işgaline karşı" mücadele parolasının eksikliği gözler önüne çıkmıştı, mücadele parolası "oligarşiye karşı tek yol devrim" biçimine dönüştü.

Aynı zamanda gelişen kapitalizme, kapitalizmin özellikle kır ve kasabalardaki yıkıcı etkisine karşı kır katmanlarının kendi konumunu koruma eğilimi olarak, tutucu ve gerici yapıda TKİP, HK ve Partizan şekillendi. Bu hareketlerin genel özelliği işçi sınıfına ve sosyalizme düşmanlıktır. Kapitalizmin yıkıcılığına karşı, sosyalizme meyletmek yerine geri ataerkil geleneklerin özlemini dile getiren bu eğilimlerin işçi sınıfı hareketinin yükselmesiyle orantılı olarak gerici yüzleri daha iyi ortaya çıkacak olan, kapitalizmin kırlarda yarattığı sınıf altüstlüğü anaforunun köpükleridir.

Devrimci hareketin 12 Eylül darbesini yemeden önce sınıf yapılanması genel hatlarıyla bu şekildeydi. Proletaryanın bağımsız siyasi yapısı ve bağımsız eylemliliği, genel demokrat hareket içinde bile oldukca cılızdı.

Bu kesin gerçekliğin açıklaması nasıl yapılabilir?

"Bütün burjuva partilerine karşı, bir sınıf olarak proletaryanın, gerçek, kesin ve yığınsal kopuşması, ancak kendi ülke tarihinin bir sınıf, bir politik birlik olarak burjuvazinin **bütün karakterini** açığa vurduğu; bazı açık, geniş politik eylemliklerde kendini ortaya koyan belirli ideolojik, politik birlik, bir tabaka olarak küçükburjuvazinin bütün karakterini proletaryanın gözünde teşhir ettiği zaman, gerçekleşebilir." (Lenin Bir Yayıncının Notları: c.13 s:73)

Türkiye "tarihi" ve Türkiye proletaryası bu yönde çok önemli adımlar atmıştır, ama henüz bir 12 Eylül darbesinin gelişini püskürtecek ölçüde değil. Proletarya son 20 yılda kazandıklarını, bir 12 Eylül darbesinde yitirerek, bugüne kadar taşıdığı geniş sosyal-demokrat hayellerin bedelini ödemiş oldu. Ne burjuva sosyalizmi ne de küçükburjuva sosyalizmleri onun sosyal demokrat hayallerden kopuşmasını sağlıyacak bir mücadele vermediler, veremezdiler. 12 Eylül yenilgisi yarattığı pek çok çöküşün altından bir daha böyle pahalı bedeller ödememeye aday proletaryanın bağımsız atılımını yaratacaktır.

12 EYLÜL'E KADAR
SOL HAREKETTE GENEL TAKTİK TUTUMLAR

12 Eylül öncesi devrimci hareketin genel sınıf temelini belirledikten sonra, onun taktik tutumlarına değinmeliyiz. Nasıl ki, 1960'lar sonrası devrimci hareket 27 Mayıs'ın açtığı yoldan ilk adımlarını atınca, o ortamın genel yapısından etkilenmemezlik edemediyse; 12 Mart çıkışından da Ecevit CHP'sinin açtığı yoldan adımlar atarken bu gelişimden ister istemez etkilenmiştir. Yığınlardaki genel sosyal-demokrat umutlar binbir kanaldan sol içinde etkisini sürdürmüştür. Olay Ecevit'in kişiliğinden öteye Türkiye'deki ekonomik gelişimin kaçınılmaz bir sonucuydu. Tek Parti döneminden sonra kapitalizmin kırlarda ve şehirlerde öncesine göre daha hızlı gelişimi, devletçilik dehlizlerinde ihale bekleyen yaban burjuvalar kitlesini bu imkandan hızla uzaklaştırmıştır. Devletçilik yarattığı Finans-Kapital zümresinin güdümüne yerleştikçe, o güne kadar aynı kapıdan ekmek yemiş tekel dışı burjuvalar kendilerini kapının önünde buldular. Bu, siyasi planda, CHP'nin 12 Mart ve AP ile kopuşması sonucunu yarattı. Bu "kopuşma" yığın psikolojisinde bir "umut" yarattı. Ne zamana kadar? İki yıllık Ecevit hükümetinin icraatıyla kendini teşhir etmesine kadar. Ecevit hükümeti yükselen işçi ve halk hareketinden çıkıp gelen "devrim" korkusuna karşı, "demokrasiyi kurtarma" uğruna, tekel dışı burjuvaların Finans-Kapitalle uzlaşmasıydı.

1970'lerin başında gerçekleşen "kopuşma" ya da "umut" böylece halk hareketine karşı 1970'lerin sonlarında gerçekleştirilen bir uzlaşmayla yitiriliyordu. Bu gelişim karşısında devrimci hareketin tutumu ne olmuştur?

Finans-Kapitalin halk hareketini topyekün bastırma hazırlıkları karşısında üç genel saflaşma yaşanmıştır. İlki teslimiyet cephesidir. Kendini CHP'nin finans-kapitalle uzlaşmasında ifade etmiştir. Yığın hareketinden ürken sosyal-demokrasi, Demirel'in ardından elde dilekçe dolaşmıştır. Tam bir teslimiyetçi tutumla, halkın, işçi sınıfının elini kolunu bağlamak için didinip durmuştur. Bunun dışında ikinci saflaşma kararsızlar cepheslydi. DİSK, burjuva sosyalist partileri ve Kurtuluş siyasetinden ibaretti; Bunların taktiği de CHP'ni faşizme karşı mücadeleye ikna

etme dil dökücülüğünden ibaretti. Taktik olarak sosyal-demokrasinin zemininden kopuşmamışlardı. Üçüncü saflaşma Dev-Yol, Dev-Sol, SVP, Acil, TKEP'i içine alan direniş güçleriydi. Sınıflar mücadelesi ortamında güçler dengesine göre cılız da olsa sosyal-demokrasinin taktik zemininden bağımsız direniş taktiklerini zorluyorlardı.

Bu siyasi akış içinde iki moment: 1979 sonundaki senato seçimleri ve Tariş-Çorum barikatları özel bir öneme sahiptir.

12 Mart çıkışından başlayarak işçi ve halk hareketi hızlı adımlarla yükselmiş, MC hükümetlerini paçavraya çevirmiştir. Ecevit'in on AP'li ile kurduğu hükümetin amacı yükselen hareketi yatıştırmaktı. Ve gerçekten de 1978 başlarından itibaren harekette bir durgunlaşma yaşanmıştır. Ecevit, finans-kapitalle uzlaşıp, halk hareketini yatıştırma gayretlerinin bedelini 1979 Kasım'ındaki kısmi Senato Seçimlerinde en pahalı bir şekilde ödemiştir. 1977 yılı ile kıyaslandığında 25 il seviyesinde oy kaybı 8.37'ye düşmüş, bu oran proletaryanın en yoğun olduğu İstanbul'da 8.44'e varmıştır.

Bu sonuçları, o dönemde sol hareket nasıl yorumlamıştır? Burjuva sosyalist partileri (TİP, TSİP, TKP) tam bir moral çöküşüne uğramıştır. Seçim sonuçları karşısında TİP'in tepkisi "halk sağa kaydı" biçiminde olmuştur. Oysa seçimlerde muklak sayı olarak sağ oylarda önemli bir artış yoktur fakat CHP'nin oylarında çok önemli düşüşler vardır. Yine TKP, o günlerin değerlendirmesini 12 Eylül sonrası şöyle yapıyor:

"CHP'nin yarattığı düş kırıklığının ve terörizmin etkisiyle orta katmanlardaki sağa kayış... burjuva parlamentosunun halkın gözünde düşmesi... parlamentodaki tıkanıklıklardan bıkan halk yığınları, bu nedenle parlamenter özgürlükleri ve kanunları koruma sorumluluğunu kavramada güçlük çektiler." (5. Kongre Belgeleri s.31)

Bu cümleler burjuva sosyalist partilerimizin 12 Eylül öncesi mücadelenin en kritik momentlerinden birisinde nasıl bir teslimiyetçi ruh hali içinde olduklarının inkar götürmez bir belgesidir. "Halk sağa" kaymamıştır. Tam tersine, CHP (yani tekel dışı burjuvalar ve orta katmanlar), halk

hareketinin yükselmesi karşısında korkuya kapılmış, parababaları ile uzlaşmaya oturmuş, bu felişim karşısında CPH'ne "umut" bağlayan halk yığınlarının genelde 8.37'si, İstanbul'da ise 8.44'ü bu partiden kopuşmuştur. Yani tekel dışı burjuvalar "sağa" kayarken, halk yığınları bu gidişten pasif bir tarzda da olsa kopuşuyorlardı.

Öte yandan, TKP parlamentonun itibar yitirmesini mücadele açısından bir olumsuzluk olarak ele alıyor. O günlerde Genel Kurmay'ın muhtıra-mektubuna TSİP'in tepkisi ise "demokrasinin rencide edildiği" biçiminde olmuştu.

Bu baylar, nasıl kör bir sosyal-demokrasi takipçiliği içinde olduklarını, 12 Eylül öncesinin en kritik momentinde en açık bir şekilde göstermişlerdir. Evet, parlamentonun itibarı kalmamıştı, artık parlamento içinden hiçbir koalisyon halk yığınlarını oyalayamazdı. "Demokrasi" ise yalnız Genel Kurmay'ın mektubu ile değil, daha önce CHP'nin ilan ettiği sıkıyönetim ile çoktan "incinmişti". Tekel dışı burjuvazi (CHP) sağa kaymış, halk yığınları ise bu partiden önemli ölçüde kopuşmuştu. İşte böyle bir momentte, her şey yığın mücadelesinin daha üst bir aşamaya yükseltilmesini zorunlu ve tek doğru görev olarak devrimcilerin önüne koymaktaydı. Fakat burjuva sosyalistleri "yıpranan parlamento", "rencide olan demokrasi" sızlanmalarıyla mücadeleyi daha üst bir seviyeye yükseltmek şöyle dursun, eski "parlamenter" ve "demokratik" günlerin barışçıl mücadelesini özlediklerini, bu nedenle mücadeleyi yükseltmek değil, ancak yatıştırmak "görevi"ne talip olabileceklerini, biraz dolambaçlı yoldan da olsa, kendi dilleriyle açıklamışlardır.

Aynı momentte, seçim sonuçlarını küçükburjuva radikalizmi, Dev-Yol'un ağzından, tam tersi yönde yorumluyordu. Seçim öncesi Partizan, Dev-Yol vb. siyasetler "boykot" taktiğini savunmuşlar, CHP'nin oylarındaki düşmeyi ise "Hükümetin sağ tutumuna karşı bilinçli ve güçlü bir protesto hareketidir." şeklinde değerlendirmişlerdir. Bu değerlendirme klasik deyişle "bozgunda zafer havası çalmak"tır. Halk yığınları CHP'den "bilinçli ve güçlü bir" şekilde mi kopuşmuşlardı? Burjuva sosyalist partilerin dediği gibi halk sağa kaymamıştı, fakat Dev-Yol'un dediği gibi sosyal-demokrasiden bilinçli ve güçlü bir kopuşma da yoktur. Gerçek olan, o momentte,

geniş yığınlardaki demoralizasyon, kararsızlık ve seçime katılmayarak CHP'den zayıf-pasif ve kendiliğinden bir kopuşmaydı. Küçükburjuva radikalizmi olayı böyle görmeyerek, yığınları daha yüksek mücadele biçimlerine hazırlama görevini ciddiye almamış ya da zaten yığınların böyle bir mücadeleye hazır oldukları aldanışına kapılmıştır. Gerçekten CHP'den "güçlü ve bilinçli" bir kopuşma yaşansaydı, bu yığınların yeni, daha yüksek mücadele biçimlerine de hazırlıklı olmaları çok doğal olurdu ya da bu hazırlık içinde müthiş güçlükleri taşımazdı. Dev-Yol ve küçükburjuva radikalizmi en tipik özelliklerini, halkın kendiliğinden tepkilerine tabi olma, halk dalkavukluğu, popülist, kuyrukçuluk yanlarını o dönemdeki değerlendirmeleriyle en iyi biçimde açığa vurdular. Kararsız yığınlara "bilinçli" ve "güçlü" bir kopuşmayı gerçekleştirdikleri yolunda alkış tutmak, onların blinci ve davranışını geliştirmemekle kalmaz, onları yaklayan mücadeleye hazırlıksız bırakacağı için yığın bilincinde daha yüksek moral alt üstlüklere neden olur.

Netice olarak, mücadelenin yeni biçimlere doğru ükseldiği 1979 sonunda, burjuva sosyalist partileri (TİP, TSİP, TKP) böyle bir göreve talip olmadıklarını ilan ederken; küçükburjuva radikalizmi ise halk yığınlarının bilinç durumunu abartarak, yeni mücadele dönemine hazırlanmayı, bu yoldaki görevleri küçümsüyordu.

Hatırlardadır, 1978'lerden itibaren sol içinde bölünmeler ve iç çatışmalar artmıştır. En önemlileri küçükburjuva radikalizmi içinden Dev-Sol kopuşması burjuva sosyalizmi cephesinde TKP'den İşçinin Sesi kopuşmasıdır. Bu kopuşmalar, CHP eliyle yığın hareketinin yatıştırılmaya çalışıldığı dönemde ya da başka deyişle yığın hareketinin bir durgunlaşma, bocalama içine girdiği dönemde yaşanmıştır. Çünkü mücadelenin objektif gidişi, yığınların ve devrimci hareketin önüne yeni görevleri, yeni mücadele biçimlerini dayatıyordu. Görevlerdeki bu nitelik sıçraması ister istemez devrimci hareket içinde sancılar yaratıyordu.

12 Eylül öncesi mücadele sürecinde diğer önemli bir momentte 1980 Şubat'ında gerçekleşen Tariş-Gültepe direnişidir. Ardından Çorum barikatları ve Fatsa kuşatması yaşanmıştır. Bütün bu olaylar neyin habercisiydi? Ve

mücadelinin içinde bulunduğu aşamada ne anlama geliyordu?

Olayların özelliğini mücadelenin taktik gidişi açısından irdeleyelim (1) Tariş eylemlerine kadar, yığın eylemliliklerinde -özellikle DİSK'in miting ve gösterilerinde- halkın ve işçi sınıfının genel bilinç seviyesi az ya a çok sosyal-demokrat umutlar seviyesindeydi. Fakat Tariş ve diğer direniş eylemleri 1979 sonunda CHP umutlarının yıkılışından sonra yükselen eylemlerdir. Güçlü yanları yığınların sosyal-demokrasiden pasif ve kendiliğinden kopuşmasını, pratik eylemlilikle aktif ve bilinçli hale sıçratacak karakterde olmalarıydı. Zayıf yanları ise, henüz filiz halinde olmaları, bilinçli, örgütlü bir hazırlığın ürünü olmaktan çok kendiliğinden bir gelişimin ürünüydüler. Olayların genel özelliği sosyal-demokrat umutların yıkılışından, radikal, direnişçi bir yığın eylemliliğine atlayışın ilk kıvılcımları olmalarıdır. (2) Tariş'le başlayan direnişler, o güne kadar ağırlıklı olarak sürdürülen mücadele biçimlerinin hangi yönde değiştirilmesi gerektiğinin ilk işaretlerini bizzat pratik deneyle göstermiştir. Barışçıl gösteriler yetersiz hale gelmiş; fakat özellikle faşist sivil milislerle (MHP'lilerle) sürdürülen mücadele başta yol açıcı bir rol oynasa da sonra sınıflar savaşının üstünü örten, bulandıran bir şekle bürünmüştür. Tariş-Gültepe direnişi semtlerdeki mücadele ile fabrikalardaki direnişleri birleştirmenin; halkın devrimci terörünü küçük gruplar halindeki mücadeleden, yığınsal devrimci direnişlere, yani "faşizme karşı genel bir direnişe" yükseltmenin zorunluluğunu; ve faşizmin saldırılarına karşı sürekli savunma konumundan onu bocalatacak örgütlü saldırı taktiklerine geçmenin, bunların yollarını bulmanın momentinin gelip çattığını göstermiştir. (3) Olayların, hareketin önüne koyduğu en önemli siyasi görev ise iktidar sorunuydu. Bundan hiçbir şekilde devrimci güçlerin önünde 1979'larda pratik olarak iktidar sorunu olduğu sonucunu çıkartmıyoruz. Fakat 12 Mart - 12 Eylül sürecinde işçi sınıfı ve halk hareketi iki tane MC hükümetini paçavraya çevirmiş, sosyal-demokrasiyi denemiş ve ondan kısmen de olsa kopuşmuş ve ilerici uyanık halk kesimlerinin gözünde parlamento ve içindeki burjuva partileri iyice yıpranmıştı. Tariş olayları sırasında AP azınlık hükümeti "erken seçim" parolasını atmıştır. Yani o dönemin parlamentosu içinde

artık hiçbir çözüm kalmamıştı. Bu durum devrimci güçleri objektif olarak siyasi alternatif olma yolunda propaganda ve eylemliliklerini **yükseltme** göreviyle yüzyüze getiriyordu. Fakat TKP, parlamentonun halkın gözünde itibar yitirmesinden yakınırken böyle bir göreve bütünüyle karşı olduğunu gösteriyor; küçük burjuva radikalizmi ise semtlerde çatışmalar içinde dar bir ufukla gittikçe daha fazla kısırlaşıyordu. Yalnızca Dev-Yol 12 Eylül'e çok yaklaşıldığında bir "program" ilan edebilmiştir. Kurtuluş ve Dev-Sol böyle bir adım bile atamamıştır. Burjuva partilerinin yıpranmasının önemli boyutlara vardığı bir momentte direniş güçleri **Halk Demokrasisini** hedefleyen propagandalarını ve merkezi irtibatlı eylemleliklerini yükseltebilmeliydiler. Objektif gelişmeler bu görevi dayatmıştı. Sosyaldemokrasiden düş kırıklığına uğrayan yığınların kararsızlığı ancak bu yolla giderilebilir, onların mücadele direnci ancak bu yolla yükseltilebilirdi.

Bugün 12 Eylül koşullarında boyutları iyice büyüyen çürüme, gerçekte, devrimci hareketin Tariş olaylarıyla mücadelenin girdiği yeni aşamadaki görevlerine genel olarak talip olamayışı ile başlamıştır. İşçi hareketi Tariş'le ikinci yükselişini yoklamış, fakat bu uzun soluklu olamamış, en son K.Türkler'in cenazesi sırasındaki gösteriler bile harekette yeni bir canlanma yaratamamıştır. 12 Eylül, işçi ve halk kesimlerindeki sosyaldemokrat düş kırıklığının, devrimci bir bilinçlenme ve öfkeye **yükselmeye** çalıştığı momentte vurmuştur.

Devrimci hareketin önüne 1979'larda objektif olaylarca konulan görevlere talip olamayış, bu görevler doğrultusunda bilinçli ve aktif davranamayış ne anlama gelmektedir? Görevin özü: sosyaldemokrat hayallerin işçi sınıfı ve halk içinde yıkılışının doğurduğu demoralizasyon, kararsızlık ve yalpalamaları, devrimci direniş zeminine yoğun bir propaganda ve eylemlilikle yükseltmekti. Dönemin dayattığı tarzda inisiyatifli davranamayışın altındaki siyasi zemin, en son tahlilde, yığındaki kararsızlığın etkisinden bağımsızlaşamamaktır. Yani sosyal demokrat düş kırıklığı burjuva sosyalist olsun, küçük burjuva sosyalist olsun, hareketin bu iki kanadını etkisi altına almıştı. Burjuva sosyalizmi, doğrudan sosyal demokrasi kuyrukçuluğu yaptığı için onun bu hayal kırıklığından etkilenmesi doğaldı.

Küçük burjuva sosyalizmi ise, yığınlardaki sosyal demokrat hayalleri görmemekle, onu küçümsemekle aynı hataya diğer uçtan davranarak düşüyordu.

Bu yeni görevlerden burjuva sosyalizmi yüz çevirmiş, küçük burjuva sosyalizmi ise bu görevleri kavrayamamıştır. Bugün 12 Eylül'ün altıncı yılında hâlâ işçi sınıfı hareketinde kıpırdanma oldukça zayıfsa, bunun en önemli nedeni işçi sınıfının 12 Eylül öncesi kendi gücünü görebileceği ve deneyebileceği **bir vuruşu** yaşayamamış olmasında yatmaktadır.

Sınıf kendi gücünü deneyemeyince, bir yenilgi sonrası mücadeleye yeniden atılması ister istemez gecikmektedir. Genel olarak sol hareket özel olarak küçükburjuva radikalizmi için şu söylenebilir. Kendilerini en "güçlü" gördükleri dönemde çok önemli bir yenilgi yaşadılar. Bu, korkunç yıkılışlar ve çözülüşler yarattı. Oysa, 12 Eylül öncesi dönemin görevleri ve güçler dengesi daha iyi kavranabilseydi, yenilgi bu derece çözülmeler yaratmayabilirdi.

✣❁✣

12 Eylül, sol hareketin dayandığı sınıf temelinin dayanıksızlığını ve güdülen taktiklerin zaaflarını her yönüyle açığa vurmuştur. Fakat 12 Eylül darbesiyle hiç değilse taktik zaafların onarılması beklenirken bunun tam tersi yaşanmıştır. Hiç şüphesiz ki bunun temel nedeni sol hareketin sınıf zeminidir.

TKP, 12 Eylül hareketine önceleri "faşizm" dememiş, "askersel devirme" tespiti ile yetinmiştir. Onu bu hayırhah tutuma iten temel geçrek 12 Eylül'ün bu "terör"le mücadelesidir. "Halkı bunaltan" "terör" eylemlerine karşı Cunta'nın mücadelesini TKP kendi anlayışı açısından çok yanlış bulmamıştır. Fakat ne zaman ki, Cunta BTP'ni kapatmış, SODEP'in seçimlere girmesini engellemiştir, TKP tam bu momentte Cunta'ya "faşizm" elbisesini giydirmiştir. Devrimci, "terörist" uçkunluklar kırılıp parçalanmasa da önemli değildir, ancak sosyaldemokrasinin yolu kesilirse o zaman TKP'nin yarasına basılmış olur.

Burjuva sosyalist partiler, özellikle "burjuva muhalefet" partileri şekillendikten sonra eski izledikleri yolu

daha da koyulaştırarak yeniden yürümeye başlamışlardır. Burjuva sosyalizmi açısından yenilik olabilecek yan, DYP'nin de "demokrasi" mücadeleleri için alınmış olmasıdır. Burjuva sosyalizmi, sınıf temeli açısından orta tabakalara ve işçi aristokrasisine dayandığı için kendi içinde bir istikrar ve tutarlılığa sahiptir. O nedenle 12 Eylül'le gerek ideolojik gerekse taktik bakımlardan, burjuva sosyalizmi önemli altüstlükler yaşamamıştır.

Bunun nedeni de 12 Eylül öncesi burjuva sosyalizminin izlediği taktik hattır. Onlar 1979'lara gelindiğinde zaten yükselme çabaları içine giren ve daha radikal yollar denemeye çalışan işçi sınıfı hareketinin bu yeni zeminde yükselmesine karşıydılar. "Parlamentonun itibarı"nın yok olmasından yakınmak bizzat o parlamentonun itibarını yok eden işçi ve halk hareketinin yükselmesine karşı durmak, onu yatıştırma gayreti içinde olmak anlamına gelir. Eh, zaten 12 Eylül de aynı işi ordu zoruyla yapmış, yükselen hareketi geçici olarak durdurmuştur.

Şimdi, 12 Mart dönemindeki kadar olsun, halk yığınları içinde "itibarı" olmayan SHP, DSP'nin (tabi DYP'nin de) peşine takılarak, mevcut politik gidişe kendilerini adapte etmişlerdir. Politik hatlarının böyle bir tutarlılık(!) izlemesi onları özellikle politik planda büyük altüstlüklerden korumuştur.

Fakat küçükburjuva radikalizmi açısından durum tam tersinedir. Mücadelenin yükseliş dönemlerinde ideolojik bakış ve taktiklerini bu gidişe adapte eden küçükburjuva sosyalizmi, yenilgi döneminde tam bir altüstlüğe uğrar. Örneğin TKEP, pek keskin "tahlillerden" sonra 12 Eylül'le birlikte adım adım TKP'ye doğru kaymıştır. Yine bu yönde en tipik örnek Dev-Yol içinden çıkan "dönüşümcüler"dir. Küçükburjuva radikalizminde 12 Eylül'ün yarattığı çöküşü görebilmek ve hangi noktalara uzandığını kavrayabilmek için Dev-Yol zemininden çıkıp gelen "Dönüşümcüler" ve Dev-İşçi" "bölünmesini" irdelemeliyiz.

KÜÇÜKBURJUVA RADİKALİZMİNDEKİ ÇÖKÜŞ VE BÖLÜNMELER

"...büyük ölçüde kökleri ... 20'li, 30'lu, 40'lı, 50'li yıllara dayanan, Türkiye'deki devrim problemini veya Türkiye'deki siyasal iktidarın ele geçirilme problemini büyük ölçüde asker-sivil-aydın zümrenin, küçükburjuva radikalizminin yanında yer almakta gören ekolün varlığıdır. Zannediyorum bu ekol, büyük ölçüde Türkiye'yi 70'li yılları aşan bir biçimde epeyce etkiledi..."

"THKP-C hareketi, ilk defa hem bu hareketlerden kitlesellik ve kitleselliğe dayanması itibarı ile hem de büyük ölçüde siyasal iktidara karşı radikal eylemlilik itibarıyla belli bir kopuşa denk düşer." (Bir Dev-Yol lideri ile röportaj, Devrimci Marksist, Ekim 1985).

THKP-C'nin MDD hareketinden kopuşu, aynı zamanda "aydın-sivil-asker" zümrenin geleneğinden de kopuşması anlamına geliyor mu? Bu belli ölçülerde doğru olsa da hiçbir zaman köklü bir kopuşma olmamıştır. THKP-C hareketi MDD hareketinden koptuğunda "proletaryanın ideolojik öncülüğü"nde, "Öncü Savaşı"nı savunuyordu. Üstelik "Amerikan işgaline" karşı "köylü ordusu"yla yapılacak bir Kurtuluş Savaşı"nı amaçlıyordu. Bütün bu söylenenler, mücadelede küçükburjuvazinin öncülüğünü savunmanın üstüne giydirilmiş "Marksist" elbiselerdi.

Dev-Yol, 12 Mart deneyini de yaşadığı için "asker-sivil-aydın" zümre geleneklerinden daha köklü bir kopuşma içine girmiştir. Dev-Yol literatüründe "işçi sınıfının artan önemi"nden bahsedilirken "Öncü Savaşı" uzak geleceğe ertelenmiş, "Amerikan işgaline karşı mücadele"de kaçınılmaz bir şekilde "oligarşiye karşı" "demokrasi" biçimine girmiştir. Fakat yine de Dev-Yol'un gelenekcil "asker-sivil-aydın" zümrelerin davranış özelliklerinden en köklü kopuşması 12 Eylül sonrasına denk düşer.

Aynı röportajda, "dönüşümcü" şef, Dev-Yol içindeki son tartışmaları iki noktada toplar. İlki "farklı tarih yorumları"dır. Demokrattaki ... teorik tartışmalarda, tarihi açıklamada daha çok Türkiye'deki alışılmış geleneğin dışında

bir tarih açıklaması yapılmaya çalışıldı. Orada siyasal partiler veya egemen sınıflar, egemen sınıfların istekleri ve çıkarlarıyla yapılan tarih açıklamasının dışında bir tarih açıklaması yapıldı. Örneğin 1950'de tefeci bezirganlar iktidara geliyor... bunları işbaşına yüzde ellinin üzerinde oy vererek millet getirdi, halk getirdi. Genellikle bunu halkın kandırıldığıyla izah ediyoruz. Sonuçta baktığımızda tarih bir tür kandırılmalar tarihi oluyor ... kitlelere güven diye bir şey söz konusu değildir... On yıllardır sola egemen olmuş cuntacı, darbeci geleneğin böylesi bir tarih anlayışı ile yakın ilişkisi vardır." (a.y.)

"İkinci tartışma noktası bununla bağlantılı olarak ortaya çıkan, bugün oluşan burjuva muhalefetin nasıl değerlendirildiği konusuna ilişkindi... Bunların da (Doğru Yol, SODEP, DSP) cuntaya karşı bir demokrasi mücadelesi verdiklerini kabul etmek zorundayız." (a.y.)

"Cuntacı darbeci gelenek" 12 Mart faşizmi sırasında sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanmıştı. 12 Eylül faşizmi koşullarında ise aynı gelenek liberal burjuva basınında bir kere daha yargılandı. Ve bu yargılamaya neredeyse bütün sol ,özellikle Yeni Gündem, TİP- TSİP- TKP yayın organları ve Dev-Yol da büyük bir istekle katıldılar. Bu gelişimin ya da bu "gelenekten kopuşma" gayretlerinin altında yatan temel nedenleri irdelemek zorundayız.

Bu "geleneğin" kökleri Osmanlı Dirlik düzenine kadar dayanır. "Gelenek" adı üstünde tarihten çıkıp gelen davranış alışkanlıklarıdır. "Devlet zümrelerinin" sanki sınıflardan bağımsızmışçasına davranışları ancak sınıflar gelişiminin henüz cılız olduğu dönemlerde bir anlama ve imkana sahip olabilirdi. Cumhuriyet tarihini ele alırsak, modern sınıf saflaşmasının ancak 1950'lerden sonra hız kazandığı bir gerçekliktir. Günümüzde ise iki modern sınıf: Finans-Kapital ve İşçi sınıfı sınıflar savaşında artık hiçbir gören gözün inkar edemeyeceği bir seviyede mücadeledeki yerlerini açıkca almışlardır. Dün "devletçilik" yoluyla ülkedeki gelişimi güdüyor görünen "devlet sınıfları" bugün gelişip gürbüzleşen özel-yerli finans kapitalin güdümüne girmişlerdir. 12 Mart ve 12 Eylül bu gelişimin nirengi noktasıdır. Bugün "asker-sivil-aydın" zümrelerin gelenekcil davranışları liberal basında top ateşine tutuluyorsa, modern sınıf saflaşmasının artık bu tarihsel "kalıntı"nın misyonunu

iyice yıpratmasından, onun sınıflardan bağımsızmışçasına görünen davranışlarını artık imkansız kılmasındandır. M.Tağmaç ve K.Evren bu gerçekliği kavramış olan cunta şefleridir. Onlar en baştan modern egemen zümre finans kapitale dayanarak davrandılar. 27 Mayısçılar kendi iyi dileklerinden öteye "iktidar" olduktan sonra finans kapitalin rotasına oturtuldular. 21 Şubat Aydemir isyanı ve 9 Martçılar bu gerçekliği kavrayamadıklarından "yenildiler". En güzel iyi dileklerden öteye objektif güçler dengesi "cuntacı" atılımları ya finans kapitalden yana ya da işçi sınıfından yana olmaya zorlayacaktı. İşçi sınıfı hareketinin henüz cılız olduğu 1960'larda 27 Mayısçılar ve 21 Şubatçılar gerçi "komünistlik"le suçlanmadılar, fakat 9 Martçılar "Marsist-Leninist" suçlamasından kurtulamadılar. Çünkü 1960-70 arası işçi sınıfı hareketi alabildiğine gelişmişti. Kendileri hiç de komünizmi özlemedikleri ve istemedikleri halde, 12 Mart mahkemelerinde "Marksist-Leninist" olmaktan yargılandılar. Çünkü artık sınıflar saflaşmasının seviyesi 1960'ları çok gerilerde bırakmıştı. Ve onların "toprak reformu, sanayileşme ve bağımsızlık" özleyen talepleri finans kapital tarafından Marksistlikle damgalandı.

Duygulardan, dileklerden öteye, bütün bu gelişimlerin altındaki ekonomik temeli tespit edebilmek, kaba yargılardan kurtulmak içinkaçınılmazdır. Türkiye'de kapitalizmin gelişmesi tefeci-bezirgan sermaye ve toprak beyliğinin sancılı ve uzun bir yoldan finans kapitale evrimleşmesi yolunu izlemiştir.Burjuva demokratik devriminin en temel adımları modern sanayi üretim temelinin kurulması ve toprak reformu, köktenci bir şekilde çözümlenmemiş, burjuva gelişimin gündeminde sancılı konular olarak kalmıştır. O nedenle her krizli momentte, 1938, 1946, 1960, 1970'de gündemin önüne çıkmıştır. Özel finans kapital, tek parti döneminde C.Bayar'ın eliyle, daha sonra DP ve AP eliyle bu konularda en küçük bir radikal değişim girişimini ölümünü görmüşçesine engellemiştir. Devletçi gelenekli zümrelerinse bu yöndeki girişimleri kör ataklar olmaktan öteye gidememiştir. Bu çekişme, 1960 sonrası yükselen devrimci hareketi kaçınılmaz bir şekilde etkilemiştir. Küçükburjuva radikalizmi hiç şüphesiz ki "asker-sivil-aydın" zümrelerin, sınıf temeline dayanmayan, sonunda kör ataklar olmaktan öteye varamayan davranış tarzından kopuşmalıdır. Fakat bu "kopuşma", burjuva

gelişimin öbür yönüne doğru olursa, son tahlilde işçi sınıfı açısından bir kazanç olmamakla kalmaz, liberal burjuva hayalleri güçlendireceği için zararlı bir rol oynar, "dönüşümcü" şefin ancak bugün –iki yenilgiden (12 Mart, 12 Eylül) sonra– çıkmaya niyetlendiği yola, bundan 23 yıl önce TİP çıkmıştı. M.Ali Aybar'da en açık şeklini bulan bu eğilim, devlet sınıflarının her türlü "yukarıdan" davranışına "demokrasi" adına karşı çıkmış Türk burjuva demokratik devriminin dokunamadığı sanayileşme ve toprak reformu adımlarını, burjuvazinin evrimcil gelişmesine ısmarlamıştır. Netice olarak "aydın-sivil-asker" zümrelerin gelenekcil dvranışları Türkiye'de kapitalizmin gelişmesi açısından, Tanzimat'la başlayıp, Kurtuluş Savaşı'yla biten burjuva demokratik devrimlerinin gündemindeki sorunlara (toprak reformu ve sanayileşme), radikal bir çözüm arama girişimleridir. Sınıf körlüklerinden dolayı hepsi iğdiş edilmiştr.

Eğer "asker-sivil-aydın" zümrelerin geleneğinden kopuşmak, Türk burjuva devriminin bir türlü dokunamadığı sanayileşme ve toprak reformu adımlarının "radikal" bir yoldan yapılması yolundan kopuşmak anlamına geliyorsa bunun hiçbir olumlu yanı yoktur. Bir küçükburjuva devrimcisi açısından olumluluk, radikal özünü koruyarak, demokratik devrimin ancak işçi sınıfı öncülüğünde halk devrimiyle tamamlanabileeğini kavramasıdır. "Asker-sivil-aydın" zümrelerin onları zavallılaştıran ve en son tahlilde Finans kapitale yarayan sınıf bakışsız ve "yukardan" davranış gelenekleri kopuşulması gereken, artık gittikçe zayıflayan tarihten kalan bir "kalıntı"dır. Fakat ayık bakışlı bir proleter hiçbir zaman bir 27 Mayıs, 21 Şubat ya da doğmadan ölen 9 Mart'la 12 Mart ya da 12 Eylül'ü aynı liberal gözlükle göremez. 12 Mart ve 12 Eylül'ün şefleri daha baştan finans kapitale dayanmışlar ve bütün icraatlarını bu yönde yürüterek, sınıf bakışsız "aydın-sivil-asker" zümrelere, bir modern sınıfa dayanmanın zorunluluğunu acı acı öğretmişlerdir.

Liberal burjuva basınının cunta ve askeri darbelerin her türlüsünü lanetlemesinin nedeni çok açıktır. Uğur Mumcu'sundan Murat Belge'sine kadar hepsinin parolası: "Sınıf mücadelesine evet, zor kullanılmasına hayır!"dır. Ordu müdahaleleri sınıflar savaşındaki zorun kendisini en açık şekilde ortaya koymasıdır. Fakat liberaller böyle kahırlı,

işkenceli sınıflar mücadelesine gelemezler. En son tahlilde, burjuvazinin silahlı gücü zaten varolduğu için, bu görüş proletaryayı silahsızlandırmaktan başka bir sonuca varmaz. "Dönüşümcü" şef farklı mı konuşuyor: "Egemen iktidar yapıyı yönetmede veya toplumu yönetmede burjuva demokrasisinin bu milli irade diye kısaca formüle edilebilecek mekanizması dışındaki güçlere ihtiyaç duyuyor... Sonunda bütün bir halk kitlelerine karşı, onun radikal muhalefet eğilimine karşı şiddet kullanmak, siyasal iktidarın sürekli ve önemli bir özelliği olagelmiş." (a.y.). Evet, "milli iradeye karşı şiddet kullanmak!" Bu tamamiyle bir liberalin yakınmasıdır. "Dönüşümcü" şef burada da durmuyor: "1950'de DP'nin sloganları ile bugünkü Doğru Yol'un sloganları arasında demokrasi probleminde yaklaşım itibarıyla belli bir gelişme gözlemeyebiliyor.

Sınıflar savaşının "şiddetinden", inişli çıkışlı gidişinden bunalan bir küçük burjuva devrimcisinin şimdi yakaladığı halka, hiç böyle kahırlar gerektirmeyen, fırtınasız "milli irade" denizidir. İşte "aydın-sivil-asker" zümrelerin geleneğinden kopuşma çabalarının sonucu budur. O geleneğin objektif temeli kavranmayınca, sınıflar savaşının zengin mücadele biçimleri inkar edilince geriye bir tek "milli irade" yolu kalmıştır.

"Dönüşümcü" şef tarihten ders çıkartırken, bütünüyle sınıf bakışını yitirmiştir. "Orada (Demokrat Türkiye'de (b.n.) siyasi partiler veya egemen sınıflar, egemen sınıfların istekleri ve çıkarlarıyla yapılan tarih açıklamasının dışında bir tarih açıklaması yapıldı."(a.y.). Sınıflar ve onların çıkarları dışında yalnızca "kitleler" açısından "tarih" açıklaması yapmak, her şeyi bulanıklaştırmak, sınıf temelinden olaylara yaklaşmak yerine, yığın kuyrukçuluğuna soyunmaktır.

"Dönüşümcüler" "asker-sivil-aydın" zümrelerin geleneğinden gerçek sonuçları çıkartarak işçi sınıfının sınıf savaşına biraz daha yaklaşmak yerine, "milli irade" tılsımını yakalayıp liberal burjuvazinin ardına düşmüşlerdir. "Kopuşmanın yönü ve özü budur.

***

"Dönüşümcüler"in bu kopuşmasının diğer sonuçlarını irdeleyelim. "Teori" konusunda şunlar söylenir: "... sınırları

kapatılmış ve çerçevesi çizilmiş teorik bir bütünlüğün kendisinin devrimci bir eylemlilik sürecinde öne çıkartılmasını fazlaca Marksist bir tavır olarak göremiyorum." (a.y.). İdeolojik bozulma ve çürümenin en doğal sonucu teoride pragmatikliktir. Dev-Yol yola çıktığından beri önce davranmış, sonra bunun "teorisini" yapmıştır. Bu hata şimdi "dönüşümcüler"ce ebedileştiriliyor. Teorik görüşlerin eyleme yol göstermesi ve pratik eylemliliğin teorik bakışı zenginleştirip, yeniden işlemesi, Marksizmin eylem kılavuzu olmasının anlamı budur. Fakat "dönüşümcü" şef "teorik bir bütünlüğün", "eylemlilik sürecinde öne çıkartılmasını" "Marksist bir tavır' olarak görmüyor. Marksizmin inkarı, onun yerine burjuva liberalizminin geçirilmesi daha güzel anlatılamazdı.

***

THKP-C "proletaryanın ideolojik öncülüğü" tezini ileri sürmüştür. Dev-Yol "İşçi sınıfının öneminin arttığı"na değinmiş, fakat ufku genel olarak "halk" kavramından öteye gidememişti. 12 Eylül yenilgisi "dönüşümcüler"i bu konuda, yani "öncülük" konusunda çok net bir konuma getirmiştir.

"Yığınlar, Türkiye'de büyük ölçüde mevcut siyasal iktidarla veya mevcut sistemle arasında sorun olan kesimlerdir. Yani büyük ölçüde Kürt köylülüğü, işçi sınıfı, köylüler, memurlar emekçiler diye, ücretliler diye ifade edebileceğim ve işsizler ve gecekonducular... Bunlar içerisinden hangi kesimin öncelik alıp alamayacağını teorik formülasyonlar veya bireylerin tercihlerinden çok daha fazla, zaten kavgadaki bu kesimlerin kendilerinin alabilecekleri yerlere bağımlı olduğunu zannediyorum. Örneğin proletaryanın kendisi mücadel sürecinde gerekli yerini belli bir biçimde alamadıktan sonra, çok genişçe kadroların onun içerisine girerek onu bir yerlere götürebileceğini fazlaca subjektif bir bakış olarak görmek eğilimindeyim." (a.y.).

"Proletarya kendi yerini almadıkça ... onun içerisine girerek onu bir yerlere götürebilmek" "fazlaca subjektif" bir çaba olur! Bize söyleyecek bir şey kalmıyor. Ya da bizler bu "fazlaca subjektif" çabayı sürdürmeye devam edeceğiz. Yılgın küçükburjuvaların böyle bir bakış açısıyla kendini proletaryanın içinden dışına çekmeleri proletarya açısından

kazançtır. "Dönüşümcüler" mücadelenin gidişine göre "yığın" kuyrukçuluğu yapmaya soyunuyorlar. Teorik bütünlüksüz, sınıf ufuksuz, yığın denizinde "milli irade"nin peşinden koşturarak, yeni mücadele dönemine hazırlanıyorlar. Çöken küçükburjuva hayallerin acı ama gerçek tablosu budur.

***

"Dönüşümcüler"in örgütlenme anlayışına gelince yukarıdaki düşüncelerin tipik bir mantık sonucuyla karşı karşıya geliriz:

"...İnsanlar arası her türlü hiyerarşinin, insanlar arası her türlü eşitsizliğin, her türlü egemenlik ilişkisinin ortadan kaldırılacağı bir toplumu savunuyoruz. Şimdi, böyle bir toplum için mücadele eden bizler, kendi örgütümüz içerisinde şu mantığı üretmişsek "Ben merkezim, ben senin sorumlunum, benim dediğimi yaparsın, yapmazsan defolup gidersin! Veya "senin rütbeni sökerim." yani amir memur ilişkisini, alt üst ilişkisini, yöneten yönetilen ilişkisini aynen örgütte üretirsek... Siyasal iktidara gelince ne yapmış oluruz?" (a.y.).

Bu görüşler örgütsel anlamda anarşizmin savunulmasıdır. Yanlış örgütlenme deneyinden, örgütsüzlüğü teorileştirmeye savrulmaktır. Ne yazık ki, sayın "dönüşümcü" özlenen komünist topluma gidiş yolunda proletaryanın örgütlenmesinde "merkez" ve ona bağlı örgütlenmeler olmak zorundadır. Hattâ bundan da öteye o örgütün "bütünlüklü teorik görüşleri" dışına çıkanlar, kulaklarından tutulup örgütten atılacaktır.Yani onların partili "rütbesi" sökülecektir. Proletarya böyle disiplinli bir örgüte kavuşmadıkça zafer kazanamayacaktır. Fakat sizler "milli irade" yoluna çıktığınız için böyle örgütlenmelere elbette ihtiyaç duymayacaksınız.

***

Mücadelenin taktik yönelişlerine gelince "dönüşümcüler" hangi halkayı yakalamışlardır.

"Devrimci Yol hareketinin teorik olarak tespit ettiği ama yapamadığı bir şeyden söz etmem gerekirse o da mücadelenin veya devrimci dönüşümün veya devrimci

eylemin, kendisini, anti-faşist direnme eyleminin dışındaki alanlarda yeteri güçlükte tanımlayamaması...

Bugün, Türkiye toplumunda eğer bir devrimden söz ediyorsak, bunun sadece, 75-80 döneminde yaşanan anti-faşist mücadele ekseniyle gerçekleşemeyeceğini bugünümüzde yaşıyoruz." (a.y.).

"Dönüşümcü" Dev-Yol'un hayati bir eksikliğine değiniyor. Bu doğru çıkış noktasından, yani yalnızca "anti-faşist mücadele ekseni"nin yetersizliği noktasından hareketle varılan sonuç şudur:

"Devrimci örgütlerdeki insanlar arası ilişkide, kadın erkek ilişkilerinde, aklımıza gelebilecek kültür problemine bakışta, hayatın birçok alanına bakışta mevcut sistemin değerlerini aynen örgüt içinde yaşattığımızı... görebiliyoruz." (a.y.). Evet "devrimci eylemin, kendisini, anti-faşist direnme eylemi" dışında **hangi** "alanlara tanımlaması" gerektiğini öğrenmiş durumdayız: "insanlar arası ilişki", "kadın erkek ilişkisi", "kültür problemi" ve "hayatın birçok alanında"(!)

"Dönüşümcüler"in yeni taktik yönelişlerinin çerçevesi budur. Burada sınıflar savaşına bir hazırlık yok. Sanatçı duygululuğuyla "insanlar arası ilişkileri" ve "kültür problemini" çözme zavallı gayretkeşliği var.

"'Sekterlik' gibi 'kültür eksikliği' gibi etiketler dağıtarak Rus Devrimi'ndeki eğilimlerin savaşından dem vurmak, ama proletaryanın liberal burjuvazinin ve demokratik köylü yığınlarının temel iktisadi çıkarları hakkında tek söz söylememek, ucuz gazetecilerin düzeyine düşmek demektir." (Lenin, Tasfiyecilik Üzerine, s.153).

Sınıfların "temel iktisadi çıkarları"nın yerine "insan ilişkileri" ve "kültür problemleri"ni geçirmek, sınıflar mücadelesinden vazgeçmek, mücadele yeteneğini bütünüyle yitirmiş aydın gevezeler haline gelmek demektir. Fakat bizim "ucuz gazeteci"lerimizin hakkını yemeyelim. Onlar, aynı zamanda yığınları, "1950'de DP'nin sloganları ile bugünkü Doğru Yol'un sloganları arasında demokrasi problemine yaklaşım itibarıyla belli bir gelişme" olduğunu söyleyerek de eğitiyorlar.

***

Dev-Yol içindeki bölünme Rus Devrimi'nin inişe geçtiği dönemde Sosyalist Devrimcilerin bölünmesini andırmaktadır. S-R'lerin "merkez" kanadının sağında yer alan "Legalist Emekçi Halkçı Sosyalistler" için Lenin değerlendirmesini şöyle sonuçlandırıyor: "Şimdi artık Emekçi Halkçı Sosyalistin ne anlama geldiğini biliyoruz. 'Emekçi', elde etmek fakat vazgeçmek istemeyen küçük mülklülerin çıkarlarına yaltaklanmak anlamına geliyor. 'Halkçı' halkın monarşist ön yargılarına, belli ulusların Rusya'dan ayrılmaması için şovenist bir korkuyla yaltaklanma anlamını taşıyor. 'Sosyalist', sosyalizmi uzak bir hayal olarak ilan etmek ve politik dolandırıcıların dar, doktriner ve sıkıcı bir program olarak düşündükleri şeyin yerine, geniş, özgür, esnek, hareketli, parlak, gevşek yapılı ve hattâ anadan doğma doğal bir 'platformu" geçirmektir." (Lenin, Menşevik Sosyalist-Devrimciler c.II, s.197)

"Dönüşümcüler" Rus Rosyalist-Devrimcilerinin sağ kanadının yöneldiği bataklığın çok daha derinlerine şimdiden batmışlardır. Yığınların "milli irade"ci ön yargılarının kuyruğunda, "hiçbir hiyerarşi" tanımayan "gevşek" yapılanmalarıyla, yenilgi yıllarında küçükburjuvazinin nasıl biçereleştiğinin en güzel örneklerini verdiler.

DevYol içindeki uzun sancılı tartışmalardan sonra bugün henüz bulanık, çizgileri tam şekillenmemiş saflaşmanın öbür ucunda Dev-İşçi bulunmaktadır. "Dönüşümcüler" küçükburjuva radikalizmi içinden liberal burjuvazinin saflarına savrulurken, Dev-İşçi uzun kararsızlık döneminden sonra bu gidişe belli ölçülerde olsun tepki göstermeye başlamıştır. Dev-İşçi, Dev-Yol içindeki saflaşmayı nasıl ele almaktadır?

"Ülkemizdeki ideolojik-politik kaosun ve tıkanıklığın aşılamaması, yenilgi sürecinden bir türlü çıkılamaması... gibi sonuçların ortaya çıkışında 12 Eylül yenilgisiyle başlayan yenilgi sürecinin dünya ölçeğinde revizyonist egemenliğin tahribatlarının önemli rol oynadığı sağ'a kayış süreci üzerine oturmasının önemli rolü olmuştur." (Dev-İşçi Aralık 1985)

Dev-İşçi "Sosyalist sistem içindeki ideolojik ayrılıkların" harekete etkisine değindikten sonra, aynı

mantıkla en son "dönüşümcüler"in ortaya çıkmasını da Avrupa Soluna bağlamaktadır. "Uluslararası revizyonist cenderenin Avrupa Sol'u kanadı 80'li yıllara gelinceye kadar ülkemizde yeterince temsil edilemedi... bugün yenilgi koşullarının yarattığı olağanüstü koşullardan da yararlanarak toplumsal arenada ideolojik etkinlik kurma çabasındadır." (a.y.).

Böylece tablo tamamlanmıştır. Uluslararası planda önemli saflaşmalar Türkiye'deki harekette temsil edilir hale gelmiştir. Mantık böyle kurulunca sol içindeki eğilimler Dev-İşçi'ye ister istemez "suni" görünmektedir. "Sovyetçiler - Çinciler - Arnavutlukçular Avrupa komünizmcileri şeklinde somutlanan ve hepsi de M-L ideolojisinin yanlış yorumu üzerine temellenen bu suni gruplaşmalar..." (a.y.)

Dev-İşçi gerek kendi içindeki saflaşmaya, gerekse sol içindeki saflaşmaya "M-L ideolojisinin yanlış yorumu" ve "suni" olarak bakmaktadır. Olaya böyle bakılınca, gerçek nedenler atlanmış oluyor. Soldaki saflaşmalar "suni" değildir, belli sınıf temellerine otururlar. İkincisi, sınıflar savaşının seviyesine göre de evrimleşirler. Bu iki gerçek unutulursa her şey bulanıklılığa bürünür. Elbette ki uluslararası plandaki eğilimler bizleri de etkiler, fakat bu saflaşmanın esas temelini teşkil etmez. Bu değerlendirmelerle Dev-İşçi sınıf bakışından yoksun olduğunu ve sınıf mücadelesinin yaşanan aşamalarını kavramadığını açığa vurmaktadır. Bu nedenle "dönüşümcüler"e karşı hâlâ kesin bir tutum takınamamıştır.

Dev-İşçi, eski Dev-Yol çizgisini savunduğunu iddia etmektedir. Eskiden dersler çıkartılarak, bu çizginin sürdürülmesi elbette ki "dönüşümcüler"e kıyasla bir olumluluk olurdu fakat Dev-İşçi, Dev-Yol içindeki tartışmalarda "dönüşümcüler"in zemininden kopuşamamış, hattâ onun gerici yanlarından bütünüyle etkilenmiştir. "Burjuva muhalefetin" ilk günlerinde patlak veren tartışmalarda bütünüyle aynı tezlere kapılmıştır. Ancak burjuva muhalefet şekillendikçe ve "dönüşümcüler"in tasfiyeci yüzleri iyice açığa çıkınca son derece silik bir kopuşma yaşanmıştır. Dev-İşçi, "dönüşümcüler"in tezleriyle bütünüyle sersemlemiştir. Bu durumda Dev-İşçi hangi yolu tutmaya çalışıyor?

"Mevcut 'sosyalizm'ler, emperyalist - kapitalist sistem karşısında güçlü ve emekçi kitlelerce arzu edilen bir sosyalist toplumsal sistem alternatifi niteliği taşımıyor. Alternatif adına ortaya çıkan 'sosyalizm'ler, dünya halkları açısından uğruna mücadele edilecek cazip birer örnek özelliğinde değiller." (a.y.).

Küçükburjuvazi güzel "cazip" bir dünya özlüyor. Ve buna kolayca varabilse ne iyi olcaktır. Fakat mevcut 'sosyalizmler' ikircikli küçükburjuva mantığını kendine çekebilecek ölçüde 'cazip' değildir. Bu yakınmalar, bütünüyle emperyalist propagandanın güçlü etkisi altında ezilmek anlamına gelir. İşçi sınıfı ve ezilen halk yığınları kendilerine 'cazip' geldiği için değil, çıkarları bunu gerektirdiği için sosyalizme yöneliyorlar. İstediği denli mevcut 'sosyalizmleri' beğenmesin, bir ülkede işçi sınıfı ve halk iktidarı ele alınca kaçınılmaz bir şekilde sosyalist sistemle ittifakın yollarını arıyor. Devrimci Yol emperyalist propaganda karşısında yassılıp Afganistan ve Polonya 'kamburunu' sırtından atmak için uğraştı. Şimdi onun bir kanadının 'Avrupa Komünizmlerine' el sallaması tesadüf müdür?

Dev-İşçi'nin "alternatif" teklifi nedir? "Devrimci bir sosyalizmi hedefleyen demokratik ve halkçı bir çözüm; sözün, yetkinin, kararın ve iktidarın halka, emekçi kitlelere ait olacağı bir çözüm." Evet, her şeyin "halk" tarafından belirleneceği "cazip" bir düzen! Tekrarlamaktan usansak da yine de belirtmek zorundayız, eğer işçi sınıfının güçlü ve örgütlü bir öncülüğü olmazsa "halk" kavramı içine giren şehir küçükburjuvazisi ve köylülük sosyalizme varamaz. Dev-İşçi, "halk" ve "halkçı" deyimlerine sıkı sıkıya sarılarak "devrimci bir sosyalist" olduğunu sanıyorsa yanılıyor. Fakat halkın genel çıkarları doğrultusunda samimi olarak davranırsa bir küçükburjuva demokrat olabilir.

Netice olarak, "dönüşümcüler" yeni tarih açıklamalarıyla "milli irade"nin peşinden liberal burjuvaziye yaslandılar. Dev-İşçi bu derece soysuzlaşmasa da, o da, "halkçı bir çözüm"den öteye gidememiştir. "Halkçılık" Rus Narodnikleri'ni en son tahlilde Kadet'lere yedek güç yaptı. Biz de ise halkçılık, en sonunda hep CHP'nin arabasına bağlanmıştır. Yeni "halkçı"larımız işçi sınıfına yaklaşabildikleri ölçüde halk içinde kalabilecek, aksi

taktirde, sosyaldemokrasinin ya da "liberal" burjuvazinin arabasında yedek lastik olmaktan kurtulamayacaklardır.

Küçükburjuva radikalizmi içindeki çöküşün tablosu budur. bütün yalpalama ve döneklikler bir tek gerçekliği, küçükburjuvazinin şaşmaz bir şekilde sınıflar savaşında güçlüden yana aktığı gerçekliğini, bir kez daha en açık bir şekilde ispatlıyor. Dün işçi sınıfı hareketi yüksekti, küçükburjuvazinin ağzından "Tek yol devrim!" parolası düşmüyordu. Bugün, gerici finans kapital güçleri kesin üstünlük kurtular. Küçükburjuvazi işçi sınıfına "sempatisini" yitirerek, liberal burjuvazinin ardından yıkık dünyasına bir yer arıyor.

Dün küçükburjuva "zor"unu fazlaca bilinçli ve yerinde olmasa da kullanmaktan geri durmuyordu. Bugün sınıflar savaşının doğasında olan zoru lanetleyip yerine "milli irade" kadife eldivenini giydirmek istiyor. Sınıfların çıkarları temelinde oturan mücadele taktiklerinden geriye dönüp, "insanlararası ilişkileri", "kültür" ve daha "hayatın her alanındaki" sorunları çözme yoluna çıkıyor.

Böylece küçükburjuva radikalizminin bir kanadı, daha 1960'larda, kendisine karşı mücadele ederek doğduğu burjuva sosyalizminin (TİP ve devamları) zeminine, iki önemli yenilgiden sonra, dairesel bir evrimle dönmüş oluyor. Hattâ daha geri bir zemine, Yeni GÜndem'in "sivil toplumcu" zeminine düşüyor.

Gerçekliğin öbür yüzüne değinmezsek hata olur. Artık Türkiye'de küçükburjuva radikalizmi ölmüş müdür? Bu soruya Türkiye'nin objektif koşulları olumsuz cevap vermemezi gerektiriyor. Ölmemiştir, fakat sınıf mücadelesinin yükseliş günlerinde en "devrimci" sloganlarla ortalığı kaplasa da sınıflar savaşına öncülük edemeyeceği, hattâ kritik momentlerde kötü artçılar olduklarını, pratik mücadele deneyi en açık şekilde gözler önüne sermiştir. Öte yandan, üniversiteler kışlaya döndürüldükçe, şehir ve kasabalarda esnaf iflas idam halkasını boynunda taşıdıkça, kırda toprak sorunu her geçen gün daha beter kangrenleştikçe, Türkiye'de küçükburjuva radikalizmi güçlü bir şekilde varolacaktır. Yeni nesil, eskinin hatalarını tekrarlamadığı müddetçe çöküşler ve büyük ideolojik-politik altüstlükler alın yazısı değildir.

SONUÇ

Sol içindeki çürümenin boyutlarını, 12 Eylül sonrası başlıca iki olay açığa vurmuştur. Birincisi, "burjuva muhalefet"in sesinin yükselmesi; ikincisi, Kürt Ulusal Kurtuluş mücadelesinin pratik eylemlilikle kendilerini ortaya koyması.

Birincisi, teslimiyet zemininde bir mücadele yolunu öne sürüyordu. Ikincisi ise devrimci direniş zeminini sınıf temelleri orta tabakalara, aristokrat işçi zümrelerine ve küçükburjuva tabakalara dayanan sol hareket, 12 Eylül yenilgisinin ağır tahribatının da etkisiyle, "burjuva muhalefet"in açtığı "mücadele" yolundan yürümeyi çürümüş yapısına en uygun buldu.

Tarih tekerrür edecek mi? Yine 12 Mart çıkışındaki gibi sosyaldemokrasinin "umut" olduğu günler mi yaşanacak? Sol hareketin büyük bir bölümü ne yazık ki böyle hayaller kuruyor. Oysa Türkiye kapitalizminin gelişim yolu ve seviyesi, buna bağlı olarak sınıflar savaşının yaşanan deneyleri "tarihin tekerrürünü" imkansız hale getirmektedir.

Kapitalizmin gelişimi açısından, finans kapital ekonomisinin esneme imkanları o kadar daralmıştır ki, Türkiye tarihinde hiçbir hükümet yığınların gözünde bu kadar açık bir şekilde, bir avuç parababasının hizmetkarı olarak görünmemiştir. Bütün demagoji ancak bir iki yıl yığınların bilincini bulandırabilmiştir. Türkiye finans kapitalinin asalak yapısı ve dünya borç krizi seviyesinden olaya bakıldığında Türkiye ekonomisinin sosyal demokrat ekonomi politikalara "tahammülü" yoktur. Tam tersine 12 Eylül ekonomi politikası şehirde ve kırda iflasları iyice yükselterek sermaye biriktirmeye devam ediyor.

Sınıflar savaşı açısından 12 Eylül öncesinin dersleri sosyaldemokrat hareketi ikiye böldü. Birisi 12 Eylül zeminiyle uzlaşık SHP çevresi, diğeri ise artık iktidarı hayal bile edemeyen bin yıllık muhalefet oyununa soyunan DSP hareketidir.Her ikisi de 12 Eylül öncesi sınıflar savaşının korkusunu bilinçlerine silinmeyecek şekilde kazımışlardır. Ekonomik politik gidiş, SHP ve DSP'yi finans kapitale karşı olmaya itiyor. Fakat 12 Eylül'ün silah zoru ve 12 Eylül öncesinin sınıflar savaşının yeniden şiddetlenmesi korkusu, bu iki partiyi sürekli sağ ile uzlaşık zeminde tutuyor.

Öte yandan, Kürdistan'daki mücadelenin yükselmesi, sosyaldemokrasinin oynamaya heveslendiği demokrasi oyununa ve bu yoldaki hayallere önemli bir darbe olmuştur. Bugün çürüyen sol hareketin büyük bir bölümü çeşitli bahanelerle Kürdistan'daki mücadeleyi inkar ediyor, hatta PKK'nın şahsında lanetlemeye soyunuyor. Bu sefil davranışın köklerinde burjuva şovenizminin derin izleri yatsa da, onları bu mücadeleye karşı kesin bir tutum olmaya iten neden 12 Eylül'den de 12 Mart'tan çıkıldığı gibi sosyaldemokrasinin gölgesinde yürüyerek çıkılabileceği hayalleridir. Kürdistan'daki mücadele onların bu hayallerini yıkmıştır.

Sonuç olarak, Türkiey proletaryası sosyaldemokrasiye ve burjuva sosyalizmine "güvenmenin" bedelini 12 Eylül'le ödemiştir. Önümüzdeki mücadele dönemi bu esas gerçekliğin işçi sınıfı ve halk yığınlarına kavratılması dönemidir. Fakat burjuvazi büyük bir gayretle işçi sınıfı ve halk yığınlarının bu gerçekliği kavrayışını bulandırmak, kararmak için SHP, DSP ve DYP'si ile didinip duruyor. Ne çare ki, en az onlar kadar gayretle bu gerçekliği bulandırma yoluna, Sol Birlik partileri ve küçükburjuva radikalizminin dönekleri de çıkmıştır.

Bu demektir ki, Türkiye solu eski kabuğunu değiştirmek zorundadır. Mücadele ileriye adımlar attıkça hızlı bir biçimde çürüyen sol hareketi bir kenarasüpürecek, yeni mücadele güçlerini sınıflar savaşı alanına çekecektir.

M.ÇAYAN - "KESİNTİSİZ DEVRİM" VE ÜÇ YÖNDEN İNKARI:

KURTULUŞ

DEVRİMCİ YOL

DEVRİMCİ SOL

(Küçükburjuva Devrimciliğinin Eleştirisi)

GENEL GİRİŞ

Proletarya Sosyalizminin sınır çizgileri ülkemizde klasik deyimiyle "50 yıldır" çizilmiştir. Elbette, bu sınırın karşı devrimle ayrılığı özel bir çabayı gerektirmemektedir. Varlık nedeni ve temel doğuş yönü bunu en açık biçimde ortaya koymaktadır. Fakat proletarya sosyalizmi, Türkiye'nin orijinal sınıf mücadelesi şartlarında, 1960 sonrası yeniden doğmak zorunda kalmıştır. Ve bu yeniden doğuş, onu, dışındaki sosyalist eğilimlerle sınır çizgilerini bir kere daha çizmek zorunda bırakmıştır. Bunlar, yaşanan mücadele sürecinde TİP, MDD ve Gençlik eğilimleridir. Hareket, 1960 sonrası gelişirken kimlerin ne dediğinin netçe aydınlanması için adeta on yıl gerekti. Ve 1970'lere varıldığında, siyasi eğilimler temel çizgileriyle aydınlanmıştır. İşte bu dönemde en son şekillenen eğilim "cephe" siyaseti olmuştur. İçinden geldiği AL Aydınlık'tan kopuşarak "Kurtuluş" olarak yayın planında, TİKP-C olarak da örgüt planında ortaya çıkmıştır. Ve böyle bir durum, "cephe" eğilimini, proletarya sosyalizminin, o dönemdeki eleştiri alanının dışında bırakmıştır. Elbettek bu dışta kalış en genel hatlarıyla değildir. Çünkü, "cephe" eğilimi, o dönemde hem AL Aydınlık zemininden gelmekteydi hem de "çete yaratıcısı" (D.Gezmiş'in ismiyle anılan) eğilimden etkilenmekteydi. Bu siyasetlerinse karakteri ve yönelişleri, o dönemde, Dr. H.Kıvılcımlı'nın ismiyle anılan proletarya sosyalizmi tarafından yeterince açıklanmıştı.

Şimdi bize düşen esas görev, "cephe" eğiliminin ikinci doğuşunu ve onun karakterini açıklamaktır. İkinci doğuş, 12

Mart'ın şartlarının nispeten ortadan kalktığı, 14 Ekim seçimleri sonrasında, sırasıyla Kurtuluş, Devrimci Yol ve sonra Devrimci Sol siyasetleriyle olmuştur. Yine bu dönemde sürekli batıp çıkan "Acilciler" vb. gruplar da vardır.

İkinci doğuşun karakterini belirleyebilmek için, ilk doğuş olan "Kesintisiz Devrim"in eleştirisi gereklidir. Ancak bu yapıldıktan sonra "Kesintisiz Devrim" görüşlerinin nasıl, hangi yönlerde inkar edildiği ortaya konabilecektir. Bu noktada şunu belirtmeliyiz. Eleştirimizin amacı Kurtuluş'un Devrimci Yol'un Devrimci Sol'un M.Çayan'la çeliştiklerini göstermek değildir.Zaten bunu Kurtuluş açıkça yapmakta, Devrimci Yol ve Devrimci Sol sözde M.Çayan'ı savunmaktadırlar. Biz, özel bir çabayla bunun tersini ispatlamaya çalışmayacağız. Çünkü bu, yani M.Çayan'ın üç yönden inkarı, ispat gerektirmeyecek derecede açıktır. Yapılması gereken, bu inkarların karakterini ve yönünü ortaya koyabilmektir. Olaylar ve yaşanan her günkü pratik, "Kesintisiz Devrim"i revizyona uğratmak için bu siyasetleri zorluyor. İlk büyük zor 12 Mart deneyi olmuştur ve sonra yaşanan hergünkü pratik 12 Mart deneyiyle başlayan "Kesintisiz Devrim" eleştirisini sürekli kılmıştır.

İşte eleştirimizde M.Çayan'ın görüşlerinin şekillenmesinin vardığı son konağı ve bütün bunların hangi sınıfın anlayışı olduğunu, sonra da bu görüşlerin 14 Ekim sonrası nasıl inkar edildiklerini ve bu inkarlar yapılırken hangi sınıf etkilenmeleriyle davranıldığını, açıklamaya çalışacağız. Bunu yaparken de bir eksiğimizi tamamlamış olacağız. O da, proletarya sosyalizminin Vatan Partisi'nde örgütlenmesinden sonra güçlenen küçükburjuva devrimciliği ile neleri ayrı konuştuğumuzun topluca ortaya konulmasıdır.

Son olarak bir noktaya daha değinelim. 12 Mart sonrası yeniden güçlenen küçükburjuva devrimciliği, şimdi bir dönüm noktasına doğru sürüklenmektedir. Şimdiye kadar, liberallere tepki yanı ağır basan hareket artık bir sıçrama yapmakla karşı karşıyadır. Onu bu sıçramaya zorlayan en temel etken, her geçen gün sınıflar savaşı meydanında kendini daha fazlaca gösteren ve fiilen halk hareketinin öncü gücü olmaya başlayan, artan işçi hareketleridir. Yine madalyonun öbür yüzü, her gün daha koyulaşan parababalarının terörü, küçükburjuva devrimciliğini yanlış

taktiklere zorlayabilir. Neticede küçükburjuva devrimciliği ya işçi sınıfını gerçek ittifak gücü seçecek, onun asgari programını ve mücadele yöntemlerini daha iyi tanımakla kendini yüzyüze bulacak ya da proletaryanın ittifak saflarından uzaklaşacaktır. Bu uzaklaşma burjuva liberalizmi şeklinde soysuzlaşma, küçükburjuva milliyetçiliği veya tam bir anarşizm kılığına girebilir. Aslında bu eğilimler M.Çayan'ın üç inkarında filiz halinde vardır. Ama mesele, süren mücadelenin gericiliği mi devrimci demokratlığı mı üste getireceğidir.

Eleştirimizin böyle bir momentin eşiğinde çıkması onun önemini artırmaktadır. Ama şunu iyi bilmekteyiz, proletarya sosyalizmi, devrimci taktiklerini oportünist siyasetlere karşı ne kadar güçlü olarak koyabilirse, mütefiklerini kazanma şansı da o kadar artacaktır. Yoksa, eleştirilerin tek başına bir gücü yoktur. Eleştiri, proletarya sosyalizminin küçükburjuva devrimciliğine karşı mücadelesini artırdığında gerçekten bir güç olur.

Amacımız, küçükburjuva devrimciliğinin gerici yanlarını ortaya koymak, onun hayallerini sergilemek ve bu gericilik ve hayallerle mücadeleyi yükselterek proletaryanın gerçek müttefiklerini kazanmaktır.

I. BÖLÜM

1960 SONRASI SINIFLAR MÜCADELESİNDE THKP-C'NİN DOĞUŞU (BİRİNCİ DOĞUŞ)

THKP-C'nin doğuşu 1960 sonrası mücadelenin sonuna denk düşer. Bu doğuşu kavrayabilmek için, içinden çıkıp geldiği şartları incelemek gereklidir. THKP-C 27 Mayıs devriminden sonra hızlanan sınıflar kopuşmasının sonucudur. Pek çok aydına, Kemalizm'le birlikte "sınıfsız imtiyazsız bir kitleyiz" dedirten toplum yapısının, tek parti dönemindeki durgunluğu 1946 sonrası bozulmuş ve bu gidiş 27 Mayıs sonrası yeni bir sıçrayışa varmıştır.

1960 SONRASI KÜÇÜKBURJUVA DEVRİMCİLİĞİNE GENEL BİR BAKIŞ

1946'lara kadar devletçiliğin vesayetinde gelişip, gürbüzleşen finans kapital, bu tarihten sonra devletçiliğin kabuğunu çatlattı. Ve soygununu bir yandan kırlara yayarken bir yandan da Marshall yardımları ile uluslararası finans kapitalle kucaklaşıyordu. Bu ekonomik gidişin politika sahnesindeki görüntüsü ise, sınıflar savaşının hızlanması biçiminde olmuştur. Kırlarda o güne kadar durgun olan nüfus, çözülmeye başlamış ve kaçınılmaz bir şekilde şehirlerin çevresine işsizler ordusu olarak yığılmıştır. 1950 sonrası finans kapital kırlardaki tefeci bezirganlarla ittifakını perçinlemiş, dolayısıyla küçük üretmenlerin mülkünün talanı hızlanmıştır. Öte yandan şehirde, İktisadi Devlet Teşekküllerinin ilk önemli yağması başlamıştır. İşte 27 Mayıs, Devletçiliğin bu yağmasına ordu gençliğinin bir tepkisidir. Devleti koruma içgüdüsü ile yılların geleneğini sürdüren devlet sınıfları, 27 Mayıs'la azgınlaşan finans kapital soygununa karşı kendi üslubunca tepkisini yükseltmiştir. "Kılıçlılar", yani ordu gençliği, bir gecede iktidarı devirmiş ve sonra yapılanın teorisini kurması için "ilmiye"yi üniversite profesörlerini Anayasa yapmaya çağırmıştır. 27 Mayıs'la Türkiye'deki sınıflar savaşı yeni bir döneme giriyordu. Tek Parti diktatörlüğünün ve ardından Menderes zulmünün baskı ve bentlemesinden sonra, bütün gövdesiyle açığa çıkıyordu.

Bunun anlamı, ekonomik gelişmenin kaçınılmaz sonucu olarak, sınıflar arası kopuşmanın hızlanmasıdır. Yani o güne kadar, Finans Kapital'in siyaset çemberinde oyalanıp uyutulan sınıf ve tabakalar, yavaş yavaş kendi öz eğilimlerini açığa vurmaya başlıyorlardı. Elbette bu sınıflar kopuşması ilk planda ve kaçınılmaz olarak proletarya ve burjuvazi arasında olmuş, TKP daha 1920'lerde örgütlenmiştir. Ama diğer sınıf ve tabakalar genellikle finans kapitalin siyaset ağlarında çırpınmışlardır. İşte bu sınıf ve tabakaların finans kapital ağlarından kopuşmasının hızlandığı yıllar; 1950'ler ve en kör göze batarca açığa çıktığı yıllar ise, 1960'lardır.

Bu sınıflar kopuşmasının 1960'larda kendini gösterişi, yaşadığımız toplumun geleneklerine uygun bir şekilde oldu. Ordu gençliği devleti kurtarmak için davrandı. Ve ilerisi için hemen hiçbir açık fikre sahip olmadan kendini iktidarda buldu. Ve işte o andan sonra, vurucu gücün yönlendirilmesi, toplumdaki sınıflar savaşının güçler dengesinden ayrı bir yol alamazdı. Egemen finans kapital, 27 Mayıs'ı daha birinci gününden itibaren nötralize etmek için didinmeye başladı. Ve bu, 12 Mart'a varana kadar bir on yıl sürdü gitti. Ve hala "Anayasa değişikliği" çığlıkları arkasında, 27 Mayıs'a saldırılar devam etmektedir.

27 Mayıs'ta davranan ordu gençliğine yol gösteren sadece finans kapital değildi. O dönemde Vatan Partisi adına Dr.H.Kıvılcımlı M.B.K.'ne iki açık mektupla ne yapılması gerektiğini bildirdi ve söylenenin esası Vatan Partisi Programının uygulanmasıydı. Elbette, proletaryanın siyasi örgütlenmesinin çok cılız olduğu o günlerde, bu yol göstermelerin pratik bir sonucu olamadı. Esas olan şudur. Osmanlılığın ilb'lerinden kalan "Devlet Sınıflarının" devlete sahip çıkma, halk adına davranma geleneğinin en güzel bir atılışı olan 27 Mayıs, kendi başına özlediğini yapamazdı. Halk için bir şeyler yapmak, ancak işçi sınıfına dayanarak olabilirdi. Ve bu yolda proletaryanın siyaseti Vatan Partisi, "M.B.K.'ne Açık Mektup"la bu gerçeği açıklamıştı. İşçi sınıfının karşısında finans kapital, M.B.K.'ne "yol" göstermede, güçlü örgütlenmesinden dolayı kıyaslanmayacak avantajlara sahipti.

Fakat, MBK'ne yol gösteren sınıflar, sırf birbirine karşıt, finans kapital ve proletarya değildi. O dönemde, 1961 sonlarında yayınlanmaya başlayan "Yön" dergisi çevresindekiler de, 27 Mayıs'a bir şeyler öğretmeye çalışıyorlardı. "Yön"ün gösterdiği yol eski bir şarkının tekrarı gibiydi. Tutulması gereken yol "Devletçilik"di. Bunun başarılması için ise aydın kadrolar seferber edilmeliydi. Böylece "Yön", TKP içinden tasfiye olmuş Kemalizmin "Kadro" ideolojisinin yeni bir ibçimini savunuyordu. Bu haliyle "Yön" sınıfları göremeyen bir küçükburjuva ütopyası olarak şekilleniyordu. Dikkat edilsin, 27 Mayıs'la hızlanan sınıflar kopuşmasında, en azından bir yayınla önde görünen "Yön" küçükburjuva eğilimi, tamamen içinden geldiği ortamın karakterini üzerinde taşımaktaydı. Doktrini

Devletçilik'di, dayandığı zemin ise aydın kadrolardı. Sınıfsız bakışı ve Devletçilik doktriniyle hâlâ Kemalist burjuvazinin ideolojisinden öteye gidememişti. İşte 27 Mayıs sonrası ilk şekillenen küçükburjuva eğilimi "Yön" böyle bir zemindeydi. Sınıflar savaşı şiddetlendikçe, küçükburjuvazinin yönelişleri elbette değişti. 12 Mart'a girmeden MDD olarak şekillendi ve Kemalizmin izlerinden kurtulmaya, işçi sınıfını görmeye doğru bir yol izleyen küçükburjuva devrimciliği, şimdi elbette ki, 12 Mart öncesinden de daha ileride bir siyasi çizgiye gelebilmiştir. Sınıflar savaşı küçükburjuvaziyi eğitmektedir.

Demek ki 27 Mayıs'tan sonra ilk şekillenen küçükburjuva eğilimi "Yön", ideolojik yapısıyla, Kemalizmi ve Devletçiliğimizi asabilmiş değildir. Daha sonra, 1969'larda, Yön, Devrim dergisi olarak varlığını sürdürecektir. Ve temel bakış açısı işçi sınıfı dışında "sivil asker aydın zümre"ye dayanan bir devrim anlayışını savunmak olacaktır.

27 Mayıs kaynaklı bir diğer önemli atılım da T.Aydemir'lerin 21 Mayıs darbe girişimidir. Finans kapitalin 27 Mayıs'ı nötralize etmesine bir tepki olarak gelişen 21 Mayıs hareketi başarıya ulaşamadan bastırıldı. 21 Mayıs'ın liderlerinden Fethi Gürcan hareketlerinin dayandığı temel mantığı şöyle açıklıyor: *"Biz haklılığımızın savunmasını modern devlet görüşünde bulmaktayız. Bu görüşe göre, devletin bir fonksiyonu ve bu fonksiyonu gerçekleştirmek için de bir otoritesi vardır. Bu fonksiyonun gayesi halkın mutluluğunu sağlamaktır ve mutluluk sağlandığı müddetçe meşru bir devlet otoritesi var demektir... Bu itibarla kanunlar ve devlet müesseselerinin verdiği her türlü hukuki emirler özü itibarıyla bu amaca karşı olamazlar. Aksi taktirde meşru değildirler."* (F.Gürcan'ın Savunması, Sosyalist, s.6).

"Halkın mutluluğunu sağlamayan" bir devleti "meşru" görmeyen F.Gürcan, bu mutluluk yolunda yapılabilecekleri şöyle anlatıyor. *"Olumlu bir toprak reformu, hem sosyal adaleti ve onunla birlikte hem de en azından büyük fakat aç ve çıplak Anadolu halkını besleyecek ölçüde istihsal artışını sağlayacak toprak reformu nerede?"*

"Bütün bunların altında nüfus ticareti, soygunlar, akraba kayırmaları yatmakta ve ekonomik, politik

münasebetleri ile basınıyla, diğer müesseseleri ile halkın gerçek iradesinin dışında hatta karşısında kalınmaktadır. Şimdi soruyoruz: Bu şartlar altında 27 Mayıs öncesi statükoyu koruma, hatta restore etmek rolünde olan Başbakanla, parlamento, büyük halktan yana mı yoksa onun karşısında mı?

"27 Mayıs öncesi statüko"nun korunup restore edildiğini gören ordu gençliği, "Yön" dergisi gibi fazla yazıp çizmeden, doğrudan davranıyor ve "halk adına" halktan kopuk kaldığı için "statüko"nun duvarında parçalanıyordu. Elbette bizim ordu gençliğimizin bu güzel geleneğinin de kendine göre dayandığı bir tabaka vardır. Bunu da yine F.Gürcan şöyle açıklıyor: *"İşte biz ulusal iradenin gerçekten tecellisi için ona engel olan politik, ekonomik ve sosyal münasebetleri ulusun çoğunluğu lehine ortadan kaldırmak istiyorduk."*

"Bu münasebet yarın mutlaka koparılacaktır. Bu koparmayı kimlerin aracılığıyla yapacaktık? Kafasıyla yeni nesil Atatürk'ün Cumhuriyeti emanet ettiği, aslında halkın mutluluğunu sağlamayı tavsiye ettiği gençlik ile yapacaktık. Daha doğrusu onlar yapacaktı. Bu şüphesiz dar anlamıyla gençlik değil, yurdun her yanında, her kesiminde düşüncesiyle ve yapıcılığıyla devrimci olan zinde güçtür." (a.y.).

İşte 1960'larda küçükburjuva devrimciliği iki yönde gelişmiştir. Devletçi gelenekli aydın küçükburjuva eğilimi "Yön" 27 Mayıs'a yol gösterirken kendi aydın çemberi içinde soysuzlaşıp bayağı burjuva liberalizmine dönüşmüştür. Öte yandan ordu gençliğinden kaynak alan 21 Mayıs hareketi ise kendi geleneğini sürdürmüş, adeta sınıfların önünde davranmıştır. "Yön" atalet içinde soysuzlaşırken, 21 Mayısçılar bir atakla statükoyu sarsamadan meşale gibi yanıp söndüler.

Türkiye'de sınıflar savaşının en kör göze henüz batamadığı bu yıllarda, sınıfa dayanmadan davranan Genç Türk geleneğimiz teorisi ve pratiiyle önde göründü. Soyut halk kavramından ve onu kurtaracak "zinde güçler"den öteye gidememiş olan bilinçlenme, sınıflar savaşı yükseldikçe ister istemez değişmiştir.

Yine 1961'de kurulan fakat sırf sendikacılar zümresinde kalan TİP, bu yıllarda genellikle sessiz ve adeta

yok gibidir. Ordu gençliğinin 21 Mayıs yenilgisinden sonra, 1964'lerde, TİP sesi duyulur hale gelmeye başlamıştır. Aristokrat işçi zümresi sendikacıların ve burjuva aydınların egemenliğindeki TİP, gelişmesiyle, çevresine hemen hemen o yıllarda devrimci potansiyelin tamamını toplamıştır. Küçükburjuva devrimciliğinin sınıfsız bakışına ve "zinde güçler"e dayanmasına karşılık, TİP bir sınıfa dayandığını söylüyor ve "halkın mutluluğu"nun yerine de soyut olarak Sosyalizmi savunuyordu. Bütün bunlar, devrimci hareketin genel gidişinde bir aşamaydı. Yön "çağdaş uygarlık"tan ödeye gitmemiş ve sınıfları görmemişti. 21 Mayıs hareketi, "zinde güçler"le 27 Mayıs'a pratik yol göstericiliğini denemiş, ancak kendini yakmıştı. Ve bu yıllar içinde sınıflar savaşındaki gelişim, 1963'lerde işçi sınıfının grev ve toplu sözleşme hakkını almasına kadar varmıştır. İşte bu dönemde "Türkiye'de burjuva ve emekçi sınıfın olup olmadığı... Endüstri işçisi Türkiye'de toplumculuğun öncüsü olabilir mi, olamaz mı?" v.b. konuları hararetle tartışılmaktadır. Bunun anlamı ise şiçi sınıfının kendini siyaset sahnesinde yavaş yavaş duyurması ve küçükburjuva devrimciliğinin bundan etkilenmesi demektir.

"Zinde güçler"in ne teorisi ne de pratiği 1960 sonrası devrimci hareket üzerinde etkin ve egemen olamamıştır. Sadece, henüz 27 Mayıs'ın sıcak etkinliğinin yaşandığı günlerde filizlenmiş, sonra yaşayamamış: Ya kendini yakmış ya da burjuva liberalizmine soysuzlaşmıştır. "Yön" CHP'nin yedeğinde kalmıştır. İşte bu yıllarda henüz bağımsız küçükburjuva devrimciliği pek yoktur. Varolan eğilimler "devlet sınıfları"nın geleneğinin ötesine geçememiştir. Yani sınıflar kopuşması, henüz küçükburjuva devrimciliğini az çok istikrarlı bir biçimde ortaya koyacak seviyede değildir.

Küçükburjuva tabakalar, özellikle köylülüğün bir kısmı ve küçük esnaflar hatta gençliğin bir kısmı bu yıllarda CHP potasındadır. Şehir ve kasabalardaki gençliğin büyük kısmı ise, 1963'lerden sonra güçlenmeye başlayan TİP çevresindedir. O dönemde CHP "ortanın solu" TİP de "Sosyalizm" demektir. Bu söylenenlerin sınıflar savaşı açısından anlamı şudur. O güne kadar gerek ekonomik gerekse politik olarak finans kapitalle önemli bir çatışma içinde olmayan yaban burjuvaların (tekel dışı kapitalistler) 1950'lerden beri finans kapital vurgununun hızlanmasıyla,

finans kapitalle çatışmaları yükselmiştir. Ve bunun siyasi olarak görünümü iki yönde olmuştur. Yaban burjuvaların daha irileri serbest rekabet özlemlerini, "ortanın solu" şeklindeki daha çok liberal bir anlayışla CHP'nde dile getirmişler, düzenden daha çok kopuşanları ise kurtuluşu işçi sınıfı ile ittifakta yoklayarak, özlemlerini "Sosyalizm" talebiyle TİP'de gidermeye koyulmuşlardır. TİP işçi sınıfı içinde aristokrat, zengin işçilere, sendikacılara dayanmaktaydı. TİP'de egemen olan işçi aristokrasisi ve burjuva aydınların eğilimiydi. Bunlar ise sonuçta işçi sınıfı içinde burjuva nüfuzu olmaktaydılar. Bütün bu gelişmeler şunu gösteriyordu:

Proletaryanın öz eğilimi 1920'de doğmuş ve 1927'lerde sağlamca şekillenmiştir. Fakat sınıflar savaşının yüksek boyutlara varmadığı yıllarda finans kapitalin sürekli zulmü ve yoketmesi sonucunda 1960'lara gelindiğinde dağınık ve örgütsüzdü. Bu nedenle 27 Mayıs'la "hür"leşen ortamda işçi sınıfı adına onun öz eğilimi değil, tersine işçi içindeki egemen burjuva nüfuzu davranmış ve TİP olarak partileşmiştir. Ve henüz küçükburjuva devrimciliği de TİP içindedir. Yani sınıfsal olarak henüz sınıflar kopuşmasında, işçi sınıfı ve küçükburjuva tabakalar, yaban burjuvazinin takipçisi durumundadır. Ve yine aynı şekilde, henüz yaban burjuvazinin, küçükburjuvazinin ve proletaryanın siyasi taleplerinin birbirinden farkı açıkça görünmemektedir. Kaba bir bakışla hepsi sanki aynı görünmektedir. Elbette bu görüntüyü sağlayan sınıflar savaşının 1965'lerdeki seviyesidir.

İşte 1960 sonrası "devlet sınıfları" gelenekli küçükburjuva devrimciliğinin kısa ataklarından sonra, devrimci harekette burjuva devrimciliği öncü davranmıştır. Onun öncülüğü "zinde güçler" sınıfsız bakışına karşılık işçi sınıfı ve sosyalizmi savunmasında olmuştur. Ama sınıflar savaşı yükselip de mücadele şartları değişince, daha militan bir karakter kazanınca, TİP'in burjuva devrimciliği iflas etmeye başlamıştır. Çünkü TİP'in sosyalizmi gerçekte işçi sınıfına değil, işçi içinde aristokrat bir zümreye dayanıyordu ve düzen değişikliğini devrimci bir tarzda düşünmeyip, burjuva devrimciliğinin gereği parlamentoda "başa güreş"tiğini söyleyerek, aslında, mevcut düzenin ebedileşmesi için çalışmış oluyordu. İşte bütün bunlar geniş

yığınlar tarafından 1965'lerde henüz gerçek anlamlarında bilinemiyordu. Ama özellikle 1966'lardan sonra hızla yükselmeye başlayan, sertleşen sınıflar savaşı TİP'in yaldızlarını dökmüştür. TİP içinde ve dışında, partinin politik hattına karşı, MDD hareketi gelişmeye başlamıştır. Bunun anlamı, yükselen sınıf mücadelesi şartlarında küçükburjuva tabakalarının burjuva öncülüğünden kopuşmasıydı. Dolayısıyla sınıf mücadelisinin yeni şartları bir bakıma burjuva devrimciliğinin öncülüğünü imkansız hale getiriyordu. 1960 sonrasının genellikle barışçıl geçtiği 1967 yıllarına kadar olan döneminde, burjuva devrimciliğinin öncülüğü açıkça ortadayken, bu öncülük ekonomide yeni bir buhranın patlamaya yüz tuttuğu 1969'larda açıkça dağılışa girmiştir. Özellikle 1969 yılı, parlamentoda başa güreşilemeyeceğini göstermiş ve TİP hızla çözülmeye başlamıştır. Daha doğru şöyle söylenebilir. GElişen sınıflar savaşı karşısında TİP'in gittikçe gericileşmesi ve çürümesi iki olay tarafından hızla açığa çıkartılmıştır. İçerde 1969 seçimlerinde uğranılan sonuç milletvekillikleri birdenbire kaybolunca, bu durum, parlamenter mantıklardaki paniği hızlandırmıştır. Dışarıda ise Çekoslovakya olaylarıdır. Aybar bu olaylar karşısında bütün gericiliğini kusmuş ve Sosyalizm düşmanlığını açığa vurmuştur. Bu iki olay hem TİP'in karakterini daha iyi ortaya çıkartmış, hem de çözülmeyi hızlandırmıştır.

Böylece 1969'lara gelindiğinde burjuva devrimciliğinin öncülüğü çözülürken, daha çok gençlik temelinde gelişen küçükburjuva devrimciliğinin öncülüğü, açıkça belirmeye başlamıştır. Bu değişmi nasıl gerçekleşmiştir ve nelere yol açmıştır?

Önce finans kapitalin 27 Mayıs sayesinde halka tasarruf ettirdiği birikimler montaj sanayi dış alımıyla tüketilmiş, finans kapital yeni ve daha büyük sermaye birikimleri özlemiyle buhrana girmiştir. Ekonomideki bu gidiş kendini siyasette sınıflar savaşının hızlanması şeklinde göstermiştir.

Bunun sonucu olarak işçi, gençlik hareketleri en yüksek noktasına 1969 yılında ulaşmıştır. 1964'de 6.600 olan grevci sayısı 1966'da 10.400'e çıkmış ve 1969'da ise 23.190'a varmıştır. Yine gençlik hareketleri de bu yılda en fazla olmuştur. Aynı yıllar içinde toprak işgalleri de sıklaşmıştır.

Bütün bunlar ülkedeki buhranın derinleştiğine işaretti ve toplumdaki sınıflar savaşı yükseldikçe kaçınılmaz olarak sınıf ve tabakaların tepkileri ve kendi öz eğilimleri daha net olarak ortaya çıkmaktadır. Kaynayan kazanda birbirine yapışık görünen sınıf ve tabakaların arasındaki çatlaklar büyümekte ve sınıfsal kopuşmalar gerçekleşmektedir. İşte bu yıllarda şekillenmesi sonuçlanan TİP'deki MDD hareketi ve CHP'deki Ecevit hareketi sınıflar planında küçükburjuva tabakaların kopuşmasının siyasi görünümüne denk düşer.

MDD daha çok şehirlerdeki aydın gençliğin, işçi aristokrasisi ve burjuva aydınlarının siyasi zemininden kopuşması idi. Ecevit hareketi ise aşağıdan yükselen küçük üretmenlerin tepkisiyle İ.İnönü'den daha radikal davranmak zorunluluğunu hisseden yaban burjuvaların siyasi hareketiydi. Bu hareket ister istemez küçük üretmenlerin tepkilerini de dile getiriyordu. Daha doğrusu gelişen hareket yaban burjuvaları daha radikal davranmaya itiyordu.

İşte yükselen buhran içinde çabuk etkilenen ve çarçabuk ihtilalci düşüncelere sürüklenen küçükburjuvalar hareketin kabarışının ve bilinç seviyesinin tabii sonucu olarak öne sıçramışlardır.

Küçük üretmenler İnönü'nün finans kapitalle uzlaşıcı politikasına tepkilerini yükseltirken, gençlik de devrimci hareketin gerektirdiği yeni ve daha militan mücadele yöntemlerine karşı TİP'in gösterdiği gerici tutuma, yani karşı devrime pasifçe teslim oluşuna, hoşnutsuzluğunu yükseltiyordu.

1969'da artık TİP görevini tamamlamış ve kendi sınıf zeminindeki yapısı daha da netleşmiştir. 1960 sonrası en genel anlamda işçi sınıfı öncülüğü ve sosyalizm propagandası yapmış, bunu yaygınlaştırmıştır. Fakat mücadele, artık bu genel sözlerden öteye daha yeni karakterli görevler ortaya koyarken, TİP, bu yeni görevlerle yüzyüze gelince kendi sınıf karakterinin sonucu hareketin öncülüğünü artık yürütemeyeceğini göstermiş oluyordu. TİP döneminde parlamentarist mücadele daima önde olmuş, işçi sınıfı içinde de sendikalizmden öteye gidilememiştir. Ve bu mücadele tarzı belli bir dönem (1963-1969) genel olarak devrimci kadrolarda açık bir tepki oluşturmazken, sınıflar savaşının daha da şiddetlenmesiyle o güne kadar biriken

tepkiler açıkça ortaya çıkmış ve TİP, MDD kopuşması gerçekleşmiştir. Bu kopuşmanın objektif zeminini sınıf savaşının o dönemde en yüksek noktasına varması, subjektif zemini ise bu gidiş karşısında TİP'in tam bir teslimiyete bürünmüş olmasıdır.

Ve bu kopuşmanın en genel anlamı da, devrimci hareketin belirli bir gelişme seviyesinde geçerli olabilecek olan ve belki de yaşanması bir bakıma zorunlu -aynı zamanda zorunluluğundan dolayı öğretici de- olan burjuva devrimciliğinin öncülük döneminin bittiği veya kapandığıdır. Aynı şekilde bu dönemin kapanmasıyla birlikte, o döneme ait mücadele araçları olan parlamentarizm ve sendikalizmin de göz boyayıcı olmaktan çıkması demektir. Nitekim 1974 sonrası TİP'in anlı şanlı günlerini ne legalde TSİP, ne de yeraltında TKP yaşayamamışlardır. Artık yaşanan ve derinleşen buhranla kopuşan sınıflar eski balayı dönemini bir kere daha yaşayamazlardı. Bütün yaldızları ancak bir iki yıl sürmüştür.

MDD kopuşurken, yani sınıf anlamında burjuva devrimciliğinden küçükburjuva devrimciliği kopuşurken, elbette olumluluğunun yanında olumsuz özellikleri de kaçınılmaz olarak vardı.

En genel anlamda TİP'in sırf işçici tutumuna haklı bir tepki gösterirken aynı zamanda işçi sınıfının öncülüğünü tartışma konusu yaparak, ister istemez "Yön" devrimciliğinin "zinde güçler"e dayanan sınıfsız bakışının etkilerini üzerinde taşıyordu. Daha doğrusu MDD hareketi, TİP deneyi süresince yaşanan olaylardan iki gerici sonuç çıkartmıştır. İlki, işçi sınıfının pratikte öncülüğünü göremediğinden veya işçi sınıfı öncülüğünü TİP gibi zannettiğinden, sınıfa güvensizliği kışkırtmak. Onun yerine aydın-sivil-asker zümreyle bir bağımsızlık savaşı hayal etmek. İkincisi, TİP soysuzlaşmasından kalkarak partinin olmazlığına varmak. Partisizliği teorileştirmek.

TİP deneyinden ancak bir küçükburjuva devrimcisi bu gerici sonuçları çıkarabilirdi. İşte MDD böyle bir zeminde şekillenmiştir. Ve sırf işçici TİP ile "aydın kadrolar"a öncülük tanıyan "Yön" çizgisinin eklektik bir uzlaşmasının sonucu MDD teorisi olmuştur. MDD sözde işçi sınıfının varlığını ve öncülüğünü reddedemiyor, ama işçi sınıfını öncü olarak da

bir türlü göremiyordu. Nitekim daha snraki yıllarda MDD'nin diğer bütün nüansları arasındaki temel konu hep bu öncülük meselesi olmuştur.

1969 SONRASI MDD HAREKETİNE GENEL BAKIŞ

1969'larda işçi ve gençlik hareketerinin en yüksek noktasına erşildiği zamanda sonuçlanan TİP, MDD kopuşmasında özellike MDD'nin Türkiye'ye bakışını irdelemeliyiz. Elbette eleştirinin hedefi açısından bu ancak genel hatlarıyla yapılacaktır. Zaten "MDD zortlaması" kitapçığı bu eleştiriyi momentinde ve en iyi biçimde yapmıştır.

MDD, TİP içinde özellikle 1966'larda şekillenmeye başlamıştır. Ve bu birim sınıflar savaşının gelişim seyrinde 1969'da kopuşmaya sonuçlanmıştır. Bu kopuşma burjuva devrimciliği ile küçükburjuva devrimciliğinin bir kopuşmasıydı. Biz şimdi bu kopuşmada, Türkiye sınıflar savaşına TİP'in ve MDD'nin nasıl baktığını açıklarsak, bu, burjuva ve küçükburjuva devrimciliğinin Türkiye'ye bakışları olacaktır. Ve dolayısıyla bu eğilimlerin hangi "düşman"a göre şekillendiği de ortaya çıkmış olacaktır. Bu "düşman" kavramı tamamen sınıflar savaşının kapsamını, derinliğini kavrayabilmekle ilgilidir.

TİP, MDD çatışmasında en temelli konu devriminstratejik konağıydı. TİP "Sosyalist Devrim" adımını, MDD "Milli Demokratik Devrim" adımını savunuyordu. Yani TİP Kemalist burjuvazinin kendi burjuva devrimini sonuçlandırdığını, böylece kapitalizm öncesi üretim ilişkilerini tasfiye ettiğini söyleyerek, artık işçi sınıfının sosyalizmi kurmak için dayanışması gerektiğini öğütlüyordu. Bunları söylemekle TİP Türkiye'deki sınıflar gelişmesini olduğundan ilerde görmüş oluyordu. Bunu yaparak da çağımızda, yani burjuvazinin devrimci karakterini yitirdiği tekelci kapitalizm çağında, burjuvaziye olduğundan öteye bir devrimci misyon yüklüyordu. Oysa Kemalist burjuvazi ulusal kurtuluştan, sosyal kurtuluşa sıçrayamamıştı. Dayandığı sınıf açısından, irili ufaklı bütün Anadolu burjuvazisine dayandığndan, ulusal kurtuluştan sonra kendi soygun düzenini kurmakla yetinmiştir. Ve üstelik bizde egemen antika tefeci bezirgan sermaye ile

uluslararası tekelciliğin sentezleşmesi ve devletçilik fideliğinde semirmesiyle finans kapital gelişmiş, dolayısıyla hiçbir temelli reform gerçekleşmemiştir.

Oysa TİP'e göre antika sermaye ve üretim ilişkileri tasiye olmuş, üstelik bunları burjuvazi gerçekleştirmiştir. Bunun ise iki pratik sonucu vardı: Önce TİP bu tutumuyla proletaryanın önündeki demokratik görevleri görmezlikten geliş oluyor, dolayısıyla bu görevleri CHP'ne (burjuvaziye) ısmarlamış oluyordu. Kendisi sosyalizm türküsüyle demokratik görevlerden kaçıyordu. İkinci sonuç ise, kapitalizmin bizdeki gelişim seiyesini ve doğurduğu çelişkileri yanlış değerlendirdiğinden proletaryanın bugünkü müttefiklerinden kopuyor, somutça taktik cephe adımını atlıyor, hareket içinde yanlışlaşıyordu.

TİP olaylara neden böyle bakmaktaydı? TİP işçi sınıf içinde burjuva nüfuzu olduğundan; işçi aristokrasisi ve burjuva aydın zümrelerine dayandığından, bizde kapitalizmin gelişim seviyesini abartıyordu. Çünkü hem işçi aristokrasisi (bizde zenginleşmiş sendikacılar zümresi) ve hem de burjuva aydınları (doktor, avukat mühendiss vb.) kapitalizmin yarattığıdır. Üstelik de kapitalizm bu tabakaları kendi nimetleriyle düzene daha sıkı bağlamıştır. Yani bunlar karnı tok politikacılardır. Dolayısıyla konumlarını korumak ve biraz daha iyileştirmek için genellikle ekonomik mücadele zemininde hapsolurlar. İşçi sınıfını ekonomik mücadele zemininde tutmak isterler. Yani işçi sınıfını önündeki acil demokratik görevlerden (işçi sınıfının asgari programı) koparıp, sosyalizm ninnisiyle sınıf bencilliği içine hapsetmek isterler. Mücadeleleri düzenin onarılması seviyesinde kalır.

Özetlersek, kapitalizmimizin yarattığı işçi aristokrasisi ve burjuva aydınları, burjuvazi ile aralarındaki çelişkiyi çözümlemeye kalkarken, sınıf adına değil de, onun zenginleşmiş bir zümresi adına davrandıklarından, bu konumları onları işçi sınıfını halkın öncüsü olarak davranma perspektifinden uzaklaştırır, tersine sınıf bencilliği içinde davranması pratik sonucuna vardırır. Yine işçi aristokrasisi ve burjuva aydınları hali vakti yerinde bir tabaka olduğundan, mücadele tarzı ve araçları bu konumuna göre şekillenir. Daha devrimci bir ruh içinde olan unsurlarla ittifak yerine, kendi fikirlerini burjuvaziye anlatıp ikna etme

tutumunu seçerler. Bunun ise en bilinen iki yolu parlamento bülbüllüğü ile sendikalizm kısır döngüsüdür. İşte TİP bu yapısıyla işçi sınıfının önündeki gerçek görevleri atlayıp, sınıf içinde bir burjuva nüfuzu olduğundan işçi sınıfını müttefiklerinden koparıcı bir politika izlemiştir. Bunun teorik çerçevesi ise kaçınılmaz olarak, Sosyalist Devrim bahanesiyle, demokratik devrim görevlerinden yan çizmek olmuştur. Ve bütün mücadele "burjuvaziye karşı" günlük ücret ve bazı hakların alınması seviyesinde ilkelleştirilmiştir.

Bunun karşısında MDD ise, doğru bir çizgi savunmamış, adeta TİP'in antitezi kılığında şekillenmiştir. Türkiye'de kapitalizmin gelişmesini, olduğundan geri değerlendirmiş "yarı-feodal" gördüğü Türkiye'de feodalizm ve sömürge olgusunu abartmıştır. MDD 1920'lerin Türkiye'siyle 1960'lar Türkiyesi arasında fazla bir fark göremedi. TİP Kemalizme burjuva devrimini sonuna kadar yaptırırken MDD 1930'lardan sonra Kemalizmi dağdan geri kaydırıp 1919'lara kadar düşürdü. Böylece 1960'lar Türkiye'sini emperyalizmin işgalindek ibir yarı-sömürge gibi gördü. O zaman da sırf dışarlak bir emperyalizm ile onun yerli işbirlikçilerinin karşısına "milli sınıfları" koydu. Böylece sınıflar savaşına kendi küçükburjuva milliyetçiliğini karıştırınca ortaya "milli", "gayri milli" sınıf değerlendirmesi çıkmıştır. Mesele böyle konulunca bunun mantık sonucu işçi sınıfının öncülüğünü küçümsemek olmuş, bunun yerine 1960'ların M.Kemal'i olmak yeğlenmiş, MDD Kemalizm'den kopuşamamıştır. Kemalizmin anti-emperyalist tutumunu benimsemesi olumluluk sayılsa da, esas burjuva karakteri görülemeyip, Kemalizm küçükburuva eğilimi zannedilince, ister istemez burjuva etkisi altında kalınmış olunuyordu.

MDD Türkiye'de Kurtuluş Savaşı'ndan sonra gelişen kapitalizmi ve onun yarattığı sınıf ilişki-çelişkilerini göremiyordu. Daha doğrusu, MDD sınıf savaşı açısından meseleye bakamıyor. Emperyalizme ve onun yerli işbirlikçilerine karşı bir bağımsızlık savaşı özlüyordu. Bu savaş "millici sınıflar" tarafından yürütülecekti. Böylece MDD'nin tepkisinin özü ve yönelişi Amerikan emperyalizmine karşı ulusal seviyede şekillenmiş oluyordu. Bu "anti-emperyalist" savaşın sınıfsal saflaşması konusunda MDD daima bulanık kalmış ve "Yön" eğilimiyle TİP'in eklektik bir birliği olmaktan öteye gidememiştir.

MDD'ye göre Kemalizm küçükburjuva eğilimidir. Ve 1920'lerden sonra iktidardadır. Fakat 1946'lardan sonra Amerikan emperyalizmi yerli işbirlikçileriyle bizi yarı-sömürge yapmıştır. Bütün "millici" sınıflar emperyalizmi söküp atmalıdır. Ve bu talebin temel parolası "Tam Bağımsızlık" olmuştur. MDD bu tutumuyla Kemalizmden ileriye gitmiş olamıyordu. 1920'lerde Ulusal Kurtuluş tamamlandıktan sonra artık gündemde sosyal kurtuluş vardı ve bu da ancak işçi sınıfının öncülüğünde gerçekleşebilirdi. Yoksa dış düşmana karşı "millici sınıflarla" değil.

Bu değerlendirmesiyle MDD iki şeyi açıkça ilan etmiş oluyordu. 1930'lardan beri Türkiye'de kapitalizmin gelişmesini ve bunun sonucu şekillenen sınıf yapılarını önemsemiyor, böylece bizdeki kapitalizmi ve işçi sınıfını cılız olarak görüp, feodalizmi abartıyordu. Bunun pratik sonucu işçi sınıfı öncülüğünde bulanıklık oldu. İkincisi; MDD, bizde kapitalist gelişmeye gösterdiği kayıtsızlıkla ve bunun yerine sırf bir genel düşman emperyalizmi öne çıkartarak mücadeleye sınıfsal (işçi sınıfı) bir zeminden değil, ulusal (burjuva - küçükburjuva) zeminden baktığını anlatmış oluyordu.

MDD Türkiye'ye neden böyle bakıyordu? MDD liderliği Türkiye devrimci hareketinde *"II. Emperyalist Evren Savaşı sonrası gençlik eğilimidir."* Öte yandan MDD daha ziyade şehir ve kasabalardaki gençlik eğilimi olarak şekillendi. Bu genç küçükburjuva tabakaların en temel özelliği üretimden kopuk olmalarıdır. Yani direkt olarak kapitalist üretim içinde değillerdir. Bu nedenle sınıf zıtlıklarını soyut olarak kavrarlar. Veya başka bir deyişle, üstlerinde duydukları ekonomik ve siyasal baskının bir sınıftan kaynak aldığını önceleri kavrayamazlar. Onlara bu baskının nedeni soyut planda "devlet" olarak gözükür. Ve öfkeyle devlete karşı çıkarlar. Devletin sınıf yapısını kavrayamaz. Ama onu Amerikan emperyalizminin bir kuklası ("Filipin tipi demokrasi") olarak görüp, bütün öfkesini Amerikan emperyalizmine ve "yerli" piyonlarına yöneltir. Devletin güç kaynağını, dayanağını göremez, bunu sadece Amerikan Emperyalizmi olarak görür.

Üretimden kopuk, bu sebeple dolaysız sınıf çelişmelerinden de kopuk olan küçükburjuva tabakalarda, bu düşünceleri uyandıran başka nedenler yok muydu?

Her şeyden önce 1965 sonrası, Amerikan Emperyalizminin hem dünyada, hem de Türkiye'de yeterince deşifre olduğu yıllardır. 1967 Vietnam zaferi Amerikan emperyalizminin bütün kanlı ve gerçek yüzünü ortaya koymuştur. Buna bağlı olarak Amerika'nın Türkiye'deki durumu da gençliğin daha çok gözüne batar hale gelmiştir. Ve bütün dünyada başta Amerikan emperyalizmine karşı ulusal kurtulu savaşları verilmektedir. Ve Türkiye devrimcileri de bu genel görünümden elbette etkilenmemezlik edemezlerdi. İşte MDD'nin şekillenmesinde etkili olan en genel ortam budur. Elbetteki sırf bu görüntülerle yetinmek kaçınılmaz yanılgıların kaynağı olacaktı. Ama ne çare ki, küçükburjuva yapısı gereği çabuk öfkelenip davranır. Üstelik bir de Kurtuluş Savaşı yaşamış olmak, Kuvayi milliyeci bir geleneğe sahip olmak çarçabuk gençliği emperyalizme karşı yeni bir bağımsızlık savaşına sürükledi. MDD'nin temel zemini budur.

Elbette deney öğretir. Nitekim MDD hareketi de daha gelişmesi ve yaygınlaşmasıyla birlikte, hemen 1969 sonlarında parçalanmalara uğradı. Bunun anlamı TİP'e karşı devrimci hareketin gelişmesine devrimci tepkisiyle bir müddet cevap verebilen MDD artık aşılmalıydı. Hareketin ihtiyaçlarına cevap veremez hale hızla geliyordu. Bu süreç içinde MDD nüanslara ayrılmış kaba ve genel bakışını bir bakıma çeşitli yönlerden derinleştirmiştir.

1969 sonlarında gelişmesinin tepe noktasına varan MDD hareketi Ocak 1970'de AL-AK Aydınlık bölünmesine uğramıştır. Bölünmenin gerçekleştiği ortam Türkiye'nin 1960 sonrası işçi hareketlerinin en çok yoğunlaştığı bir ortamdır. Ocak 1970'de kopuşan MDD'nin AK Aydınlık (şimdiki TİKP) fraksiyonunun o zamanlar savunduğu temel görüş işçi sınıfı öncülüğünün "objektif ve subjektif" şartlarının olmadığı ve çalışmanın bu gerçeklik üzerine oturtulması biçimindeydi.

Böyle bir görüşü tam da işçi haretenin en yüksek olduğu zamanda savunmak ne anlama gelirdi? Bunu açıklayabilmek için AK Aydınlığın diğer görüşlerine de kısaca bakmalıyız.

"Yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülke olan yurdumuzda devrimin temel gücü köylülüktür ... Devrimin ... programının

özü ... toprak devrimidir." (PD Aydınlık, s.26). Sadece AK Aydınlığın temel karakterini ortaya koymaya çalıştığımızdan "temel güç" meselesine şimdi girmeden sadece şunu tespit edelim. Demokratik Devrimi "Toprak Devrimi"ne indirgemek Türkiye sınıflar yapısında feodalizmin abartılmasının bir mantık sonucudur. Fakat AK Aydınlık bununla da yetinmiyor. Açıkça şunları da söylüyor: *"Emperyalizmin en yakın işbirlikçisi olan tekelci sermaye, diğer bütün sömürücü sınıflara da hükmetmektedir ve sömürülen ülke halkının en amansız düşmanıdır. Ama geniş halk yığınlarının günlük hayatlarında en yakın hedef olarak gördükleri düşman bu tekelci sermaye değildir. Geniş halk yığınlarının, özellikle köylülüğün hemen önündeki düşmanlar; geniş köylü yığınlarını doğrudan doğruya sömüren unsurlar, bu tekelci sermayenin gerici müttefiki yarı-feodal unsurlardır."* (PD Aydınlık, s.26). Evet, mücadele "doğrudan doğruya sömüren unsurlar"la olduğundan şimdilik "tekelci sermaye" bu alanın dışında kalacaktır.

Bu mücadelenin hedeflerini de AK Aydınlık şöyle sıralar: *"Toprak reformunun Yapılması, tefeciliğin kökünün kurutulması, aracılığa son verilmesi, adil kredi sağlanması"* (İşçi Köylü, s.7). Bütün bu söylenenler içerik olarak CHP'nin taleplerinden daha ileri değildir. "Aracılığa son verilmesi, adil kredi..." bütün bunlar o bir türlü görülemeyen kapitalizmin anaforunda bocalayan küçük üretmenlerin hayalleridir. Fakat bunlar eninde sonunda hayaldir ve kapitalizme vurmaya göze almadan hiçbirisinin bir anlamı yoktur.

Hedeflediği bu talepler doğrultusunda AK Aydınlık nasıl dögüşecektir? *"Biz niçin menfaatlerimizi temsil etmeyen partilere bölünelim ve niçin millet olarak bölük pörç ük olalım? İki köylünün veya iki işçinin aralarında hangi menfaat ayrılığı var ki ayrı ayrı partilere bölünüyorlar? Biçim partimiz MİLLİ KURTULUŞ CEPHESİ'dir. Bizim partimizin komutanı Mustafa Kemal'dir. Bizim partimizin üyeleri, Amerikan sömürücüleriyle ortaklık etmeyen bütün MİLLETTİR."* (işçi Köylü s.7).

AK Aydınlığın sınıflarla bir işi yoktur. Amerikan sömürücülerine karşı "MİLLET"çe savaşacaktır. Bu millet bölünmemelidir.

Bunlar, MDD içinden çıkan bir nüansın temel görüşleridir.

Açıkça beliren karakteriyle AK Aydınlık, sınıflar savaşının hızlandığı bir momentte ve en kör gözlere batmaya başladığ zaman, bu savaşın üstünü örtmeye çalışıyor. Bunun tek anlamı şudur: Bu tutum yükselen işçi hareketine karşı gerici bir burjuvanın feryadıdır. Öyle bir burjuva ki, bu feryadıyla işçi sınıfına, sosyalizme düşmanlığını açıkça ilan etmiş olmaktadır. İşte AK Aydınlık hareketi MDD içinden, yükselen işçi hareketine karşı şekillenen bir gerici tepkidir. MDD devrimci eğilimi içinden böyle gerici bir eğilimin şekillenmesi nasıl açıklanabilir?

MDD, TİP karşısında Demokratik Devrim görevlerine talip olurken ve TİP'in pasif, teslimiyetçi mücadele tarzına karşı dururken, devrimcidir. Ama Türkiye'deki mücadeleyi "milli", "işbirlikçi" mücadelesine indirgediğinden ve bu temel pencereden Türkiye'ye baktığından, dolayısıyla yaşanan sınıf mücadelesini kavrayamadığından, bu sınıf savaşı karşısındaki tepkileriyle de gericidir. 1919'ların bağımsızlık savaşı, o moment için devrimci bir görev yaparken, 1970'lerde aynı mantıkla davranıldığında her şeyden önce yerli egemen sınıflara kaşrı verilmesi gereken iktisadi kurtuluş savaşı görülemediğinden mücadelenin gerisine düşülmüş oluyordu. "Bağımsızlık" arolası abartılarak "Sosyalizm" parolası yasaklandı. *"Memleketinde emperyalistlerin işbirlikçileri itidara sahip çıkarken ... senin hakkın yoktur "Sosyalist Türkiye" sloganı atmaya ... layık değilsin henüz ona. Ona layık olmak için, "Sosyalist Türkiye" sloganını atabilmek için, ilkönce Türkiye'yi bağımsız hale getirelim; bağımsız ve gerçekten demokratik bir ülke haline getirelim* (Türk Solu, s.12).

Bu haliyle MDD, TİP'e tepki gösterirken aslında devrimci yanlarıyla birlikte iki önemli gerici tutumunu da açığa vurmuş oluyordu: Birincisi, MDD "Sosyalizme" bugünden yarına gerici bir tepki göstermiş oluyor, bu parola yerine "bağımsızlık"ı geçiriyordu. Yine buna bağlı olarak işçi sınıfına ve onun öncülüğüne gerici bir tepki göstermiş oluyor, bunun yerine "millici sınıflar"ı geçiriyordu.

İşte AK Aydınlık MDD'nin bu sağ, gerici yanının yükselen işçi hareketi karşısında hızla şekillenmesi, mantık

sonuçlarına varması ve ayrı bir çizgi olarak açığa çıkmasıdır. Yani MDD'nin özünde filiz halinde var olan sosyalizme ve işçi sınıfına duyulan gerici tepki, AK Aydınlık şeklinde uç vermiştir.

AK Aydınlık, mücadeleyi Amerikan emperyalizmine karşı bütün "millet"in savaşına indirgemiş, tekelcileri "doğrudan sömürücü" olamadıklarından göz ardı ederek, hedefini "Toprak devrimi" ile sınırlamıştır. Ve bu yolda sınıflara bölünmemek gereklidir. Oysa "Toprak devrimi" dahi çağımızda ve ülkemizde ancak "işçi sınfı öncülüğünde" gerçekleşebilecektir. AK aydınlık bu gerçeği reddederek bayağı bir liberal burjuva olduğunu açığa vurmuştur. Yine AK Aydınlık sınıflar mücadelesini görmek istemediğinden bunun mantık sonucu olarak sosyalizme düşmanlığını açıkça ilan etmiştir. Bunu o yıllarda Sovyetler'in 1956'dan sonra "revizyonistleştiğini" ve egemenliğin "Sovyet burjuvazisi"ne geçtiğini (PD Aydınlık, s.22) söyleyerek yapmıştır. Yani yeryüzünden sosyalizmi kuş yapıp uçurmuş, sosyalizmin olmazlığını ispatlama yoluna girmşitir. Hep biliriz daha sonra, yani Türkiye'de işçi sınıfının mücadelesi inadına yükseldikçe, buna tepki olarak AK Aydınlık Sovyetler'in "baş emperyalist" olduğunu iddia etmeye kadar işi vardırmıştır.

Özetlersek Ak Aydınlık önce sınıflar savaşını reddederek, bunun üstünü örtmeye çalışıp, burjuvalaştığını; sosyalizme düşmanlığını ilan ederek de gerici bir burjuva olduğunu açığa vurmuş oluyordu.

Olaya bir de sınıflar savaşının, devrimci hareket önüne koyduğu görevler açısından bakalım.

TİP pasifizmine karşı bir tepki olarak şekillenen MDD, ilk günlerinde, harekette belli seviyede devrimci bir adım oldu. Yani daha militan mücadele tarzlarına uyum gösterebilmesi bakımından önemli bir adımdı. Fakat hareket yükseldikçe MDD'nin perspektifi de yetersiz kaldı. Ve bu yetersizliğin ortaya çıkması uzun yıllar gerektirmedi. MDD gelişiminin en yüksek noktasında, 1969'da, aynı zamanda zaaflarının da en çok açğa çıktığı günleri yaşıyordu. İşçi hareketi yükseldikçe MDD'nin önünde gittikçe daha kaçınılmaz bir şekilde kesin bir yol ayrımı beliriyordu. Ya işçi sınıfı ile ittifak kurup daha devrimci adımlar atılacaktır

ya da kararsızlığa saplanıp burjuvazinin saflarına düşülecektir. Çünkü küçükburjuva devrimciliğinin kaçınılmaz alın yazısı budur: Ya gerçekten proleterleşen, yani sürekli proletaryaya doğru objektif ortam tarafından itilen küçükburjuva tabakaların devrimci öncüsü olarak proletarya ile ittifak sağlamlaştırılacaktır ya da devrim yolunda birkaç adım atıldıktan sonra kendi konumunu korumakla yetinip devrimci bir atılımı göze alamayıp burjuva liberalizminin saflarına yanaşılacaktır. Oradan en gerici saflara da atlanabilir. İşte MDD olarak yola çıkılırken Amerikan emperyalizmine tepki seviyesindeki hareket, işçi sınıfı ile ittifak yol ayrımına gelince, yani çıkış noktasından daha devrimci adımlar atmakla yüzyüze kalınca, MDD hareketi içinden daha hali vakti yerinde küçükburjuvalar geriye doğru kopuştular. Ve en temel özellikleri sözde keskin çığlıklar atmak, özde yığınların gericiliğinikışkırtmak oldu. İşte AK Aydınlık yükselen işçi hareketinin MDD'nin önüne daha devrimci görevler koymasıyla, bu görevlerden geriye kaçan ve kendi konumunu korumakla yetinen ve hızla burjuvazinin saflarına yelken açan gerici küçükburjuva eğilimi olarak şekillenmiştir.

AK Aydınlık kopuşmasından çok kısa bir süre sonra (5-6 ay sonra) 15-16 Haziran olayları yaşandı. Bu AK Aydınlığın işçi sınıfını görmesini sağlamış mıdır? Elbette açıkça inkar, artık etkisini yitireceğinden, aynı inkar artık daha örtülü yapılacaktır. Esas sorun şudur: 15-16 Haziran olayları AK Aydınlık'ta daha devrimci bir kıpırdanma mı yaratmıştır? Tam tersine işçi sınıfının devrimci atılımının her açığa çıkışında AK Aydınlık daha da gericileşmiştir. Çünkü onun doğuş zemini yükselen işçi hareketine bir gerici tepkidir. Nitekim 12 Mart gelmeden AK Aydınlık ünlü "Sovyet Sosyal Emperyalizmi" tezine varıp Amerikan emperyalizminin yükünü yarı yarıya hafifletmiştir. (Şimdi Amerikan emperyalizminin yükünü tamamen almış, onu beraat ettirmiştir.)

15-16 Haziran olayları MDD saflarında önemli bir dönüm noktasıdır. 15-16 Haziran'dan hemen önce gerçekleşen Ak Aydınlık bölünmesi, hareketten geriye doğru, erici bir kopuşmaydı. Haziran olaylarıyla birlikte işçi sınıfı kendini ortaya koyunca AL Aydınlık saflarında iki tepkiye yol açtı. AL Aydınlık'ın pratik ve teorik tutanakları çözülüp

dağılırken, bu momentte, 1971 başında, "Aydınlık Sosyalist Dergi'ye Açık Mektup"la Cephe hareketi koptu.

Haziran olaylarından hemen sonra 1970 sonlarına doğru Proletarya Sosyalizmi, Sosyalist gazetesiyle ve Proletarya Partisinin Reorganizasyonu parolasıyla açık tutumunu ortaya koydu. O zamana kadar Türkiye'de proletaryayı göremeyen gözler onun ideolojisi "en eski sosyalizmi" de elbette göremeyecekti. Bu nedenle Dr.H.Kıvılcımlı'nın bütün görüşleri o zamana kadar susuşa getirilmiştir. Eleştiriyle öldürülemeyen görüşler susarak olmamışa çevrilmeye çalışılıyordu. Fakat Haziran olayları proletarya sosyalizmi üzerindeki bütün örtüleri kaldırmaya yetti. Böylece ne oluyordu? TİP karşısında belli bir pratik üstünlük sağlansa da MDD, teorik perspektifi bakımından işçi sınıfı öncülüğüne, parti örgütlenmesine, dolayısıyla iktidar problemine yan çizmesiyle TİP karşısında hiçbir teorik üstünlük kuramamış, devrimci kadroların yolunu aydınlatamamıştı. Proletarya Sosyalizmi ise, MDD'nin aksadığı ve sağa yalpaladığı bütün konularda devrimimizin sorunlarını, 40 yıldır konulmuş haliyle, netçe ortaya koyuyordu. Bu durumda MDD teorisi eklem yerlerinden dağılmaya başladı. Küçükburjuva milliyetçiliğini gerici sonuçlara vardıran AK Aydınlık, sınıfsızlığı savunarak sağa yol almaya başlamıştı bile. Bu sağa gidişe, aynı zamanda da MDD merkez kanadı M.Belli'nin oyalamalarına, sol bir tepki şekillendi. Proletarya öncülüğünü açıkça reddedenler Ak Aydınlık saflarındaydı. Proletaryanın ikircikiz öncülüğünü savunan onun öz eğilimi Sosyalist artık gün gibi ortadaydı. Proletarya öncülüğünü yan çizmeden savunanların ve döğüşenlerin bu safta yer alması gerekiyordu. Ve öyle de oldu.

En kör göze batan proletaryayı açıkça inkar edemeyen, fakat küçükburjuva ütopik bakışıyla da ona bir türlü öncülüğü layık göremeyen Cephe eğilimi ise, ikisinin ortası veya eklektik toplamı olan "ideolojik öncülük" görüşüne vardı. Bu proletaryayı yeteri kadar öncü göremeyen küçükburjuvaların onun adına davranmalarıydı.

Böylece Cephe, proletaryanın ideolojik öncülüğünü savunup, kırları mücadele alanı seçerek aslında olayların baskısı ile küçükburjuva devrimciliğini iyice sol bir çizgiye vardırarak, proletaryanın öncülüğünü sol'dan reddediyordu.

AK Aydınlık "objektif-subjektif şartlar" bahanesiyle igrenç bir burjuva kuyrukçuluğuna soyunarak proletaryanın öncülüğünü reddederken, Cephe de tersine proletarya "şehirlerde kuşatıldığından" onun adına kırlarda davranma yoluna çıkarak, sol uçkunlukla proletaryanın sınıf öncülüğünü reddediyordu. MDD Merkez (M.Belli) kanadı ise, gerçek proletarya sosyalizminin karşısında bocalayıp eriyor, dağılıyordu.

Böylece MDD hareketi, süreç içinde iki temel kanada ayrılmıtır. MDD'nin ve aynı zamanda işçi hareketinin en yüksek noktasında yeni ve daha zorlu görevlere (teorik pratik) soyunmanın eşiğinde AK Aydınlık geriye bir kopuşmadır. Yine özellikle Haziran olayları ile birlikte devrimci hareketin genel olarak inişe geçtiği 1970'in ikinci yarısında, MDD, hareketin gerektirdiği devrimci atılımı yapamayınca hızla dağılmaya başlamış, karşı-devrim de terörünü sistemlice yükseltmiştir. İşte böyle bir momentte, 1971 Ocağında Al Aydınlıktan kopan Cephe hareketi ise ileri kaçık bir karakterdedir. AK Aydınlık, hareket yükselirken geriye (saga) düşmüş, Cephe ise hareket geriye çekilirken, bu esnekliği göstermeyip panigini uçkunluga vardırıp, ileriye kaçmıştır. Dolayısıyla Ak Aydınlık gericiliği teorileştirirken, Cephe de uçkunlugunun teorisini yapmıştır. Bunun son durağı "Kesintisiz Devrim" olmuştur.

Sonuçlandırırsak: Tip'in pasifizmine ve demokratik devrim görevlerinden kaçışına, yani işçi aristokrasisinin sınıf bencilligine karşı şekillenen MDD küçükburjuva devrimciligi 12 Mart'tan önce bizzat işçi hareketi tarafından bozguna uğratılmıştır. Ve MDD 12 Mart'ın eşiğinde çözülmüştür.

Şimdi Cephe egiliminin adım adım kopuşmasını irdeleyelim.

M.ÇAYAN'IN ADIM ADIM "KESİNTİSİZ DEVRİM" TEZİNE VARIŞININ ELEŞTİRİSİ

Bugüne kadar inceleyebildiğimiz "Kesintisiz Devrim" eleştirilerinde izlenen metot, M.Çayan'ın son vardığı noktanın genellikle Marksizmin genel doğrularıyla kıyaslanması biçimindedir. "Kesintisiz Devrim"e varış konakları dikkate alınmamaktadır. O zaman da sadece bir sonuçla yetinilmiş olmaktadır. Hepsinde eksik olan bakış açısı; hataların kökünü deşmek değil, varılan yanlış sonuçların yanlış olduğunu göstermekten ibarettir. Oysa Markizm sırf bir inkar değildir. Nedenler açıklanmazsa konunun irdelenmesi eksik kalmış demektir. Nedenler bulunup çıkartıldığında ise Cephe eğiliminin devrimci ve gerici yanları ortaya çıkar. Proletarya için ise problem, ittifakı sağlamlaştırabilmek için erici yanlarla bıkmak bir mücadeledir. Proletaryanın sınıf eğilim dışındaki çeşitli halk tabakalarının bünyesinde böyle devrimci ve gerici yanların içiçe bulunması şaşırtıcı olmamalıdır. Her özel mülk tabusuyla çarpılmış sınıf ve tabakada belli bir tutuculuk ve yılların tutucu, gerici gelenekleri vardır. Proletaryanın ittifak meselesinin aslında en temel problemi müttefiklerinin gerici yönleriyle mücadele edebilmesi ve onları eğitebilmesidir. Bu nedenlerle biz, "yanlışları ve doğruları" sıralamakla yetinemeyiz. Kaynaklarını da iyice ortaya çıkartmak zorundayız.

TİP'le Polemikler ve Temel Çatışma Noktaları:

"Aynı biçimde yüzde bilmem şu kadar feodalizm vardır, ana üretim biçimi kapitalize ilişkilerdir vs. diyerek Yankee Emperyalizmine karşı kurulması gereken Milli Cephenin millici sınıflarını karşıya iten ve bu aşamada sosyalist saflarda eylemsizliği oluşturan 'Sosyalist Devrim' şiarı." (Bütün Yazılar, s.77).

TİP'in "Sosyalist Devrim"ine karşı MDD savunulurken getirilen gerekçe nedir? "Ana üretim biçimi kapitalize ilişkilerdir vs." deyince neden "milli cephenin, millici sınıfları karşı karşıya" itilmektedir? Eğer olaya sınıflar savaşı açısından bakılamaz da, onun yerine "Yankee

Emperyalizmine karşı" "Milli Cephe" açısından bakılırsa ancak böyle konuşulabilir. Böyle bir bakış açısı, emperyalizmi ülkemizdeki sınıf ilişkilerinin içine yerleştiremeyip, onu "Milli sınırların dışına itmekte ve karşısına da "millici sınıflardan" bir Cephe kurmaktadır. Ve böyle bir bakış açısı sınıflar açısından bir değerlendirme değil, ama milliyetçi temelde bir değerlendirmedir. Eğer "kapitalizm egemen üretim biçimidir" derseniz ortaya modern sınıflar çıkacak ve kaçınılmazca proletaryanın öncülüğü konu olacaktır. Ama neden bu "millici sınıflar" proletaryanın peşine takılsınlar? Böylece "millici sınıflara" kıyamayan M.Çayan aslında proletaryaya kıymış oluyordu. Bu bakış açısı MDD'nin adeta varoluş zeminidir.

TİP'e tepkilerin hiç haklı yanı yok mudur? İkisine değinip geçelim.

Emek dergisinden M.Çayan aktarıyor: *"Sosyalist devrimin gerçekleşmesinden sonra, sosyalist düzeni kurma süresinin ilk evresi, anti emperyalist mücadele ve feodal kalıntıların yok edilmesi olacaktır."* (Bütün Yazılar s.78). TİP'in bu saçmalığına tepki göstermemek mümkün değildir. TİP "anti-emperyalist, anti-feodal" mücadeleden Sosyalist Devrim bahanesiyle kaçıyor, iyi ama, MDD de emperyalist mücadeleyi abartıp "millici sınıflar" lehine proletaryayı görmezden geliyor. Sonuç olarak, özlenen anti-emperyalist mücadele yine baltalanmış olmakta, "millici sınıflar"ın tutarsızlığına emanet edilmektedir.

Yine Aren'in *"Madem ki anti-emperyalist küçükburjuvalar varmış, gelir bize katılırlar. Çünkü sosyalist mücadele anti-emperyalizmi de içermektedir."* sözüne haklı olarak tepki duyulmaktadır. Evet sosyalizm yolunda mücadele anti-emperyalist mücadeleyi de "içermektedir". Ama kendiliğinden değil. Parti önüne bu adımı koyar ve antiemperyalist mücadelede öncü davranırsa küçükburjuvaları ittifakına kazanabilir. Fakat bunun yerine ukala bilgiçler gibi davranılırsa orta yerde köksüz kütük gibi kalmak alın yazısıdır.Burada da antiemperyalist mücadeleye küçükburjuvaları "kazanmak" için Türkiye'de feodalizmin abartılmasına gerek yoktur. Bir yanda TİP işçi sınıfının aristokrat zümresi adına sınıf bencilliğini kışkırtırken, öte yanda MDD proletaryaya karşı feodalizmi, küçük üretimi abartarak küçükburjuva bencilliğini dile getirmiş oluyordu.

M.Çayan Emek dergisi ile polemiklerinde feodalizmin bizdeki yaygınlığına ilginç bir örnek verir. Emek dergisinin feodalizmi tartıp ölçüp "%5" olarak karar kılmasına şu itiraz yapılır: "Atatürk döneminde sinmiş, pusmuş olan feodal ideolojiler, 1950 Demokrat Parti hareketi ile birlikte birden bire bir çığ gibi büyümüş ve gürbüzleşmiştir... Şimdi bu beylere sormak gerekir: Marksist diyalektiğe göre, feodal üretim düzeni büyük ölçüde tasfiye olmuş olsaydı, bu feodal ideolojilerin giderek gerileyip, etkinliklerini yitirmeleri gerekmek miydi? Oysa 1950'den bu yana... etkinliğini çok fazla arttırmıştır." (Bütün Yazılar s.105). Feodalizmden başka gerici egemen göremeyen M.Çayan 1950 hareketini feodalizmin egemenliğini tırmandırmasına örnek olarak göstermek gibi önemli bir hata yapıyor. Oysa 1950'ler, kırda finans kapitalin kapitalist üretim ilişkilerine sıçrama yaptırdığı yıllardır. Peki ya "nurculuk" v.b. "feodal ideolojiler" neden arttı? Finans kapital kavranmadıkça, onun gerici özellikleri de görülemeyecek, böyle komik yakıştırmalar yapılacaktır.

Fakat M.Çayan feodalizm için böyle hassas yüzde hesaplarına son tahlilde önem vermez. *"Ayrıca ülkemizde feodal artıklar yüzde 5 değil de binde 5 olsa bile, Marksist diyalektik analize göre, bugünün devrimci şiarı "Sosyalist Türkiye" olamaz. Çünkü bugün için tayin edici çelişme, proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişme değil, Yankee emperyalizmi ile bütün Türkiye halkı arasındadır ... Bu durumda proletarya partisinin görevi ... milli cephenin başına geçip, Amerikan postalları altında ezilen milli bağımsızlık bayrağını yükselterek milli devrimi yapmaktır."* (Bütün Yazılar, s.105 - 106).

Evet, önemli olan "Amerikan postalları"dır. Ama o postalların altında hangi sınıf ve tabakaların ezildiği önemli değildir. Bu sınıf ve tabakaları şekillendiren ise o ülkedeki üretim biçimidir. İşte bu gerçekliğe aslında M.Çayan fazlaca aldırmaz. Ülkemizdeki sınıfların objektif saflaşmasına ilgisizdir. Bu kayıtsızlık ilerde göreceğimiz gibi "Kesintisiz Devrim"de had safhaya varmıştır. Varsa yoksa Yankee emperyalizminin işgali! Ve buna karşı bir "milli devrim!".

Elbetteki Marksizmi Sofizmle karıştırıp yüzde hesaplarıyla sınıf savaşını yönlendiremeyiz. Ama aynı şekilde bir "işgal" sihirli kelimesiyle de savaş meydanına

bütün güçleri yığamayız. Yığbilmek için ülkenin sınıf ilişkilerini olduğu gibi değerlendirmek zorundayız. M.Çayan'ı, harekete geçici olan daha çok "işgal" olduğundan, bunun mantık sonucu olarak M.Çayan daima mücadele araç ve biçimlerini tartışmıştır. "Silahlı propaganda", "Öncü Savaş", gerillanın şehirden kıra yayılması (dört aşama) hep bu mantığın sonuçlarıdır.

M.Çayan TİP'in "kapitalizm", "sosyalist devrim" demesi karşısında, anti-emperyalist tutumu ve "milli cephe"yi öne sürmekte, böyle bir zeminde şekillenmektedir. Ve bütün MDD hareketi gibi M.Çayan da, TİP'in Amerikan emperyalizmine karşı mücadeleyi yanlış bir zeminde ele alıp, neticede "sosyalizm için mücadele anti-emperyalist mücadeleyi de içerir." diyerek, bu mücadeleden yan çizmesi karşısında, anti-emperyalist mücadeleyi abartmış, onu yerli yerine koyamamış, adeta sırf bir kurtuluş savaşına indirgemiştir. Ve zaten MDD'nin hareketi üzerinde Kemalizmin önemli bir etkisi vardır. MDD'nin bu abartmalı akışının zemini ise, elbette onun küçükburjuva zeminde olmasından dolayıdır. Kemalizmi de bir küçükburjuva radikalizmi gördüğünden dolayı yeni bir "Kurtuluş Savaşı"na çıkılırken, bu nedenle Kemalizm yadırganmamıştır.

İşte TİP'in "Sosyalist Devrim" stratejisi karşısında aktif bir mücadele ile şekillenen MDD hareketini M.Çayan, hemen hemen tamamen "Yankee emperyalizminin işgali"ne karşı bir "milli devrim", bağımsızlık savaşı olarak kavramaktadır.

AK Aydınlıkla Polemik: "Proletaryanın İdeolojik Öncülüğü"

MDD hareketi, gelişiminin tepe noktasına vardığı 1969 yılından hemen sonra Ocak 1970'de AL - AK Aydınlık bölünmesini yaşadı. TİP'e karşı MDD stratejisi savunulmuştu. Şimdi ise MDD içindeki nüanslar iyice şekilleniyordu. İşte bu polemikler sırasında AL Aydınlık salarında olan M.Çayan aslında yavaş yavaş kendi kopuşmasını getirecek bir teorik şekillenme içindeydi. M.Çayan'ın AL Aydınlık saflarından AK Aydınlığa verdiği cevaplar işte bu yolda en temel belgelerdir. Yani M.Çayan, AL Aydınlık saflarından AK Aydınlık oportünizmini eleştirirken, aslında bir yandan da kendisinin AL Aydınlıktan

kopuşmasını hazırlamış oluyordu. Dolayısıyla, "Kesintisiz Devrim" tezlerine varacak olan teorik perspektifin temeli bu noktada atılmıştır. Çığ yamacın tepesinden kopmuş, hızlandıkça "Kesintisiz Devrim" yumağı haline gelmiştir. Bu nedenle eleştirinin bu bölümü ayrı bir öneme sahip olmalıdır.

M.Çayan'ın AK Aydınlık'la iki önemli polemiği vardır. Ocak 1970'de yani bölünme anında "Sağ Sapma Devrimci Pratik ve Teori" adını taşıyan eleştiri, ilk polemiktir. Haziran 1970'de ise "Yeni Oportünizmin Niteliği Üzerine" isimli ikinci polemik yayınlanmıştır. Birinden diğerine, görüşlerde bir netleşme vardır. Ve ikinci polemik aslında M.Çayan'ın 12 Mart öncesi şekillenen görüşlerinin hemen bütün ana hatlarını taşımaktadır.

Biz eleştirimizde bu -Ocak 1970 ve Haziran 1970 tarihli- polemikleri ayrı ayrı değerlendirmeyeceğiz. Böyle bir yol gereksiz tekrarlara yol açabilecektir. Birinde filiz halinde olan görüş diğerinde netleşmiş, gerekçeleriyle birlikte bir bütünlüğe varmıştır. Bu gelişimi gözden yitirmeden ve her gerektiğinde belirterek, göze batırarak, bu iki yazıyı aynı anda değerlendirmeye çalışacağız. Ve sonra AL Aydınlık'tan kopuşun değerlendirmesine geçeceğiz.

AK Aydınlık'ın Doğuşuna Bakış

"Biz bu yazımızda genellikle, saflarımızda (milli demokratik devrim stratejisini savunan sosyalistler arasında) yeşermeye başlayan "sağ sapma" üzerinde duracağız... Saflarımızdaki sağ sapma, son derece temkinli hareket ederek, Marksizmin genel doğruları arasına gizlenerek gelişme imkanları aramaktadır. Maksizmin genel doğruları arasına gizlenen "sağ sapma", açık bir şekilde devrimci çizgiyi inkar etmemekte, sadece Türkiye'nin şartlarını olduğundan daha aşağı bir seviyede değerlendirerek, öz gücümüzü olduğundan daha zayıf göstermeye çalışmaktadır." (Sağ Sapma, Bütün Yazılar, s.82) (Altı M.Çayan tarafından çizilmiş.)

Bu tespit son derece değerlidir. Gerçekten hareketin mevcut seviyesinden geriye kaçan veya böyle bir kaçışa hazırlanan her türlü oportünizm, genellikle, bu iki özelliği

açıga vuruyor. Genel doğrularla kendi ödekliğini ve ataletini örtmek ve mevcut durumu olduğundan geri değerlendirmek veya düşmanın durumunu abartmak. AK Aydınık bir ülkede proletarya devrimi için Marks'ın genel dediklerini tekrarlayarak bizde proletaryanın öncü olamayacağını anlatmaya çalışıyordu. Yani "genel doğrular" arkasında en sinsi oportünizm suyunu yürütüyordu. Yine AK Aydınlık Türkiye'de kapitalizmi göremiyor ve bütün mücadelesini feodalizme karşı, "toprak devrimi" ile sınırlıyordu. Proletarya cılızdı, mücadelede ayrı bir yeri yoktu. Dolayısıyla Ak Aydınlık Türkiye'deki sınıflar yapısını olduğundan başka ve daha geri tespit ederek, aslında böylece gerçek devrimci güçleri zaafa uğratıyor proletaryayı saf dışı bırakıyordu. Aynı şekilde Finans Kapitali, egemen tekelleri de, şimdilik göz ardı ederek affa uğratıyordu.

Genel doğruları geveleme bütün bu gerici gözlemlerin "devrimci"(!) örtüsüydü. Elbet pek çok tecrübesiz devrimciyi bu görünüm yanıltabilirdi de. Tecrübeler göstermiştir ki, devrimci saflarda Marksizmin genel doğruları ile yetinme tutumu aslında canlı pratikten, sıcak mücadeleden kopukluğun bir açıga vurmasıdır. Ve Lenin'in dediği gibi "Hiçbir Teori pratiğin yarısı kadar değerli değildir." (Sendikalar Üzerine Troçkl'nin Hataları). Herkes pratik içinde, mücadele içinde görünebilir, fakat bunların kimisi sadece bir görüntü olup, aslında pratiğin anaforunda savrulan, pis bir safradır. Uzaktan bakınca pratik içinde görünmesi bir bakıma onun safralığını örtmektedir. Safralık, yaşayan canlının reaksiyonlarını göstermemek demektir. Olayların üstümüzdeki etkisine bilinçli tepki gösterebilmek yaşamaya işarettir. İşte Ak Aydınlık gericiliğin anaforunda sürüklenen bir safradan başka bir şey değildi. Canlı bir tepki yerine ölü genel doğruları gevelemek onun tek çıkar yoluydu.

Bütün bunlara karşı M.Çayan'ın cevapları nasıl olmalıdır? AK Aydınlık'ın iki hatasına düşmemelidir. Yani soyut genel doğruları tekrarlamamalı, düşmanı abartmamalıdır. Bunu ne derece başardığını göreceğiz. Ve kimi yakalanan olumlu halkaların ısrarla sonuna kadar vardıramayıp nasıl olayların baskısıyla üstlerinden atlandığı görülecektir.

AK Aydınlık ve Yön Çizgisinin "Paralelliği"

M.Çayan AK Aydınlık'ın şu temel görüşünü aktarır:

"Türkiye proletaryası milli demokratik devrime öncülük edebilecek objektif ve subjektif şartlara tam olarak sahip değildir. Proleter devrimcilerin bugünkü başlıca görevi proletaryayı bu şartlara kavuşturmak için mücadeledir." (Bütün Yazılar, s.82).

Böyle bir tespit M.Çayan'a göre "sağcı nitelik"tedir. Ve bu görüşün D.Avcıoğlu'nun tespitleriyle benzerliklerine de değinerek AK Aydınlık'ın nasıl proletaryayı "öncü" değil "artçı" yaptığını doğru olarak gösterir. *"Ülkemizin bugünkü gelişme aşamasında milliyetçi devrimciler bir kez daha ön planda rol almaya aday gözükmektedir."* demektedir, Avcıoğlu.

"Sağ sapmanın Avcıoğlu'nun yorumuna ilişkin görüşü 'Hiç olmazsa bir süre için yanlış değildir.'" (Şahin Alpay). Çünkü, bugün proletaryanın ön planda rol oynaması için objektif şartlar olgunlaşmamıştır.

"Görüldüğü gibi, asker-sivil-aydın zümrenin öncülüğü meselesinde Avcıoğlu ile 'sağ sapma' hemfikir." (Bütün Yazılar, s.89)

M.Çayan bu tespitleriyle işçi sınıfı öncülüğünün "objektif ve subjektif şartlarına" bahane getirmenin en son tahlilde "asker-sivil-aydın zümrenin" kuyrukçuluğna varacağını görmektedir. Şu meşhur "asker-sivil-aydın zümreler" ise en son tahlilde "küçük" de olsa burjuvadırlar. Ve proletaryanın müttefiki olamayan küçükburjuvzi ise sınıf yapısı gereği yalpalamaya, burjuva takipçisi olmaya, bir bakıma çağrılıdır. En son konakta kendimizi "milli burjuvazi"nin kuyruğunda bulacağızdır.

Gerçekten 27 Mayıs atılımının oturaklaşmasından sonra, burjuva liberalizmine doğru soysuzlaşan Yön-Devrim çizgisi ile MDD'nin gerici kanadı en önemli konuda, proletaryanın canına okuyup, onu gözlerden kaybetme konusunda "hemfikir" olmuşlardır. Bu bir bakıma 1960 sonrası devrimci harekette proletarya ile ittifakı göze alamayan birisi TİP öncesi "zinde güç" gelenekli, öteki de bu geleneğin TİP sonrası yeni soysuzlaşmış bir çeşidi olan ve gericileşen küçükburjuva eğilimlerinin buluşmasıydı.

Bu gerici tespitlerin karşısına M.Çayan prletaryanın öncülüğü için hangi kanıtlarla çıkmaktadır.

M.Çayan'ın proletaryanın öncülüğünün objektif şartlarının varlığı için AK Aydınlık'a karşı ileri sürdüğü en önemli, daha doğrusu tek kanıt Stalin'den bir alıntıdır.

"Diğer bir deyişle 'Milli demokratik devrimde proletaryanın öncü rol oynaması için ülkenin iktisadi gelişme seviyesi müsaittir veya değildir, ama bu objektif şartlar tam olarak olgunlaşmamıştır.' soru ve önerileri tekelci dönemin Marksizmi için hiçbir anlam ifade etmemektedir. Bu tip tartışmalar, tekelci dönemde, Stalin'in deyişiyle, artık geride kalmıştır." (Bütün Yazılar, s.93). **M.Çayan'a şahitlik yapan Stalin ne demektedir?** *"Eskiden proletarya devrimine hazırlık devresinin şartlarının tahlili, genellikle ayrı olarak ele alınan, şu veya bu ülkenin ekonomik durumu bakımından yapılıyordu. Şimdi artık meselenin bu tarzda tetkiki yetersizdir. Şimdi meseleyi, bütün ülkelerin veya ülkelerin çoğunluğunun ekonomik durumu açısından,dünya ekonomik durumu bakımından tekkik etmek gerekir, çünkü ülkeler ve milli ekonomiler kendi kendilerine yeter birim olmaktan çıkmışlar, dünya ekonomisi denilen bir zincirin halkaları haline gelmişlerdir... Eskiden ayrı ayrı ülkelerde veya daha doğrusu gelişmiş şu veya bu ülkede, proletarya devrimi için objektif şartların varlığından ve yokluğundan söz etmek adetti. Şimdi artık bu görüş yetersizdir.Şimdi devrim için objektif şartların dünya ekonomik sisteminin tamamında bir bütün olarak mecut olup olmadığından söz etmek gerekir."* (Leninizmin İlkeleri, s.30-31, aktaran, Bütün Yazılar, s.93).

Bu alıntıyla M.Çayan proletaryanın öncülüğünün objektif şartlarını ispatlamış olduğu kanısındadır. Kendisini özel Türkiye'ye ait bir tahlil sıkıntısından kurtarmak için şu alıntıyla da iyice rahatlar. *"Bu sebeple ayrı ayrı olarak ele alınan şu veya bu ülkenin proletaryasının genel nüfusa nispeti hakkında istatistik hesaplarına, emperyalizmin ne olduğnu anlamamış olan ve vebadan korkar gibi devrimden korkan II. Enternasyonal yorumcularının verdikleri özel önem tamamıyla büyütülmüştür."* (Leninizmin İlkeleri, s.33, a.y. s.93).

Yapılan, gerçekliğin bir yanını abartarak, onu saçma hale getirmekten başka bir şey değildir. M.Çayan Ak

Aydınlık'a onu eleştirdigi "genel doğruların ardına gizlenme" metoduyla cevap vermektedir. Tekelci kapitalizm genellemesi, Emperyalizm çağının gerçeklerinin düz bir mantıkla abartılması, Türkiyeli devrimcinin derdine çare olmaya yetmez. Eğer Türkiye toprağına inilmezse, AK Aydınlık Libya,Güney Yemen örneklerini verse ne yapılacaktır.? Libya'da hala kendine "proleterya partisiyim" diyen bir parti yoktur. Güney Yemen'de ise, devriminin ancak onuncu yılında işçi partisi kurulmuştur.Nerede proletaryanın öncülüğü, objektif şartlar..? Evet bizim sınıflar yapımız Libya ve Güney Yemen'den çok başkadır. Doğru. Ama bu gerçeklik iyice belirlenmez de, onun yerine il. Enternasyonal kocakarılarının "istatistik" heveslerinden dolayı, bu zorunlu görevden kaçınırsak sonuçta dünya dümdüz bir ova olur çıkar. Buna bağlı olarak her hareket, taktik tutum aynı düzlüğe, kazıklaşmaya varır.

Stalin "Bu sebeple ayrı ayrı olarak ele alınan şu veya bu ülkenin proletaryasının genel nüfusa nispeti hakkında" il. Enternasyonal bilgiçlerine çatarken hangi "sebeple" bunu yapmaktadır? Hemen üstteki paragrafta Stalin şöyle demektedir: *"Kısaca, genel kural olarak, emperyalist cephenin zinciri, halkaların en zayıf olduğu noktada kırılmalıdır ve bu noktanın ille de kapitalizmin en gelişmiş olduğu, proleterlerin yüzde şu, köylülerin yüzde bu kadar olduğu bir ülke olması şart değildir."* (Leninizmin İlkeleri, s.33). Bu söylenene biz yeni dünya deneyleri ışığında şunu ekleyebiliriz: "Emperyalist cephenin zinciri" zayıf olduğu noktadan kırılır. Bu ülkede proletaryanın yok denecek kadar az olması hatta olmaması buna engel değildir.

Fakat bu söylenenler Türkiye devriminin özel sorunlarına, sınıflar saflaşmasına biraz olsun aydınlık getiriyor mu?

Ve yine Stalin, M.Çayan'ın aktardığı ilk alıntıda "şu veya bu ülkenin ekonomik durumu"nun tahlilinin "proletarya devrimine hazırlık devresi"nde artık "yetersiz"liğinden bahsetmektedir. Bu gerçek abartılırsa "şu veya bu ekonomik durum"un tahlilinin gereksizliğine varılır. M.Çayan bu yola çıkmıştır. Oysa söylenen Emperyalizm çağının en tabii sonucudur. Emperyalist sistem içindeki ülkelerin birbiriyle bağlantısı çok artmıştır. Böylece olaya bu genel cepheden bakılmazsa, sırf bir ülkenin dar sınırlarında kalınırsa

yanılgılar kaçınılmazlaşacaktır. Söylenen budur ama M.Çayan dilediği gibi dinlemiştir.

Aynı alıntıda Stalin *"Eskiden ayrı ayrı ülkelerde veya daha doğrusu gelişmiş şu veya bu ülkede, proletarya devrimi için objektif şartların varlığından veya yokluğundan söz etmek adetti. Şimdi artık bu görüş yetersizdir."* demektedir. Buradan hangi sonuçlara varmalıyız? "Dünya ekonomik sisteminin tamamında" bir "devrim için objektif şartların" emperyalizm çağında varlığından bahsetmek, tek tek ülkelerdeki şartların ne olduğunun ihmalini gerektiremez. M.Çayan belki AK Aydınlık'ı fazla Türkiyeli olmakla, dünyayı kavramamakla suçlayabilir, ama bu şartlarda rahatlıkla AK Aydınlık da M.Çayan'ı bir türlü Türkiye'ye ayak basmamakla eleştirdiğinde hiç de haksız olmayacaktır.

Netice olarak M.Çayan AK Aydınlık'a proletaryanın öncülüğü ile ilgili hiçbir kanıt getirememektedir.Nasıl getirebilirdi ki? Türkiye ekonomi politikasına üç aşağı beş yukarı aynı şekilde bakılmaktadır. Kapitalizmimiz egemen üretim biçimi olarak görülemezse, buna bağlı olarak finans kapital egemenliği kavranmazsa, elbette bize proletaryanın öncülüğünün objektif şartlarını ispat etmek için Stalin'in şahit tutulmasından başka çıkar yol kalmamaktadır.

"Türkiye'de Kapitalizmin Gelişmesi" irdelenmeden ve yine buna bağlı olarak TKP tarihi en genel hatlarıyla kavranılmadan proletaryanın öncülüğü üzerine getirilecek her gerekçe ister istemez aşırı derecede soyut kalacaktır. Somutluktan kastımız basitçe proletaryanın kafa sayısını sayıvermek değildir. Bu pek basittir, fazla zahmet ve Marksizm gerektirmez. En kötü bir istatistik açılıp bakılsa proletaryanın kabaca sayısı ortaya çıkacaktır. Bu ne ifade eder? Bu kadarıyla hemen hiçbir şey. Ama eğer Osmanlılığın çöküşünden sonra Kurtuluş Savaşı'yla varılan nokta incelenirse; yani Kemalist burjuva devriminin yaptıkları, yapamadıkları; sınıfların gelişim yönü, talepleri; Türkiye egemenlerinin uluslararası finans kapitalle bağı ve karakteri ortaya konursa, bütün bunlar bize hem niteliğiyle hem de niceliğiyle devrimimizdeki sınıflar dengesini ve genel gelişim yönünü vereceğinden mesele basit "istatistik" bir konu olmaktan çıkar, devrimci hareketin teorisinin kurulması sorunu karşımıza gelir. Bütün bunların yerine Stalin'den genel aktarmalar geçirilirse konu aşırı derecede hafife

alınmış olur. İş bu kadarla da kalmaz hergün pratikte yeni bir sancı kaçınılmaz our.

Netice olarak burada M.Çayan, AK Aydınlıkla ideolojik mücadele verirken, Türkiye gerçekleri üzerinde bir derinleşme yönünde gelişmeyip, tersine bu zahmetli işten genel doğrulara doğru bir kopma içine girmiştir.

Haksızlık etmeyelim, M.Çayan bazen "somut" da konuşmaktadır: İki milyon civarında imalat sanayiinde çalışan dört milyona yakın proleteryanın bulunduğu ve nüfusun yüzde 70'i köylülerden oluşan, tarımda, feodal ilişkilerin yanında kapitalist ilişkilerin uç verdiği bir ülkede (Türkiye'de), proletaryanın milli demokratik devrimce öncülüğü için objektif şartları yoktur ve bu şartlara sahip olabilmesi için "köylülükle, özel külkiyetle bağları tam olarak kopmalıdır." diyen görüşün devrimci olmadığını, devrimci pratiğin canlı pınarı açıkça göstermektedir." (Bütün Yazılar, s.97).

AK Aydınlık'ın devrimci olmadığı, en hafifinden gerici saflara yelken açtığı açıktır. Fakat "dört milyona yakın proletarya"dan bahsettikten sonra, DP iktidarıyla birlikte "feodal ideolojiler"in "çığ gibi büyüme"sinden söz etmek ve bunu da "feodal üretim düzeni(nin) büyük ölçüde tasfiye ol"mamasına bağlamak, ne dediğini bilmemektir. Veya "dört milyona yakın proleter" bu durumda sadece basit bir istatistik rakam olur çıkar. Oysa 1950'ler kırda proleterleşme için bir sıçrama noktasıdır. Yani feodal üretim düzeni, son derece sancılı bir şekilde de olsa, daha büyük bir hızla kapitalist üretim biçimiyle bozuluyordu. 1950 yılı finans kapitalin soygununu kırlara da hızla yaygınlaştırdığı yılın adıdır.

İşte M.Çayan'ın "dört milyona yakın proleterya"dan bahsetmesi eğer "Türkiye'de Kapitalizmin Gelişmesi" kavranmamışsa bir anlam taşımayacaktır.

"İdeolojik Öncülüğün" Gerekçeleri

Proletaryanın öncülüğüne böylesine bir bakış bazı kaçınılmaz sonuçları doğurmadan edemezdi. Nitekim AK Aydınlık'a yıldırımlar yağdıran M.Çayan proletaryanın öncülüğü sorununu şöyle derinleştirmek zorunda kalır:

"'Türkiye proletaryasının milli demokratik devrimde öncülüğü için objektif şartlar vardır.' sözünde kastedilen şu andaki fiili bir öncülüğü değildir... 'objektif gücü bakımından Türkiye proletaryası bu mücadeleyi omuzlayabilecek bir potansiyele sahiptir.' demektir." (Bütün Yazılar, s.99). İlk yapılan tespit budur: "Fiili bir öncü"lük değil, "bir potansiyele sahip" olmak. Böylece 1970 Ocağında işçi hareketlerinin 12 Mart öncesi en yükseknoktasına eriştiği günlerde, küçükburjuva devrimciliği içinde önemli bir tartışma konusu patlak vermiş olmaktadır. "Fiili öncülük" ve "potansiyel" güç.

Bu ayrımın ne anlama geldiğini açıklamadan önce M.Çayan'ın önümüze sürdüğü gerekçeleri tek tek irdelemeye çalışalım. Yani bir bakıma onun zemininde döğüşelim. Sonra da bir sonuç olarak bu ayrımın ne demeye geldiğini açıklamaya çalışalım.

M.Çayan bu konudaki görüşlerini derinleştirmiştir. AK Aydınlık'la ilk polemikte ileri sürülen gerekçeler, ikinci polemikte oturaklaşmış daha derinleşmiştir.

1970 Ocağındaki ilk polemikte şöyle denir: "Türkiye proletaryasının pratikte öncülüğü (fiili öncülüğü) için proletaryanın subjektif şartlarının (bilinçlenme ve örgütlenme düzeynin yüksek olması) olgunlaşmış olması gerekir." (Bütün Yazılar, s.99). Bu söylenene elbete itiraz etmek mümkün değildir. Gerçekten proletaryanın öncülüğü, onun bilinç ve örgütlenme düzeyine dolaysızca bağlıdır. Bu subjektif şartlar yine aynı paragrafta biraz daha açılır: "Yani bilimsel sosyalizmin silah ile techizatlanmış öncü bir proletarya müfrezesinin var olması, proleter yığınlarının oldukça büyük bir kısmının kendi partisinin komutlarına kulak vermesi ve işçi köylü ittifakının sağlanmış ve bu ittifak üzerinde bütün anti-emperyalist sınıf ve zümreleri kapsayan bir Milli Cephenin kurulmuş olması gerekir." (a.y. s.99).

Olayları böyle bir kavrayış insanı kaçınılmazca küçükburjuvazinin idealizasyonuna vardırır. Yaşanan gerçekliğe aldırmayıp, beyinlerdeki soyut kavramları gerçek zannetmek insana böyle bir tablo çizdirebilir.

1905 devrimi gelmeden önce RSDİP örgütlenmişti. Ama henüz "proleter yığınlarının oldukça büyük bir kısmı"na "komuta" edememektedir. Buna rağmen,patlayan 1905 devrimi Çarlık Rusya'sında demokratik devrime ancak

proletaryanınöncülük edebileceğini fiilen göstermiştir. Ve yine ancak 1905'de işçi sınıfının kendini bütün gövdesiyle ortaya koymasından sonradır ki, işçi köylü ittifakı kurulabilmiştir. Yani şöyle diyebiliriz Parti işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmadan önce, çoğunluğu kazanabilmek için öncü davranışlara girmek zorundadır. Ve ancak bu yoldan çoğunluğu sağlayabilir ve yine proletarya ile köylülüğünittifakı genellikle proletaryanın gücü köylülerce pratikte kavranmadan gerçekleşemez.

Bu gerçek kavranmayınca proletaryanın öncülüğü kaf dağına çıkarılmaktadır. Eet proletarya güç biriktirdikçe müttefikleriyle olan cephesi büyüyecek ve kesinlikle sınıflar savaşında nihai sözleri söyleyebilecek güce erişecektir. Ama bizim bütün derdimiz böyle bir güce ve cepheye varabilmektir. İşte böyle bir noktaya ancak proletaryanın öncü (hem teorik, hem pratik) davranışlarıyla varılabilecektir.Söylemeye bile gerek yok ki, bu davranışlar başlangıçta "proletaryanın büyük bir kısmını" kapsamayacaktır. Eğer proletaryanın "fiili öncülüğünden, onun sınıf olarak pek çok atılımları yapabilecek güce ve ittifaklara eriştikten sonrasını kastediyorsak, proletaryaya böyle bir konumu acaba kim bahşedecektir? Elbette kimsenin böyle bir bağışa gücü yetmez. Ve kafamıza kazımamız gereken gerçeklik şudur: Proletarya sınıflar savaşının inişli çıkışlı sürecindeki öncü (hem teorik: finans kapital demagojisini ve onun saflarımızdaki uzantılarının demagojisini açığa vurarak hem de pratik; grev, gösteri vb. momente en uygun eylem biçimleriyle) davranışlarının bir birikimin sonucu olarak toplu seviyesinde sınıflar savaşında son sözleri söyleyebilecek bir öncülüğe ulaşır. Bu sürecin bir kısmını abartır diğer kısmını da göze almazsak sonunda proletarya "potansiyel" bir güç olur çıkar.

M.Çayan proletaryanın böyle toplum ölçüsünde öncü olmadığını söylüyor: *"Ülkesinin işgal altında olduğunun bile farkında olmadığı bir evrede, proletaryanın fiili öncülüğünden bahsetmek, oportünizmin daniskasıdır."* (a.y. s.99). Böyle şiddetli saldırının nedeni açıktır. Proletaryanın "fiili öncülüğü" o yıllarda devrimcilere TİP gibi görünmektedir. Bu aristokrat işçilerin tutumuna karşı gösterilen tepki, oynak küçükburjuva mantıklarını hemen öbür uca yaslamıştır. Şimdi "fiili öncülük" yok "potansiyel

güç" var. "Fiili öncülük" ancak parti kurulduktan, proletaryanın büyük kısmı partiye geldikten, işçi köyü ittifakı kurulduktan sonrasının işidir!

Bir an için "fiili öncülük" kavramını M.Çayan'ın dediği gibi kabul etsek bile, bunun mantık sonucu olarak böyle bir öncülüğe varabilmek için işçi sınıfı içinde örgütlenmekten başka bir yol olmadığı ortaya çıkar. Yani "potansiyel" enerjiyi açığa çıkartmalıyız. Bu nasıl olur? İşçi sınıfını bilinçlendirmek ve örgütlemekle, bunun sonucu toplumdaki her haksızlığa sınıf olarak karşı durmasıyla potansiyel güç kinetik enerjiye dönüşecektir. Elbette son tahlilde partinin subjektif örgütlenmesi ve partinin isteği tek başına potansiyel durumdan fiili duruma geçişi sağlayamaz. Bu hem evrim dönemindeki eylemler hem de devrimin patlaması için böyledir. Parti, dışındaki ortamı, mevcut objektif durumu dikkate almak zorundadır. İtşe burada da, objektif ortamı en iyi kavramının yolu olan, özellikle sınıf içinde ve diğer halk kesimleri içinde örgütlenmiş olma zorunluluğu ortaya çıkar.

Demek ki M.Çayan'ın "fiili öncülük", "potansiyel" güç ikilemi öyle bir öncülüğe varabilmek için proletarya içinde örgütlenme sonucunu ister istemez doğurmaktadır. Parti Cephe yokluğunu tespit etmek, hemen parti ve cephe örgütlenmesi için sınıf içinde çalışmayı zorunlu görev olarak ortaya çıkarmaktadır.

Elbet bu bizim düz (!) mantığımızdır. M.Çayan böye düşünmez. Ama, onun bu düşüncesi Ocak 1970'te AK Aydınlık'la yapılan ilk polemikte henüz yoktur. Orada partinin ve cephenin yokuğundan fiili öncülüğün reddine varılmaktadır. Fakat Haziran 1970'de bakış açısı değişmiştir. Daha doğrusu M.Çayan'ın Türkiye'yi en genel şekildeki kavrayışına uygun bir biçime bürünmüştür. Çünkü proletaryanın "fiili öncülüğünü" reddetme gerekçesi olarak subjektif sebepler sayılınca, bunun en doğal sonucu olarak bu yönde pratik çalışma ortaya çıkacaktır. Böyle bir yöneliş ise, en başta işçi sınıfı içinde örgütlenme sonucunu doğuracaktır. M.Çayan'ın bu tespiti proletarya sosyalizminden etkilenmeye açık bir zemin oluşturmaktadır. Fakat olayların baskısıyla bu etkilenmeye açık olan zemin ortadan kalkmıştır.

1970 Hazlran'ında AK Aydınlık'la ikinci polemikte proletaryanın "fiili öncülüğü"nün reddi sadece subjektif (bilinç ve örgütlenme) nedenlere dayandırılmamaktadır. Tersine aşılamaz objektif engeller ileri sürülmektedir. *"Milli Demokratik Devrim mücadelesinde şehirlerin ikincil bir öneme sahip olması dolayısıyla devrimin temel gücünün işçiler değil köylüler olması gerçeğinin doğal sonucu Milli Demokratik Devrimde işçi sınıfının önderliğinin, bir ideolojik öncülük olmasıdır."* (Bütün Yazılar, s.148).

Şehirler neden "ikincil öneme sahip"tir? *"Oysa yarı-sömürge ve sömürge ülkelerde: (1) İşçi sınıfının nicelik ve nitelik olarak gelişmiş kapitalist ülkelere kıyasla zayıf olması, (2) Şehirlerde emperyalizmin denetiminin çok kuvvetli olması gibi, başlıca iki ana nedenden dolayı Milli Demokratik Devrimin izleyeceği rota, kırlardan şehirlerin fethedilmesi rotasıdır."* (a.y. s.146, altı M.Çayan tarafından çizilmiştir.)

Olayı böyle ortaya koyuş proletaryanın "fiili" öncülüğü engelleyen subjektif şartların ortadan kaldırılmasını imkansız ve gereksiz kılmaktadır. Gereksiz kılmaktadır çünkü "proletarya nicelik ve nitelik olarak zayıf"tır. İmkansız kılmaktadır çünkü, "şehirlerde" proletarya üzerinde "emperyalizmin denetimi çok kuvvetli"dir. Dolayısıyla proletaryanın öncülüğü önce proletaryanın "zayıflığı" bakımından sonra da "emperyalizmin çok kuvvetli denetimi" tarafından engellenmiş olmaktadır. Bütün bu engelleri M.Çayan "proletaryanın ideolojik öncülüğü" ile çözmektedir(!).

Önce birinci nedene değinelim. "Proletaryanın nitelik ve nicelik olarak zayıflığı." Bu konuya -ve diğerine de- Aristo mantığıyla yaklaşılmaktadır. "Yarı-sömürge ve sömürge ülkelerde proletarya zayıftır, Türkiye de bir yarı-sömürgedir..."

Bu mantık Türkiye'yi açıklamaz, aynı şekilde proletaryanın zayıflığını hiç açıklyamaz. Bunlara cevap ancak Türkiye'nin irdelenmesiyle bulunabilir. Türkiye proletaryası neden "gelişmiş kapitalist ülkelere" göre kıyaslanmaktadır? Bu ancak bizdeki proleterleşme oranı ile Batıyı kıyaslamak olur. Fakat buradan "zayıflık" sonucuna varamayız. Bizde proletaryanın oranı Batıdan geri olsa da

devrim yapan Çarlık Rusyası'ndan epey ileridir. *"50 kişide 1 sanayi işçisi (bu 1927 yılıdır, şimdi bu oran en azından 15 kişide 1 dir. (b.n.)), elbet ileri Avrupa sanayi ülkelerine bakarak az bir orandır. "Fakat, 1917 yılı zirai ve geri bir ülke olan Çarlık Rusyası'nda 180 milyon nüfusa karşı yalnız 2 milyon 900 bin sanayi işçisi vardı.Sanayi işçisinin nüfusa oranı 62'de 1 dir."* (Dr.H.Kıvılcımlı, Türkiye'de Kapitalizmin Gelişmesi, s.133).

İşçinin topografyası o ülkedeki genel devrim stratejisi içinde bir anlam taşır.Bu onun öncü durumuna cevap verecektir. Bu nedenle sırf görünenle yetinip ve "gelişmiş kapitalist ülkelerle" kıyaslama yaparak bir sonuca varmak mümkün değildir.

Gerçeklik ise, Türkiye proletaryasının lehinedir. Hem proletaryanın nüfus oranı, hem de belli merkezlerde yoğunlaşması onun mücadele gücünü arttıran objektif nedenledir. "Zayıf" değil, oldukça güçlüdür.

Gelelim proletaryamızın "nitelikçe", "gelişmiş ülkelerden" daha zayıf olmasına. Bunu ik iyönden ele almalıyız: İşçi sınıfının o ülkedeki devrimci teorisi ve öte yandan da sınıfın mücadele azmi ve araçları. Önce "gelişmiş ülkelerde" ideoloji çürümektedir. Pek çoğunda da çürümüş, paçavra bir burjuva ideolojisine dönüşmüştür. Türkiye'de ise tersine devrimci teori her geçen gün daha yaygınlaşmakta ve yetkinleşmektedir. İşçi sınıfının mücadele araçlarına gelince, Batı hımbıl ve tek düzedir. Çok sayıdaki aristokrat işçi, bunda en önemli etkendir.Türkiye finans kapitalinin böyle zengin bir işçi zümresi yaratma şansı yoktur. Ve zaten bizde işçi sınfı daha militan mücadele vermektedir. Bu, sadece bugün değil, 1930'lardan ber iböyledir. Ve "nitelikçe" proletarya hareketimiz oldukça gelişkindir. Ve yine Batının en gerisi Portekizde bu konuda diğer "gelişmiş"leri çok geride bırakmıştır. Salazar Faşizminin "çok kuvvetli denetimi" tam antitezini, sağlam bir komünist partisini şekillendirmiştir.

Sonuçta biz de kapitalizmin gelişimi kavranamadığından ve Çin örneğinin aşırı etkisiyle feodalizm abartılmış, sonuçta "proletaryanın zayıf" olduğu kanaatına varılmıştır. M.Çayan'ı "ideolojik öncülüğe" sürükleyen en temelli etken Türkiye'de kapitalizmi olduğu

gibi kavrayamamaası, dolayısıyla proletaryanın gücünü anlayamamasıdır. Böyle bir tespit ister istemez proletarya içindeki örgütlenmeyi küçümsemeyi getirmiştir. Proletaryanın objektif şartları için AK Aydınlık'a gösterilen bütün kanıtlar nasıl dışarlak Stalin kaynaklı ise, şimdi proletaryanın zayıflığı için gösterilen kanıtlar da aynı şekilde yarı-sömürge kaynaklıdır.

Eğer, proletarya 1970'lere zayıftı,on yıl sonra 1980'de aynı şey söylenemez, denirse, biz buna Marksizmin görünene aldanmayıp, şeylerin iç bağlarını açıklayabilmek olduğunu söylemekle yetiniriz. Böyle görünene aldananlar ne yazık ki 12 Mart'a toprak reformu yaptırmak zorunda kalmıştır. (Bak: İşçi Birliği Eleştirisi, Kıvılcım, s.6 ve sonrası).Eğer şimdi M.Çayan takipçileri ideolojik öncülükten fazlaca bahsetmiyorlarsa, onların da proletaryayı 12 Mart'la birlikte "zayıf"lıktan kurtarmak zorunda kalmış olmalarındandır.

Gelelim "emperyalizmin şehirlerdeki çok kuvvetli denetimine". Spekülasyon üzerine strateji kurulamaz. Gerçekten 1969'ların genç devrimcileri o dönemlerde Amerika'nın Türkiye'ye nereden asker çıkaracağını dahi tartışmıştık. Ama bir şey hep atlanıyordu. Mevcut durumun derinlemesine bir tahlili ve buradan kalkarak hareketin genel yönünün belirlenmesi. Bu aslında 40 yıldır yapılmıştı. Mesele kavrayabilmekteydi. İşte şehirlerin "çok kuvvetli denetimi" durumun bir fadesi değil, hayali bir tablodur. Çünkü o "çok kuvvetli" olduğu söylenen "denetime" rağmen M.Çayan'ın tespitinin tersine şehirlerde hem proletarya içinde örgütlenme imkanları mevcuttur hem de eylem imkanları. Bunlar ortadan kaldırılmaz mı? Finans kapital devrimci örgütlenmeleri kıramaz mı? Ne bu sorulara olumsuz cevap verip Donkişotluk yapmalıyız ne de olumlu cevap verip şehirleri (yani proletaryayı) terketmeliyiz. Bunlar spekülasyondur. Veya daha doğrusu küçükburjuvanın mücadelinin her aşama ve ihtimalini önceden bilmek isteme rahatlığının, yani idealist kafa yapısının bir sonucudur. Ve bu noktada Emperyalizmin açık askeri işgali ile Türkiye egemenlerinin uluslararası finans kapitalin bir şubesi olarak her zamanki tedbirleri (sıkıyönetimli, sıkıyönetimsiz vb.) karıştırılmaktadır. Bizde ve her kapitalist ülkede her büyükişçi semti, mutlaka, bir askeri birlikle sürekli denetim

altındadır. Bu örgütlenme işçi ayaklanmalarına karşı ön tedbirdir. Biz bunu emperyalizmin "denetimi" ile karıştırdığımızda veya meseleyi böyle abarttığımızda nasıl M.Kemal Samsun'a (kırlara) açıldıysa, biz de aynı yolu izleriz. Fakat bu hayali devrimcilik olur. Gerçekten açık bir işgal bambaşka bir konudur ve mücadelenin seyrinde kaçınılmaz değişikliklere yol açacaktır. Fakat yapılması gereken böyle bir işgal ihtimali üzerine veya işgali varsayarak strateji hesaplamak değil, gerçek duruma göre tavıralabilmektir.

Mevcut durum (dün de bugün de) ayrıca ispatlamayı gerektirmeyecek kadar açıkça ortadadır. Bu "denetim" nasıldır? M.Çayan proletaryanın "ülkesini işgal altında olduğunun bile farkında olma"dığından şikayetçidir. Proletarya hiç de haksız değildir. Çünkü o basit ve hayali bir "işgalle" değil, finans kapitalle karşı karşıya olduğunu az çok sezmektedir. Ve bu duruma göre örgütlenmektedir. Oysa M.Çayan şehirlerde mücadeleyi imkansız görmektedir. Ve bu tespit Türkiye devrimci hareketinin temel yönü açısından korkunç bir hatadır. Gerekçeler çok devrimci olabilir, şehirlerin (proletaryanın) terki açıkça düşmanın abartılması, yanlış kavranması demektir. Ve bu noktada M.Çayan Ak Aydınlık'ı suçladığı, düşmanı abartma hatasından suçludur. Sınıflar savaşının yükselip alçalmasına göre örgütlenme ve mücadele imkanlarımız da artar veya azalabilir. Yoksa kırlarda imkan fazla, şehirlerde az şeklindeki kategorileştirmenin Türkiye gerçekliğiyle hiçbir bağlantısı yoktur. Bizler neden mevcut durumdan hareketle şehirlerde örgütlenmenin imkansızlığı üzerine fetva verelim. Sıkıyorsa bunun imkansızlığını finans kapital ispatlasın.

Bu hataya M.Çayan neden düşmektedir? Çünkü onu harekete geçiren ve hoşnutsuzluğunu şekillendiren Amerikan emperyalizmine Türkiye'nin bağımlılığıdır. Fakat bu gerçeklik kendi boyutlarında kavranmamakta, durum kabaca görüldüğünden ve özellikle Çin, Vietnam devrimlerinin de etkisiyle, önümüzdeki devrimci adım Kurtuluş Savaşı geleneğimize paralel bir konuma indirgenmek istenmektedir. Bütün bunlar sınıflar gerçeğinden hareketle değil, emperyalizmin zulmünden hareketle davranıldığının açık kanıtlarıdır. Öfkeyi ayakta tutan emperyalizmin işgalidir. Bu nedenle işgal

abartılmakta, kendi boyutlarının dışına çıkarılmaktadır. Şehirlerde örgütlenmeyi imkansız kılan nedir? Açık bir askeri işgal olmadığına göre geriye polisin, sivil milislerin, gerektiğinde askerin baskısı, gangster sendikaların, işveren köpeklerinin kuşatması,öte yandan oportünist akımların savsaklamaları kalır. Bütün bunlardan çıkacak sonuç; bu engellerin nasıl aşılabileceğinin yollarının ısrarla bulunması ve uygulanmasıdır. "Şehirleri" belki de en iyi kuşatılmış Salazar faşizmi altındaki Portekiz'de, yine bizim gibi yarı-sömürge Iran'da Şah diktatörlüğü altında şehirlerdeki proletarya ve yoksul halk örgütlenebilmiş ve aktif bir mücadele ile diktatörlerini alaşağı edebilmiştir. Yani "çok sıkı denetim"e rağmen şehirlerde örgütlenme ve ardından eylem, ayaklanma yaşanabilmiştir. Öyleyse, M.Çayan'ın taktik tutumunun objektifçe anlamı, devrimin öncü gücü proletaryayı örgütlenmeksizin bırakmak, kendi deyimiyle "işgal" alanına terketmektir. Ve bütün bunlar sözde çalışmanın imkansızlaştığı şehirlerin terkedilmesi, buna karşılık kırlarda köylülüğe dayanan bir mücadelenin, dahadoğrusu "uzun bir halk savaşı"nın başlatılması uğruna yapılmaktadır. Elbette gerçeklik bu değildir. Bu, karşı-devrimin bastırması karşısında ustaca geri çekilmeyi düşünemeyen, esnekliğini yitiren bir küçükburjuvanın kasılıp kalışına denk düşürülen teorik gerekçeden öteye gidememektedir.

Devrim şehirlerden mi kırlara yayılacaktır yoksa kırlardan şehirler mi kuşatılacaktır? Konuyu böyle koymak Türkiye şartlarında işçi köylü ittifakını gözden yitirmek, birinin gücü karşısında diğerini ihmal edilebilir kabul etmektir. Ve kırlardan şehirler kuşatılacak dendiğinde de kolayca köylü devrimi özlendiği dile getirilmiş olmaktadır.

Proletarya sosyalisti önüne böyle skolastik ikilemler koymaz. Eğer Türkiye devriminde şehir (proletarya) ve kır (köylülük) ittifakı kurulamazsa devrim güçlerinin yenileceğini çok iyi bilir ve bütün örgütlenmesini ve mücadele yönünü bu anlayışa oturtur. Ve hiçbir zaman müacadele böyle basit bir şehir kır ayrımı çizgisinde yürümeyecektir. Bu devrimci mücadelenin binbir iniş çıkışını basitleştirmek isteyen bir küçükburjuva içgüdüsüdür. Bir ülkede sınıflar savaşı şehir kır diye bölgelere ayrılamaz. Eğer illa böyle bölgeler isteniyorsa bu tamamen mücadelenin

seyrine Türkiye sathındaki yaygınlığına bağlıdır. Ve genellikle geri üretim ilişkilerinin bulunduğu bölgeler gericiliğin güç kaynağı (insan gücü kaynağı) olmaktadır. Türkiye'ye şöyle bir baktığımızda AP'nin MHP'nin hangi bölgelerde daha çok tutunduğunu tespit etmek gericilikle, devrimci güçlerin Türkiye sathındaki sınır hattını belirleyebilir. Ama bu belirleyiş son derece geneldir. Ve hatta bu sınır çizgisini abartırsak saçma yorumlara varılabilir. Çünkü devrim karşı-devrim cephesi her şeklide her mahallede vardır. Ve başka yolu da yoktur.

Peki bu açık gerçeklige ragmen M.Çayan'ın bu kır özlemi neye yorulmalıdır? Subjektif niyetleri bir kenara, dediğini pratikte objektifçe yapması, onu bir köylü devrimcisine vardıracaktır. İşte şehir ve kasaba gençliginden kaynak alan bu "kır" özlemlerinin objektif anlamı budur

Neticede AK Aydınlık proletaryanın öncülüğünü, objektif ve subjektif şartların olgunlaşmasının sonrasına bırakarak sağ uçtan reddederken; M.Çayan da "fiili öncü" olamayan proletaryayı köylü devrimine "ideolojik öncü" yaparak soldan reddetmiş olmaktadır. Birisi öncülüğü olgunlaşma sürecine ısmarlarken öteki öncünün yerine ideolojik olarak davranmaktadır. Fakat sonuçta proletaryanın öncülüğü ertelenmekte göz ardı edilmektedir.

M.Çayan'ın gerekçelerini bağlarsak; proletaryanın subjektif hazırlıksızlığından ideolojik öncülüge varılamaz, tersine bu eksigi kaldırma yolunda bir mücadeleye koyulmak kaçınılmaz olur. Bu gerekçe açıktır ki M.Çayan için de yeteri kadar ikna edici degildir. Ama hiç şüphesiz bir mantığı sergilemektedir. Öte yandan "proletaryanın zayıflığı" ve "şehirlerdeki çok kuvvetli denetim"in gerçeklikle bir bağlantısı yoktur. O zaman geriye "emperyalist işgal"e karşı hoşnutsuzlugunu yükselten bir küçükburjuva "kurtuluş savaşçısı"nın ideolojik görüntüsü kalır. Çağımız ve ülkemizin durumu onu bir yandan işçi sınıfından bahsetmeye zorlarken öte yandan kendi sınıf egilimleri de bunu reddetmeye itelemektedir. Bunun pratik sonucu ise "ideolojik öncülük" şeklinde bir eklektikliktir.

Son olarak ideolojik öncülük konusunda M.Çayan'ın gerekçelerinin sınırlarında kalmadan görüşlerimizi getirmeye çalışalım.

AK Aydınlık proletaryanın öncülüğünün "objektif ve subjektif şartlara tam olarak sahip" olmadığından bahsederken (Bütün Yazılar, s.82). M.Çayan da proletaryanın öncülüğünden "şu andaki fiili bir öncülüğün" kastedilmediğini söylemektedir. (a.y. s.99) (a.b.ç.). Birisi "tam"lık ararken, diğeri ise daha çok"şu andaki" durumla ilgilidir. Bu ibareler ve değer yargıları tesadüf değildir. Burjuva devrimciliği genellikle "tam", "olgunlaşmış" şartlara kadar kendisini bir köşeye çekmekle ünlüdür. AK Aydınlık da MDD içinden burjuva gericiliğine savrulan bir kanattır. O nedenle kendi tatlı canını "tam", "olgunlaşmış" şartlar olmadan üzmek istemez. Öte yandan küçükburjuva devrimciliğinin öfkesi yükseldikçe aceleci davranışları artar, herşeyin kısa zamanda olup bitmesini özler ve ister ve bu özlemlerine göre davranır. O bakımdan proletaryanın "şu andaki" durumu önemlidir. "Öncü" müdür, değil midir? Görünürde değildir. "Öyleyse bütün bu işlere bir öncü gereklidir." Şimdilik proletaryanın kendisi dursun; onu harekete geçirmek zor ve zahmetli görünüyor. Onun yerine ideolojisi de öncülük edebilir.

AK Aydınlık proletaryanın maddi ortamı içindeki örgütlenme v.b. çalışmalarını tamamen objektif şartların kendiliğinden gelişimine tabi kılmakta, böylece insan bilincinin olayların "doğum sancılarını" azaltma görevini reddetmiş olmaktadır. M.Çayan ise, insan bilincinin fonksiyonunu maddi şartlarından koparmakta, sonuç olarak maddi ortamı sırf ideolojik etkilerle değşitirebileceğini sanmaktadır. Bu düşüncenin ilk kaçınılmaz sonucu "ideolojik öncülük", "fiili öncülük" kavramlarının türetilmesidir.

Nedir ideolojik öncülük? "İşçi sınıfının ideolojik önderliği, çoğunluğunu yoksul köylülerin teşkil ettiği işçi sınıfının öz örgütünün köylü devriminin komutanı olmasıdır." (B.Y. s.148).

Neticede proletaryasız bir "işçi sınıfı özörgütünün" köylü devrimine "komuta" etmesinin ideolojik öncülük olduğu anlaşılıyor. Bu bakış tarzının Marksizmle bir yakınlığı yoktur. Marksizme bulaşmış bir idealist anlayışla karşı karşıyayız. Bu görüşün temeli düşüncenin maddi ortamdan kaynak aldığının reddine dayanmaktadır. "Proletaryanın ideolojisi" nasıl "çoğunluğu yoksul köylü olan" bir partinin ideolojisi olabilir? Ve yine proletarya

ideolojik olarak nasıl köylü devrimine "komuta" edebilir? Neden geniş köylü yığınları kendi madi ortamlarının ürettiği küçükburjuva düşüncelerine rağmen, proletaryanın "ideolojik öncülüğünü" tanımaktadırlar? Onları bu "komuta"ya evet dedirten, ikna eden güç nedir? Sırf en devrimci ideolojinin anlatılması bu muazzam değişimi sağlayabilir mi? Köylü kitleleri küçükburjuva yapısıyla, eğer proletaryanın gücünü ve yeteneklerini pratikte deneyip sınayamamışsa, onun ideolojisine nasıl "öncülük" tanıyacaktır?

Bütün bu sorulara RSDİP'in kuruluşu örnek gösterilir, orada önce aydınlar vardı denirse, bir şey unutuluyor demektir. Evet sosyalizm, kapitalizmin maddi ortamında bir kültür birikimine sahip olan aydınlarda ortaya çıkar. Fakat yaşayabilmesi işçi sınıfı içinde yaygınlaşmasıyla mümkündür. RSDİP de daha kurulurken ve kurulduktan sonra işçi sınıfı içinde büyük bir enerjiyle örgütlenmiştir. Yani RSDİP'in rotası işçi sınıfı maddi ortamında örgütlenmek olmuş ve böylece de işçi sınıfının ideolojisi maddi bir güç olmuştur.

Yani işçi sınıfının ideolojisi, onun maddi ortamı dışında bağımsız bir eğilim olamaz. Sınıfların eğilimlerini onların toplumdaki maddi konumları belirler. M.Çayan böyle düşünmemektedir. O, proletaryanın maddi varlığından bağımsız bir ideoloji düşünmekte, üstelik de bu ideolojiyi köylülüğe öncü yapmaktadır. Böyle yaptığında da "proletaryanın ideolojisini" aydınların kafasındaki bir düşünce derekesine vardırmış olmaktadır. Kapitalizmin ve proletaryanın maddi konumundan doğan işçi sınıfının ideolojisi, eğer proletarya içinde maddi bir güç olmazsa kaçınılmazca o ideoloji proletaryanın bağımsız ideolojisi olmaktan çıkacaktır. M.Çayan işçi sınıfının ideolojisini benimsemiş bir bilinçli öncü kadronun yoksul köylülük ve köylülük içinde örgütlenmesiyle işçi sınıfının "özörgütünü" yarattığı kanısındadır. Sınıfların, tabakaların ideolojisi iradi olarak yer değiştiremez. Ortaya çıkan yapı en fazla olsa olsa işçi sınıfından etkilenmiş bir küçükburjuva örgütü olacaktır. Evet sınıflar birbirlerini etkileyebilir, fakat birbirinin yerine geçemezler. Çin köylü devrimi Çin ve dünya proletaryasından etkilenmiştir. Fakat Çin'deki köylülük proletaryanın yolundan yürüyememiştir. Bunda birinci

etken kendi ülke proletaryasının yok denecek seviyede çılızlığı ve ikinci olarak da dünya proletaryasının zaferlerinin henüz tartışılmaz bir güce erişmemiş olmasıdır. Çin'de bütün sosyalizm lafına rağmen maddi ortamın küçük üretimden kurtarılamaması onu kaçınılmazca yeniden kapitalizme geriye döndürmektedir. Bu noktada şöyle bir itiraz yapılacaktır. Çin devrimi son ana kadar proletaryanın ideolojik öncülüğünde yürüdü, ama şehirler kuşatıldıktan sonraki aşamada proletaryanın güçlü olamaması bu sonucu doğurdu denebilir. Bu her sıcak mücadeleyi, karşı-devrimle savaşmayı proletaryanın ideolojisine eşitleyen, dolayısıyla sosyalizmi de zulme, haksızlığa tepki seviyesine indirgeyen küçükburjuva ütopyasıdır. Karşı devrimin artan zulmü küçükburuvaziyi daha radikal bir tutuma itebilir. Fakat radikal tutumun proletaryanın yoluna kanalize edilmesi ayrı şeydir. Ve bunu ancak ve ancak proletaryanın bağımsız maddi gücü gerçekleştirebilir.

Proletarya, bağımsız siyasi tutumu ve bunun mantık soncu öncü eylemleriyle ortada yoken, köylü yığınlarına kendi öz küçükburjuva eğilimlerine rağmen "proletaryanın ideolojik öncülüğü" nasıl benimsetilecektir? Kendiliğinden proletaryanın en devrimci ideolojiye sahip olması yetmeyeceğine göre iki yol kalmaktadır. Ya köylülere anlatılacaktır (ama köylünün lafa karnı toktur) ya da proletaryanın ideolojik öncüleri olarak, onun bütün maddi kitlesi adına davranılacak ve böylece köylü yığınları ikna edilecektir. Ama proletaryadan kopuk onun "öncü"lerinin davranışları köylü yığınlarına ancak kahramanlıklarını gösterebilirler. "Öncü" fedalliklerini gösterebilirler fakat proletaryanın yolu gölgede kalacaktır.

Sonuçta M.Çayan "ideolojik öncülük", "fiili öncülük" ikilemini ortaya atmakla düşünce ve maddenin ilişkisinin Marksistçe kavranışından idealistçe bir açıklamasına doğru yola çıkmaktadır. Objektif şartlarla bunun subjektif algılanışını birbirinden koparmaktadır. Proletaryanın ancak maddi bağımsız eylemi, köylülükte proletaryanın öncülüğü düşüncesini uyandırabilir. Gerisi lafla veya öncü kahramanlıkla öğretmek olacaktır. Belki bir şeyler öğretilecektir. Ama bu kesinlikle proletaryanın ideolojik hattı olmayacaktır.

M.Çayan proletaryanın öncülüğünün "objektif şartlarının" varlığını savunduktan sonra, bunun subjektif

gereklerini yapmak yerine proletaryadan kopuşuyor ve böylece, aslında Türkiye4de proletaryanın öncülüğünün "objektif şartlarını" kavrayamadığını açığa vurmuş olmaktadır. Proletaryayı "zayıf" ve erişilmez "çok kuvvetli denetim"ler arkasında görmesi bu kavrayışsızlığın en doğal sonçlarıdır.

Ntice olarak "proletaryanın ideolojik öncülüğü" 1970 şartlarındaki küçükburjuva devrimciliğimizin yeni ismidir. Onu, bu isim değişikliğine zorlayan "Yön" gibi açıkça "asker-sivil-aydın zümre" demekten alıkoyan yükselen işçi hareketinden etkilenmiş olmasıdır. Sınıfsız, öncü davranan Genç-Türk gelenekli, küçükburjuva devrimciliği, yükselen işçi hareketi karşısında hiç değilse "proletaryanın ideolojik öncülüğü"nden bahsetmek zorunda kalmıştır. Ama bizzat bu bahsediş şekliye kendi ideolist sınıfsız, öncü davranışının bütün karakterlerini açığa vurmuş olmakta, bu yapısından henüz kurtulamadığını itiraf etmektedir.

Haziran 1970'de M.Çayan,Ak Aydınlık'la yaptığı polemikte "ideolojik öncülük" meselesini sonuçlandırmıştır. Ve bu konu M.Çayan için dönüm noktasıdır. Çünkü tam da bu günler, o güne kadar genellikle şehir ve kasabalardaki gençlik içinde yaygınlaşan MDD hareketinin, yükselen işçi hareketinden etkilendiği, bu etkilenme sonunda da çeşitli çatlamalara uğradığı günlerdir. AK Aydınlık hareketi yükselen işçi hareketine MDD içinden gerici bir tepkidir. Hem işçi sınıfını hem de sınıflar savaşını görmezlikten gelmek istemiş, "millet", "bölünmeyelim" edebiyatına başlamıştır. Ve giderek burjuva liberalizmine soysuzlaşmaya başlamıştır. Bu sağ eğilime ve MDD merkezi, M.Belli kanadının bütün bu konulardaki bulanık ve eklektik, oyalayıcı tutumuna tepkisini yükselten M.Çayan, soyut da olsa, işçi sınıfının "objektif" vb. şartlarıya ilgili gerici gevelemelere karşı çıkmış, fakat proletaryanın "şu andaki" "fiili öncü" olamayışından hareketle, proletarya sosyalizmine atlayacağını, tersine bu geciken, göze batmayan öncülüğü sınıftan koparak, kendi öncü (buna "ideolojik öncü" demiştir.) davranışıyla tamamlama ütopyasına kaymıştır. Sınıfın öncülüğü, platonik (düşte kalan) bir seviyede ele alınmış ve bu anlayışın mantık sonucu olarak, sınıftan ve diğer halk yığınlarından kopuşulmuştur.

Bu kopuşmayı zorlayan nedir? İçten yani MDD hareket içinden Ak Aydınlık'ın gerici ve M.Belli'nin oyalayıcı, eklektik

tutumlarıdır. Ama bunlardan önemlisi finans kapital zorunun, yani karşı-devrimin saldırısının yoğunlaşmasıdır. Karşı-devrimin saldırılarının boyutu kavranmayınca esneklik yitirilir. Hareketin gidişine göre eğilip, bükülebilme yeteneğinin yitirilmesi ise, panik işaretidir ve bu panik kendini çeşitli biçimlerde gösterir. M.Çayan finans kapitalin zoru karşısında esnekliğini yitirmiş (ideolojik öncülüğe varış), düşmanın gücünü abartmış (şehirlerde emperyalizmin çok kuvvetli denetimi, şehirlerin kırlara doğru terki) ve bunların sonucu uğradığı panik haline en uç taktiklerde göstermiştir.

Karşı-devrimin artan saldırılarına rağmen işçi sınıfı ve halk hareketinde buna karşı bir kabarma olmayınca, yığın içinde böyle bir hareketin hazırlığını yapmak değil, küçükburjuva acelecileği ile proletarya yerine davranışa kalkılmıştır. Ve bunun teoride adı "şu anda" öncü olamayan, proletarya yerine "ideolojik" olarak davranmaktır. Bundan çıkan sonuç ise şudur: Finans kapitalin yukarıdan zoru yığın ile bağları koparmış, bu ilişkileri inmelendirmiştir. Bu inmeli durumun teorik adı "ideolojik öncülük"tür.

İşte "ideolojik öncü"lük ve "kırlar" meselesinin sonuçlanması, bu panik halinin ideolojik görüntüleridir.

AK Aydınlık'la polemikleri sonuçlandırmadan bir notaya kısaca değinelim. (Eleştirinin III. Bölümünde daha detaylı değerlendirilecektir.) M.Çayan 12 Mart sonrası genellikle "evrim-devrim içiçeliği", "öncü savaşı" konularında eleştirilmiştir. Ve hemen hemen açıkça pratik ve teorik gerekçeleriyle "ideolojik öncülük" sorunu eleştirilmemiştir. Oysa "Cephe" siyasi hattının başlangıç noktası budur. Bu konunun nasıl ve neden doğduğu çözülmeden yapılan bir "Cephe" eleştirisi en azından sonuçlarla uğraşmış olur. Ve "ideolojik öncülük" anlayışı, küçükburjuva devrimciliğinin hareketin her geçiş döneminde (bir inişe veya yükselmeye geçiş) proletarya ile ittifaktan ileriye veya geriye kopuşmasının temel zeminidir. Proletaryanın gücü ve temel yönelişleri kavranmadığı sürece de bu zeminin ortadan kalkması oldukça zordur.

Ve yine "ideolojik öncülük" sorununun devrimci bir şekilde reddedilmemesi, bu siyasetin takipçilerinin küçükburjuva zemininde tutunmakta ısrarlı olduklarını anlatır.

Netice olarak "ideolojik öncülük"; gerek proletaryanın subjektif şartlarının yeteri kadar "olgunlaşmayışından" (yani proletaryanın çoğunluğunu örgütlemiş bir "Parti", ve geniş bir "milli cephe" yokluğundan) ve gerekse de "şehirlerin çok kuvvetli denetimi" gerekçesinden hareketle, bir küçükburjuva aydınının, proletarya içinde örgütlenmeyi göze alamayışının, proletarya içinde tutunamayışının, dolayısıyla kendi sınıf mevzilerine geri çekilişinin teorisidir.

Kemalizm Hakkında Birkaç Söz

"Cephe" siyasetlerinin tümü 1971'i o'güne kadarki "sağ sapma"dan bir kopuşma olarak değerlendirip, aynı zamanda da "sağından devrim bekleme" anlayışının da aynı tarihte kırıldığını söylerler. Gerçek sandıklarının tersinedir. "Cephe" hareketi, evet bir şeylerden kopuşarak ortaya çıkmıştır ama söylenenleri gerçekten özünde taşımakta mıdır? Yoksa bunlar sadece görünen yanları mıdır?

M.Çayan AK Aydınlık'la *polemiğinde Kemalizmi şöyle değerlendirmiktedir. "Kemalizm, emperyalizmin boyunduruğu altındaki bir ülkede doğu halklarının milli kurtuluş bayraklarını yükselten, emperyalizmi yenerek milli kurtuluş savaşlarını açan bir küçükburjuva milliyetçiliğidir. Türkiye'deki küçükburjuvazinin en radikal çizgisi olan Kemalizmi karakterize eden yalnızca "Milli kurtuluşçuluk" ve "laiklik" ögeleridir. Eşyanın doğası gereği Kemalizmin belirli bir iktisat politikası yoktur ve olmamıştır. İçinde bulunulan evrenin koşullarına göre yön değiştiren, bazen özel teşebbüsçü yanı bazen de devletçi yanı ağır basan bir iktisadi poltikası vardır."* (B.Y. s.114).

Kemalizm hakkındaki bu değerlendirme hemen hemen klasik lise tarih kitaplarındakinin aynıdır. Kemalizmi "milli kurtuluşçuluk" ve "laiklik" ögeleriyle "karakterize" etmek bizlere bugüne kadar yapılan burjuva propagandasının bir sonucudur. Burjuvazi çiğ ve sevimsiz bir iş olan "ekonomi" alanına Kemalizmi sokmak istemez. Kemalizm "milli kurtuluşçuluk", "laiklik", "harf inkılabı", "şapka inkılabı" olarak gösterilir.

Kemalizmin "iktisat polltikası" yok mudur? Kurtuluş Savaşı'nın stratejisinin ana hatlarını nasıl Sivas ve Erzurum

Kongreleri belirlediyse, iktidar alındıktan sonra "iktisat politikasının" ana hatlarını da İzmir İktisat Kongresi belirlemiştir. O kongrede bu konuyla rapor sunan devrin iktisat vekili bu konuları şöyle göze batırmaktadır.

"1. Türkiye'de kredi meselesi:

"Bugün yalnız ziraat ve yalnız ticarette azami derecede zengin olmanın ihtimali yoktur. Halbuki sanayinin inkişafı, garptaki hayat-ı sanaiye gösteriyor ki, ancak bankaların teşekkülü ve tekamülü ile mümkün olabilmiş ve kredi mesailinin temin kılınması vücut bulabilmiştir.

"(Türkiye'ye öyle) ... sanayi bankaları lazımdır ki kendi sermaye ve kendi kredisiyle (sanayi müesseselerini) vücuda getirsin ve bilhassa onlar kredi evrakını mukabilinde halka devreylesin.

"...Bankalar şirket halinde teessüs ettikleri taktirde hareket ve faaliyetleri daha emin ve menfaatleri daha şamil olacaktır ki bilhassa bu gibi banka şirketlerinin teessüsleri son derece elzem ve şayan-ı tavsiyedir.

"2. İstihsalin tanzimi:

"Sanayiin birçok sahalarında ferdilikten topluluğa ve birliğe doğru gitmeliyiz. Bu da "sanayi kooperatiflerinin", "sanayi kredi müesselerinin", "sanayi gayesiyle teşekkül edecek anonim şirketlerinin teessüsleri ile mümkündür."
(Türkiye İktisat Kongresi, 1923, İzmir, A.GÜndüz)

Burada bir "iktisat politikası" vardır. Fakat esas önemli olan bu "iktisat politikası"nın hangi sınıf temeline oturduğudur. Burada da Kemalizmin görünen yanına aldanışlar ortaya çıkmaktadır. M.Kemal ve kimi arkadaşları veya Kurtuluş Savaşı'nın öncü kadrosunun birey olarak küçükburjuva olması, Kemalizmin küçükburjuva eğilimi olduğunu göstermez. Kemalizm, komprador burjuvaziye karşı irili ufaklı tüm Anadolu burjuvazisinin sosyal eğilimidir. "Kemalizmi burjuvazi yaratmıştır." Yoksa Kemalizmin "milli burjuva" yaratıcılığı sınıf gerçekliklerinden öteye bir hayaldir. M.Çayan Kemalizmi küçükburjuva eğilimi olarak değerlendirince ona bir "iktisat politikası" yakıştıramaz. Oysa İzmir İktisat Kongresi egemen burjuvazinin iktisat politikasının tayin edildiği noktadır. Evet kurtuluş Savaşı sonrası 1930'lara kadar "özel

girişimcilige" yol gösterilmiş, II. Evren buhranı yaklaşırken 1930'larda Devletçilik uygulanmıştır. Fakat bunlar Kemalizmin "iktisat politikası"nın olmadığını değil, tersine burjuvazinin çeşitli iktisadi politikalarının varlığını gösterir. Hepsinden önce de bir temel "iktisadi politika" İzmir İktisat Kongresi'nde belirlenmiştir: 1. Bankalar kurulması, 2. Anonim şirketler örgütlenmesi. Bunlar Kemalist burjuvazinin nasıl ister istemez Batı tekelci kapitalizmini izlediğini ve kendi Finans Kapitalini yaratma yoluna çıktığını en açık biçimde göstermektedir.

Kongreden sonra iş Bankası kurulmuştur. Ve nasıl "şapka devrimi"ni M.Kemal "yaptıysa", aynı şekilde İş Bankasının da kurucusu M.Kemal'dir. Ama burjuvazi bunu heiçbir zaman öne çıkartmaz, daima "milli kurtuluşçu" kahramanlıklar önde tutulur. Çünkü Kemalist iktisadi politikanın mantık sonuçlarının yaşadığımız günlerin belirleyicisi olduğu ortaya çıkarsa, Türkiye finans kapitalinin elinden pek önemli bir ideolojik propaganda silahı alınmış olacaktır. Buna elbete egemen finans kapital hiçbir zaman katlanamaz.

M.Çayan Kemalizme bu bakışıyla ondan kopuşamadığını açıkça ortaya koymaktadır ve yine Kemalizme böyle bakışıyla Türkiye'nin yeniden nasıl Amerika tarafından "işgal" edildiğini ve bu "İşgal"de Kemalizmin payını açıklayamadığından dolayı, 1970'lerdeki mücadeleyi 1919'ların seviyesine indirmektedir: "Amerikan emperyalizminin işgaline karşı bağımsızlık savaşı" yakalanan halka olmaktadır.

Çünkü Kemalist Devletçiliğin beslediği Türkiye finans kapitali (uluslararası finans kapitalle özellikle 1946'lardan sonra sarmaş dolaş olmuştur.) gerçek düşman olarak görülememektedir. Gözlerin Amerikan emperyalizmine takılı kalmasının en önemli nedeni 1920-1946 Türkiye ekonomi politikasının kavranamayışında yatmaktadır. Bu ise Kemalizmin kavranamayışı demektir. Eğer Kemalizm; 1920 Milli Kurtuluşundan sonra burjuvazinin kendi soygun düzenini kurması bütünlüğü içinde kavranamazsa, ister istemez içinizde palazlanan egemen finans kapitale karşı, sosyal kurtuluş ("İktisadi Kurtuluş Savaşı") açılacağına, hala "emperyalizmin işgaline" karşı "milli kurtuluş" seviyesinde kalmak kaçınılmaz olur.

Netice olarak Kemalizmi küçükburjuva eğilimi olarak görmek ve "milli kurtuluşçu" ve "laiklik" "ögeleri"yle yetinmek, egemen burjuva propagandasının etkisi altında kalmak, yani sağ izleri üzerinde taşımak demektir.

Evet M.Çayan kendi sağından, önce TİP, AK Aydınlık ve sonra AL Aydınlık'tan kopuşmuştur. Fakat olayların zoru pratik kopuşmayı sola doğru sürüklerken, MDD'nin özündeki küçükburjuva milliyetçiliğinden henüz kopuşulamamıştır. Nitekim sağ görüşlerle ideolojik olarak dögüşülemeyince, onlara bu eleştiri sol davranışlarla yapılmıştır. M.Çayan ne TİP'in proletarya öncülüğü anlayışındaki sakatlığı ideolojik olarak yenebilmiş ne de AK Aydınlık'ın proletarya öncülüğünü reddedişine sağlam (Türkiye kaynaklı) ideolojik gerekçeler getirebilmiştir. Sonuçta ve kaçınılmaz olarak en ikna edici eleştiri bu sağ teslimiyetçiliği pratikle yargılamak olmuştur. Kendi kendini yakmak böyle bir pratik davranıştır. Fakat bütün bunlar MDD'nin ideolojideki sağ küçükburjuva ve milliyetçiliğinin etkilerini ortadan kaldırmamaktadır.

M.Çayan çürüklüğünü, hergün yaşadığı pratikle gördüğü TİP, AK Aydınlık ve son olarak AL Aydınlık eğilimlerini, sağlam ideolojik kanıtlar ve bunun gerektirdiği pratik davranışlarla eleştirip yenemeyince bu sefilliği yanarak lanetlemek gibi bir nihilizme varmıştır. Bu Kemalizmden ve "kendi sağından" kopuşmak mıdır? Hayır, tersine tam anlamıyla bir kopuşamayışın (ideolojik-pratik) çaresiz komplikasyonu, itirafıdır.

Evrim Konağı Tespiti ve Evrim-Devrim İçiçeliğinin İlk Filizleri:

M.Çayan AK Aydınlık'la yaptığı Haziran 1970'deki polemikte Evrim-Devrim meselesine değinir. Ve meseleyi o dönemde şöyle koyar: *"Kıvılcımlı, '...Sosyal gelişim iki konakta olur: 1. Evrim aşaması, 2. Devrim aşaması...' diyerek içinde bulunduğumuz aşamanın evrimkonağı olduğunu söylemektedir. Gerçekten de proletaryanın öz örgütünün olmadığı, devrimci işçi ve köylü militan kadroların ortaya çıkmadığı bir evre, evrim konağıdır. İçinde bulunduğumuz dönemin ayırt edici özelliği budur. Proleter devrimcilerinin bu aşamadaki dili Almancadır, devrimci bir*

durum olsa bile Almanca hitabet değişmeyecektir. Ancak proletaryanın öz örgütü kurulup, kitleleri bilinçlendirmede belli bir mesafe katedildikten sonra, herhangi bir devrinci kriz döneminde proleter devrimcilerinin dili Fransızca olabilir." (B.Y. s.167).

Evrim konağı tespiti "proletaryanın öz örgütünün olmaması"na ve henüz "devrimci işçi köylü militan kadroların ortaya çıkmamış" olmasına bağlanmaktadır. Partinin olmadığı, olamadığı devrim konakları olabilir. Bu gelişim ve sıçramalar bir yanıyla partiden bağımsızdırlar. Hatta bizzat devrimci durumlar "kadroları" birdenbire yaratabilir. Fosilleşmiş partileri parçalayabilir, gerçek işçi sınıfı partilerini ortaya çıkartabilir.

M.Çayan'ınki gibi bir bakış açısı tek yanlılık doğurabilir. Ve kendi dışımızdaki objektif şartların irdelemesinin ihmali sonucuna varır. Veya objektif şartlardaki gelişimi hafife alma bunun yerine subjektif dileklerimizi geçirme hatası işlenebilir. M.Çayan "Parti" ve "kadrolar"ın belirleyiciliğini böyle hatalı yorumluyor ki, "devrimci durum olsa bile" eğer "parti" yoksa "Almanca hitabet değişmeyecektir." diyebiliyor. Bu idealizmdir. Devrimci durum, kendi karakterine uygun kadroları hem öne fırlatır, hem de henüz hareket bir parti yapısına kavuşmamışsa da devrimci kadroların önüne dönemin karakterine uygun görevler çıkartır. Ve ancak bu dönemin görevlerinin yerine getirilmesine talip olanlar ve bunun pratiğini yapanlar, yani Fransızca konuşanlar örgütlenebilir., Yoksa devrimci durumla birlikte ortaya çıkan görevlerden "parti yok" diye vazgeçmek partiden de vazgeçmek olur.

Evrim konağını "parti" ve "kadrolar"a bağlayan bir anlayış, ister istemez, kendine göre "parti" ve "kadrolar"ın oluştuğu kanaatına vardığı bir momenti, evrim konağından çıkış olarak görme anlayışını da içinde taşır.

M.Çayan evrim konağı tespitini yaptıktan sonra bazı kayıtlar koyar: *"Elbette her şeyin devamlı altüst olduğu bir dünyada bütün bu aşamaları mekanik bir şekilde sıralayamayız. Fakat kesin olarak şu söylenebilir; her halükarda, belli bir subjektif devrimci birikim oluşmadan ne Fransızca konuşulabilir ne de devrim konağında olunabilir."* (B.Y., s.167). Bu böylenene ilave edilen bir dipnotta *"Marksist*

çevrelerde Lenin'in "Devrimci durum" teorisi, bugün yarı-sömürge ülkelerde tartışma konusudur. Bazıları bunun halk savaşı vermek zorunda olan ülkeler için değil de kapitalist ülkeler için olduğunu iddia etmektedir." denerek örnek olarak Cezayir Komünist Partisi Genel Sekreteri Başir Hacı Ali'den bahsedilmektedir.

M.Çayan burada "devrimci durum teorisi"nden henüz kopmamıştır. ama kopuşma yolunda ilk filizler kendini göstermektedir. Bilindiği gibi Haziran 1970'de bunusöyleyen M.Çayan 1971 Ocağından sonra bunları terketmiş ve evrim - devrimin içiçeliği görüşüne varmıştır. M.Çayan bu sürede yeni şeyler mi öğrenmiştir yoksa Türkiye'de böyle objektif bir değişmi mi olmuştur?

Beşir Hacı örneği ve "Halk Savaşı teorisi" daha önce de bilindiğine göre, M.Çayan'ın düşüncesinde bu sıçramayı yaptıracak olaylar yaşanmış olmalıdır.

15-16 Haziran olayları devrimci kafalarda hem bir ayaklanma havası uyandırmıştır hem de bizzat bu olaylar küçükburjuva devrimciliğinin parçalanmasını hızlandırmıştır. Aynı zamanda da Haziran olaylarıyla birlikte işçi hareketinde bir gerileme başlamıştır. Yani 15-16 Haziran arkasından bir yandan işçi hareketinde bir gerileme yaşanırken, öte yandan da küçükburjuva devrimciliğinde hızlanan bir parçalanma yaşanmıştır. Ve tam bu moment finans kapitalin vuruşa hazırlandığı günlerdir. Bu gerileme ve dağılma vuruş momentini yaklaştırıyordu.

İşte böyle bir momentte olayların dış görünüşü küçük burjuva kafalarda patlamaya hazır bir halk imajı uyandırırken, öte yandan pratik gerçeklikte ise hareketin sindirilmesi geri çekilme ve bunun mevzi savşaları yaşadığından, bu tablo teoride evrim ve devrim aşamalarının birbirine girmesi biçiminde kendini göstermiştir. Yani evrim devrim aşamalarının içiçeliği düşüncesi, devrimci hareketteki yükselmenin tepe noktasından birgeri çekilmeye dönüştüğü geçiş döneminde ortaya çıkmış veya düşünce filizleri daha cesaretle mantık sonçlarına vardırılmıştır. Yani evrim devrimin içiçeliği tezini düşünceye yansıtan, böyle bir görüşü yaratan maddi şartlar, bu geçiş şartlarıdır. Elbetteki evrim ve devrimin birbirine sıçraması dönüşmesi nasıl peynir dilimleri gibi birbirinden

ayrı değilse, tıpkı öyle, 1965'den 1970'e kadar yükselen devrimci hareket de bir peynir dilimi keskinliği ile 12 Mart durgunluğuna varamazdı. Bunlar arasında anaforların hızlandığı geçiş dönemleri olur. Bu geçiş dönemlerini evrim-devrimin içiçe girmesi şeklinde teorileştirmek, elbetteki, ancak dibini aydınlatan bir mumdan öteye gidemeyen küçükburjuva ideolojilerinin işi olabilir. İşte M.Çayan'ın kafasında böyle bir düşünce uyandıran maddi ortam budur.

Sonuçlandırırsak, Haziran 1970'de M.Çayan AK Aydınlık'la mücadelesinde "proletaryanın ideolojik öncülüğü" görüşünü netleştirmiş, kırları (henüz gerekçeleri zayıf da olsa) temel seçmiş ve evrim devrim sorununu da henüz tartışmaktadır. Fakat M.Çayan görüşlerinin belkemiği olan iki önemli tespiti bu aşamada yapmış bulunmaktadır. Bunlar kırların temel alınması ve proletaryanın ideolojik öncülüğüdür. Bu haliyle M.Çayan objektifçe köylü devrimciliğine doğru yönelmiş olmaktadır.

Şimdi de "Kesintisiz Devrim" öncesi son adım olan AL Aydınlık'tan ayrılışı ve bu dönemdeki ideolojik şekillenmeyi irdeleyelim.

AL Aydınlık'la Kopuşma ve "Kurtuluş" Gazetesi

AL Aydınlık'la temel ayrılık konusu "devrim anlayışı" üzerinedir. *"Mihri Belli arkadaş ise işçi sınıfının önderliğini reddederek köylülüğü değil de, işçi sınıfını temel güç kabul ederek, işçi sınıfının fiili öncülüğünün geçerli olduğunu savunmaktadır*

"Açıktır ki, sınıfların güdümü ve önderliğin niteliği tayin edici mücadele alanı olarak, şehirleri vey akırları temel alma düşüncesinden gelmektedir." (B.Y., s.202) (Altı M.Çayan tarafından çizilmiş.)

AK Aydınlık'a karşı proletaryayı savunur görünen M.Çayan AL Aydınlık'a karşı proletaryasız bir mücadeleyi savunmaktadır. "Kırlar" mücadele alanı seçilince proletaryanın kendisi yerine "ideolojisi" kalmaktadır. Ve M.Çayan "kırlar" tezini daha derinleştirmek zorundadır, çünkü AL Aydınlık bu konuda belli kanıtlarla M.Çayan'ı eleştirmektedir.

Şehirler - Kırlar - Uzun Halk Savaşı: "Fiili Öncülük"ün Reddi

M.Çayan görüşlerine destek olarak şu kanıtları ileri sürer: *"Leninizmin dünyanın yarı-sömürge ve sömürge ülkeler için öngördüğü devrim teorisi; işçi sınıfının önderliğinde köylü ordusunun halk savaşıyla kırlardan şehirleri kuşatması teorisidir."*

"Biz, hiçbir sömürge ve yarı-sömürge ülkenin, kıtanın veya bölgenin Leninizmin bu evrensel ilkesini geçersiz kılabilecek kendine özgü şartlar taşıdığını kabul etmiyoruz." (a.y., s.202).

Metot hep aynı AK Aydınlık'a proletaryanın "objektif şartları" ispatlanırken Stalin'den yapılan bir alıntının anlamı saçmalığa vardırılarak yorumlanmış, bütün ülke farkları silinmişti. Şimdi de "Leninizmin evrensel ilkesi" ile karşı karşıyayız. Buna göre "yarı-sömürge ve sömürge ülkeler"de devrim "halk savaşıyla kırlardan şehirleri kuşatma" biçiminde olacakmış. Biz böyle "Leninist bir ilke" veya her derde deva (veya bütün sömürge, yarı-sömürgelere) bir formül duymadık. Fakat bunun M.Çayan açısından pek önemi yoktur. O, daha da ileri giderek "hiçbir sömürge ve yarı-sömürge ülkenin ... kendine özgü şartlarını kabul etmemek"tedir. Yani bütün bu ülkelerdeki özel şartlar "kırlardan şehirlere" rotasını hiçbir şekilde değiştirmeyecektir.

"1925'te Stalin bu konuda şöyle bir tasnif yapar:

'Eskiden sömürge doğu tek bir bütün oluşturan bir şey olarak düşünülüyordu. Şimdi, bu düşünce artık gerçekliğe uymuyor. Şimdi, en azından üç sömürge ve bağımlı ülke kategorisi var. Birincisi, hemen hemen kendi proletaryası hiç bulunmayan ve sanayi bakımından hiç gelişmemiş Fas türü ülkeler, ikincisi sanayi bakımından az gelişmiş ve görece sayıda bir proletaryası bulunan Çin ve Mısır türü ülkeler, üçüncüsü de kapitalist bakımdan az çok gelişmiş ve az çok kalabalık bir proletaryası bulunan, Hindistan türü ülkeler.

'Bütün bu ülkelerin hiçbir biçimde aynı plana konulamayacakları açık.' (Stalin, Sömürgeler Sorunu, s.149).

Bir de emperyalizmin hakimiyetine göre bir tasnif yaparsak "1. Sömürge ülkeler, 2. Yarı-sömürge ülkeler, 3. Bilhassa uydu ülkeler." (Dr.H.Kıvılcımlı, Emperyalizm Geberen Kapitalizm, s.106). Burada anlatılan sömürge ülke: "gerek politikada ve gerekse ekonomide emperyalist anavatanın kayıtsız şartsız emrinde olan memlekettir." Yarı sömürge: Henüz emperyalistler arasındaki çekişmede kesin bir paylaşıma uğramamış bir ülkedir. Ama hızla o yoldadır. Uydu ülkeler ise "Görünüşte müstakil, hakikatte başlıca ekonomi sahaları mühim surette ecnebi finans kapitalin eline geçmiş"tir. Bu tasnif 1935'lerde yapılmıştır. O günden bu yana "yarı sömürgeler" hızla "uydu"laştılar. 1945'lerden sonra el değiştirmeler genellikle sessiz olmaktadır. Günümüzde sömürgeler ve "çağdaş sömürgeler" kalmıştır.

Demek sömürge vs. ülkelere iki temel bakış olabiliyor, ülkenin kendi ekonomik - sosyal durumu ve dışa bağımlılık biçimi. Ve kaçınılmaz olarak bu şartların ortaya koyacağı çeşitli kurtuluş yolları olacaktır.Leninizm bu konuda(*) "hiçbir kendine özgü şart"ın değiştiremeyeceği bir "evrensel ilke" koymamıştır. Fakat böyle bir tez atılarak -Lenin şahit gösterilerek ve Leninden bu yana- en azından iki önemli hata yapılıyor. Lenin'den bu yana sömürge vs.'lerde olanlara gözleri yummak ayrıca günümüzde sömürge vs.'lerde olanlara düz bir mantıkla bakmak. Örneğin Çin ve Mısır aynı "evrensel ilke" ile mi sömürgelikten kurtuldular." (H. Yılmaz, TSİP Olayı, Parti Yapıcılığı ve Çok Partili Ortamımız, Kıvılcım Yayınları, 1976, s.174-175)

Ayrıca en son İran Devrimi de bir kere daha şu değişmez "kırlardan şehirlere" formülünü yalanlamıştır. Veya ya İran'daki devrim değildir ya da İran yarı-sömürge değildir. Formülü illa doğrulamak isteyenler bu gerçekliklerin tersini ispatlamakta özgürdürler. Fakat aynı zamanda bir düşüncei saçmalığa vardırmakta da özgürdürler.

M.Çayan dünyada özellikle Çin'de yaşanmış bir devrim sürecini mutlaklaştırmakta, o ülkenin kendi şartları dışına çıkarmakta, böylece de bu görüşü abese iterek saçmalığa vardırmaktadır. *Bu yol neden seçilmektedir?*

(*) "İşçi sınıfının önderliğinde köylü ordusunun halk savaşıyla kırlardan şehirleri kuşatması."

"Sağ doktrincilik, ancak eski biçimleri benimsemede inatçılık ediyor; yeni muhtevayı tanıyamadığı için tam olarak iflas etmiştir. Sol doktrincilik ise yeni muhtevanın mümkün olan ve akla gelebilecek bütün biçimlere yol açtığını; devrimci olarak görevimizin bütün bu mücadele biçimlerini benimsemek olduğunu, bir biçim ile ötekini mümkün olduğu kadar çabuk tamamlamayı öğrenmek olduğunu, bir biçimin yerine ötekini koyabilmek olduğunu, kendi sınıfımız tarafından ve kendi çabalarımızla meydana gelmiş olmayan her türlü değişmelere taktiğimizi uydurmak olduğunu göremeden, belirli eski biçimleri mutlak olarak reddetmekte inat ediyor." (Lenin, Sol Çocukluk, s.115, 116).

M.Çayan sola kaydıkça oportünizm tarafından lekelenmiş ne kadar kavram ve mücadele biçimi varsa hepsini "mutlak olarak reddetmek"tedir. Bu, sonraları öyle seviyelere varacaktır ki, yayınla propagandanın yerini "silahlı propaganda", normal yığın örgütlenmesinin yerini "öncü savaşı" alcaktır. Ve hatta evrim dönemi pasifistlere bir "kılıf" olduğundan devrim dönemiyle içiçe sokulacaktır.

Aynı mantıkla şehirler "çağdaş reformizm" tarafından lekelenmiştir. Ve bir yarı-sömürge Çin'de yeni mücadele biçimleri ortaya çıkmıştır. Sol anlayış "çağdaş reformizm"in mücadele biçimlerini "inatla" reddederken, yeni biçimi de mutlaklaştırma hatasına düşmektedir. Ve bütün bunların kökünde ise "bir biçim ile ötekini mümkün olduğu kadar çabuk tamamlama", "bir biçimin yerine ötekini koyabilme", "her türlü değişmelere taktiğimizi uydurma" enerjisi bulamayıp, olayların zenginliği karşısında kasılıp kalmak yatmaktadır. Bütün sömürge yarı-sömürgelere uygun bir devrim teorisi, bu arada bizi de şartlarımızı özel olarak irdelemekten kurtaran bir teori(!) Bu küçükburjuvazinin hayatın binbir zenginliğine kayıtsızlığının, bunun yerine mistikçe bazı şeylere tutkunlaşmasının bir sonucudur. Yoksa sömürge ve yarı-sömürgeler hiç de "devrim teorisi" açısından söylenildiği gibi tekdüze değildir. Çin, Vietnam, Mısır, Irak, Libya, Güney Yemen, Iran, Afganistan devrimleri bunun en zengin örnekleridir.

M.Çayan karşı-devrimin zoru yükseldikçe sola yalpalamakta, ve yalpaladıkça da olayları izahı ister istemez tek düze bir mantığa varmaktadır. Ve bu "Kesintisiz Devrim"de en yüksek noktasına varmıştır. Proletaryanın

bağımsız tutumunu takınamayan, finans kapitalin zorundan etkilenen küçükburjuva mantıklar genellikle böyle dönemlerde olayların iniş çıkışını algılama yeteneklerini yitirir, baskı ve panigin sonucu düz bir mantıga sürüklenirler. M.Çayan özellikle 1970 sonlarından itibaren hızla böyle bir yol izlemiş birbirinden ayrı pek çok süreci birbirininiçine yerliştirerek olayların açıklamasını aşırıca ilkelleştirmiştir.

AL Aydınlık'a kendi tezini ispatlamaya koyulan M.Çayan sonunda ezini ispatlama zahmetinden kendini bir "evrensel Leninist ilke" ile kurtarıverir. Şehirler binbir oportünizm tarafından lekelenmiştir. Kırlar ise böyle bir görünümde degildir.

Öte yandan kırlar - şehirler skolastik ikilemi, aynı düz mantıkla sınıflar savaşının giriftligini askeri savaşın basitligine indirgeme çabasıdır.

"Uzun halk savaşının" halk ordusu, kırlarda nasıl kurulacaktır?

"Çin'de Kızıl politik iktidarın ilk defa ortaya çıktıgı ve uzun süre devam edebildigi bölgeler, Seçhuan, Kuyeçhav, Yunnan ve kuzey bölgeleri gibi demokratik devrimin etkilemediği yerler degil, Hunan, Kuvantung, Hupeh ve Kiyangsi bölgeleri gibi 1926 ve 1927 burjuva demokratik devrimler ısırasında işçi, köylü ve asker yığınlarının büyük ölçüde ayaklandıgı bölgele olmuştur. Bu bölgelerin birçok yerlerinde sendikalar ile köylü birlikleri büyük ölçüde şekillenmiş, işçi sınıfı ile köylülük, toprak ağası sınıfına ve burjuvaziye karşı birçok ekonomik ve politik mücadele vermiştir." (Mao Çetung, Askeri yazılar, s.15).

Bölgesel Kızıl iktidarlar Çin'de "demokratik devrim sırasında işçi, köylü ve asker yığınlarının büyük ölçüde ayaklandıgı" yerlerde kurulabilmiştir. Bunun anlamı sınıflar savaşı halkın en iyi örgütlü olduğu yerlerde, yani demokratik devrimle gelişmiş, belli haklar elde edilmiş olan bölgelerde yükselmesidir. Yani buraların kır veya şehir olmasındanönce demokratik devrimden etkilenmiş olmaları, dolayısıyla halkın örgütlü olması önemlidir. Ve bu bölgelerdeki ayaklanmalar, Kızıl Ordu'yu doğurmuştur. Çin'in hem ekonomik olarak aşırı farklılıklar taşıması hem de derebey savaşları ve aynı zamanda emperyalizmin açık işgali gibi

durumların yaşanması, ayaklanmalarla beslenen bir Kızıl Ordu ve uzun bir mücadele dönemini doğurmuştur.

Ve Mao şu tespiti de yapıyor: *"Küçük bölgelerde halkın politik iktidarının sürekli olup olamayacağı, ulus çapındaki devrimci durumun gelişmeye devam etmesine bağlıdır."* (a.y.)

Bunun anlamı eğer bir ülke Çin kadar geniş değil, ekonomik yapı büyük farklılıklar taşımıyor ve devrimci durumda geri çekiliyorsa "uzun halk savaşı" yeni bir patlamaya kadar kesintiye uğrayacaktır.

Bizde sınıflar savaşının en çok yükseldiği bölgelerde patlak verebilecek "işçi, köylü, asker yığınlarının" ayaklanmaları neden bir iktidar değişimine yol açmayıp da, "uzun bir halk savaşı" vermek zorunda kalacağımızın izahı nasıl yapılmaktadır?

Böyle bir ayaklanma mı mümkün değildir? Çin'de mücadele böyle ayaklanmalar ile başlamıştır. En son İran deneyi böyle bir ayaklanmanın iktidarı birkaç günde devirebileceğini gösterdi. Şehirler ise en alasından "kuşatılmıştı". Buna rağmen muazzam ayaklanma bu "kuşatma"yı dağıttı. İran devrimcileri "uzun bir halk savaşına" başlamamakla hata mı ettiler? Devrimci durum çekildikten sonra böyle bir savaşın anlamı ve zemini var mıydı?

Şehirlerde egemenlerin asker, sivil v.b. milis örgütlenmelerine rağmen, yine şehirlerde ve sınıflar savaşının geliştiği bölgelerde, işçi sınıfı, küçükburjuva tabakalar (esnaf, gençlik, memur, vb.) da örgütlüdür. Kırlarda köylülük ise örgütlenme açısından kaçınılmaz olarak daha zaaflı durumdadır. Daha doğrusu dögüşen kaçınılmazca örgütlenir. Kırlarda da sınıflar savaşının yükseldiği yerlerde köylü örgütlenmeleri muhakkak ki daha fazla olacaktır. Ve işte kavganın tabii kuralı, eninde sonunda bu örgütlü güçler birbiriyle savaşacak ve savaşlarını daha geniş alana yaymak isteyeceklerdir. Ama buradan "şehir - kır" şeklinde mutlaklaştırılabilecek bir formül çıkarılamaz.

Böyle bir çaba sınıflar savaşını ezlenen "uzun halk savaşları"nın sırf askeri yanına indirgemek olur.

Bizim ordumuz işçi sınıfı ve onun müttefikleridir. Savaş alanı ise, bunların bulunduğu her yerdir. Başlıca vuruş

noktalarımız ise, bu güçlerin en iyi örgütlü olduğu ve dolayısıyla ön muharebelerle en deneyli olduğu noktalardır. Bu noktalar ise güçlerin objektif konumu açısından büyük işçi merkezleri ve çevreleridir.

Elbet bu mücadelinin bell ibir aşamasında Kızıl Ordular da şekillenecektir. Ve bu şekillenme sınıflar savaşının durumuna kesinlikle bağımlıdır. Ondan ayrı birolgu değil, o savaşın bir aşamasıdır. Bu ordulara şimdiden "kırlarda" savaş alanı mı arıyoruz? Ama dikat edilsin bu hayali arayış, ordunun gerçek kaynağı proletaryanın ihmal edilmesi pahasına yapılmaktadır.

M.Çayan sömürge yarı-sömürge ülkelerin hepsini aynılaştırırken yaptığı hata, bu ülkelerde proletaryanın durumunu "zayıf" kabul etmesindedir. Hatta daha da öteye gidilerek halk savaşının süresinin de "uzun" olacağı söylenmektedir. Bu savaşı fetişleştirmeyle ne yapılmış olmaktadır? Yine sömürge yarı-sömürge ülkelerdeki her mücadeleye emperyalizmin açık işgal biçiminde bir müdahalesinin kaçınılmaz olduğu söylenmiş olmaktadır. Veya ülke ekonomik yapısının Çin'deki gibi ilkelliği ve feodal savaş ağalarının bitmez tükenmez iç savaşları mücadeleyi uzatacaktır.

Uzun halk savaşını, dünya devrim deneylerinde doğuran, iki temelli neden budur: Ülke içinde dağınık bir feodal ekonomik politik yapı ve emperyalizmin ısrarlı açık müdahaleleri.

"Uzun halk savaşı" ilkel ekonomiyi ve emperyalizmin ısrarlı açık müdahalesini varsayar. Bu durumda M.Çayan belki "uzun halk savaşı"nı göze almakla en devrimci tutumu takındığı kanısındadır, fakat gerek devrimin en sağlam dayanağı proletaryayı her geri ülkede "zayıf" görerek ve emperyalizmin ısrarlı açık müdahalesini mutlaklaştırarak, düşman güçleri aşırıcı abartmış, devrim güçlerini ise olduğundan zayıf görmüş olmaktadır. Özellikle Vietnam yenilgisinden sonra emperyalizm dünyada açıkça bir gerilemeye girmiştir. Ve ülke devrimlerine müdahele imkanları bu çerçevede değerlendirilmelidir. Onun gücünü abartmakla, "uzun halk savaşı"na platonik aşkla tutkunlaşmakla devrim cephesine yararlı olamayız.

Bu hatanın kaynağı ise dünyadaki güçler dengesini değerlendirirken "çağımızın baş çelişkisi(nin),ezilen uluslar

ve emperyalizm arasında" (B.Y., s.149) görülmesidir. "Modern revizyonizm" ise bunu emperyalizm ve sosyalizm arasında görmektedir. Bu görüş bildiğimiz gibi sonradan "Üç Dünya" teorisi olan görüşün filizi veya kaynağıdır. Neden Böyledir? Çünkü dünyadaki birinci ve kesin cepheyi: Emperyalizm ve Sosyalizm cephesini görememekte veya ona ikincil tali bir önem vermektedir. Dünyada eğer bir Sosyalist Sistem olmasa, hiç merak deilmesin, emperyalizm ulusal bağımsızlık savşlarını biraz da gülümsemeyle karşılayacaktır. Ve dünyanın ilk ulusal bağımsızlık savaşçılarından Türkiye'nin milli kurtuluşçuları, Bolşevik iktidarından yardım istemekten çekinmemiştir. Ve ulusal bağımsızlık savaşları dünyada proletarya diktatörlüğü ilk kez Rusya'da kurulduktan sonra doğmuş ve hızlanmıştır.. Ve böylece her bağımsızlık kazanan ülkenin önünde ya **sosyalizme** varmak, ya da **yeni sömürge** olmak yolu ister istemez ortaya çıkıyor. İşte dünyada emperyalizmi ürküten budur. Yoksa ne bağımsızlıkçı M.Kemal ne de Nasır bu kadar ürkütmemiştir. Eğer dünyadaki ulusal kurtuluş savaşlarını birinci cephedeki, emperyalizm sosyalizm cephesindeki güçler dengesinin direkt olarak etkilediğini göremezsek bir gerçekliği ortadan kaldıramayız ama, "bağımsızlıkçcı" bir küçükburjuva milliyetçisi olduğumuzu ve bununla yetindiğimizi ilan etmiş oluruz. Ulusal kurtuluş savaşları [illegible]yük emperyalizm sosyalizm cephesinin mevzi [illegible]harebeleridir. Cephenin genel durumu bu muharebeleri etkiler ve elbette muharebenin kazanılıp kaybedilmesi de büyük cepheyi etkiler.

Olaya böyle bakmayış birinci cepheyi gözden kaçırış, elbette bu cephedeki güçler dengesini de dikkate alamamayı ardından getirecektir. Bunun mantık sonucu ise emperyalizm cephesine karşı kalkışan bir sömürge veya yarı-sömürgenin "uzun halk savaşı" vermesi kaçınılmaz olacaktır. Çünkü geri ve ilkel ulusal kurtuluş imkanları ile en modern güçlerle teçhiz edilmiş emperyalizm karşı karşıyadır.

İşte M.Çayan'ın "uzun halk savaşı"na tutkunluğu; içeride Amerikan Emperyalizminin denetimini "çok kuvvetli" görmesinden, dışarıda ise emperyalizm - Sosyalizm Cephesini tali görmesinden kaynak alır. Bu ise savaşı Türkiye ve dünyadaki güçler dengesine göre değil de mistik

küçükburjuva zihinlerine göre tasarlamak olur. Ve her küçükburjuva devrimcisi yapısı gereği bir yandan düşmanı abartırken, öte yandan çabuk öfkelenmesindendolayı aynı zamanda karşıt güçleri hafife almak gibi ikili bir yapı gösterir. "Uzun halk savaşı" stratejisi; Türkiye'deki ve dünyadaki emperyalist etkinliği abartırken yine bu güçleri bir "köylü ordusu" ile -proletaryayı ihmal ederek- yenmek gibi aynı zamanda da onların manevra yeteneklerini küçümseyen bir anlayışa oturur.

İşte dünyada ulusal kurtuluş savaşlarını "baş çelişki" görmenin, mücadeleyi bu seviyeye indirgemenin, bu ufukta tutmanın üstündeki bütün örtüler kaldırılırsa altından mücadelenin kaçınılmaz gidiş yönü veya varış noktası, sosyalizme karşı tereddütlü, çekimser bir küçükburjuva radikal eğilimi çıkacaktır. Birinci cephedeki mücadeleden "bağımsız"(!) bir kurtuluş hayal etmenin anlamı budur.

M.Çayan'ın AL Aydınlık'tan kopuşmasındaki temel zemin budur. "Devrim anlayışı" şeklinde dile getirilen bu görüşlerin özü: Proletaryanın öncülüğünün reddi ve kırlardan şehirlere şeklinde bir "evrensel ilke"ye sıçranmış olunmasıdır. Aynı ayrılık bildirgesinde "Çalışma Tarzı" ve "Örgüt Anlayışı" başlıkları altında özetlenen görüşler "Devrim anlayışı"ndan sonra gelir ve ikincildir. Özelikle "örgüt anlayışı" M.Belli'nin menşevik tutumuna bir tepkidir. Ama sadece tepkidir. Yerine henüz önerilen bir şey yoktur veya temel tartışma konusu; parti "aşağıdan yukarıya mı, yukarıdan aşağıya mı örgütlenir" ikilemi içinde sıkıştırılmıştır. İşin özü ise şudur: "Aşağıdan yukarıya" örgütlenme savunmasının altında partiyi bir sürece terketme, yani kendiliğindenliğe tabi olma gerçekliği yatmaktadır. "Yukarıdan aşağıya" örgütlenme görüşünün altında bir yuvarı partileştirme ilkelliği yatmaktadır. M.Belli'nin işi sürece bırakmasına karşı doğan tepki ise, biz partiyiz şeklinde kendini göstermiştir.

Fakat dediğimiz gibi esas ayrılık noktası "devrim anlayışı"ndadır. Bu konudaki ayrılıkla M.Çayan MDD çizgisinden sola doğru yol almış olmaktadır. AL Aydınlık kopuşmasına gelinceye kadar aslında hemen her şey ideolojik olarak şekillenmiştir. TİP'in inkarında M.Çayan, işçi sınıfının öncülüğünü de reddetmiş AK Aydınlık'la kopuşurken ise onun yeni Kemalist çizgisiyle, "asker - sivil -

aydın zümrelere", "hiç değile bir süre" öncülük tanıyan anlayışla çatışmış ve ortaya eklektik bir ideolojik yapı çıkmıştır. Aslında M.Çayan'ın tezleri TİP karşısında şekillenenMDD tezlerinin tutarlıca mantık sonuçlarına vardırılmasıdır. Çünkü MDD Tip'e karşı şekillenirken Türkiye'ye bakışında ve işçi sınıfını kavrayışında tam bir eklektizm içindedir. Bir yandan "asker - sivil - aydın zümrelerden" de söz edilirken, öte yandan "işçi sınıfının hegemonyası"ndan bahsedilirdi. Ve olaylar geliştikçe, işçi hareketi yükseldikçe MDD'nin bu eklektik yapısı üç yönde derinleşti: Yükselen işçi hareketine gerici tepki AK Aydınlık sınıflar savaşını "bölünme" olarak görüp "millet" olmaya çağrı yaptı. MDD - M.Belli kanadı ise yükselen işçi hareketinin kendiliğinden gidişi karşısında kapaklandı, kendi konumunu basit birkuyrukçuluğa vardırdı.M.Çayan ise, proletaryanın öncülüğü ile "asker - sivil - aydın zümrelerin" öncülüğünü, "proletaryanınideolojik öncülüğü" olarak birleştirdi. Ne proletarya reddediliyor ne de öncü olmuyordu. M.Çayan'ın AK Aydınlık'la kopuşması bu eğilimin işçi hareketi karşısındaki gericileşmesine tepkiyse AL Aydınlık'la kopuşması da, onun işçi hareketinin kendiliğinden yükselişine teslim olmasına bir tepkidir. Ve bu tepkisini, M.Çayan, "işçi sınıfının ideolojik öncülüğü" şeklinde dile getirmiştir. Fakat M.Çayan'ın sapıklıklara karşı bu tepkisi de ne yazık ki bilinçli değil aydın öfkesinin kendiliğindenliğinin sınırları içindedir. Bu nedenle doğru bir hatta oturamamış, kendiliğindenliğe karşı bir lanetlemeyle öncü olma davranışına girmiş, fakat bu davranış küçükburjuva zemininde kaldığından "ideolojik öncülük" gibi idealist, maddeden kopuk bir yapıya bürünmüştür. Yine M.Çayan'ın bu kendiliğinden tepkisi sınıflar savaşının kompleksliğini askeri savaşın basitliğine indirgemiştir. Ve AL Aydınlık kopuşmasından sonra bu basitleştirme en yüksek noktalarına varmıştır.

Köylülük ve Devrimin Karakterine Etkisi

AL Aydınlık kopuşmasından sonra Kurtuluş gazetesinin 1. sayısında "Devrimde Sınıfların Mevzilenmesi" açıklanır. Bu yazıda o güne kadar varılan sonuçlar derinleştirilerek kendi mantık sonuçlarına ulaştırılmışlardır. M. Çayan bu yazıda sınıfsız devrimciliğinin eksikliklerini

iyice tamamlamaktadır. Şehirler "işgal" altında ve proletarya "zayıf" olduğundan geriye kırlar ve köylüler kalmaktadır. Devrimin bu en temelli aşamasında köylüler "sınıf" olarak devrime damgalarını vuracak mıdır? Maddece bu yapılan bir köylü devrimi olmayacak mıdır? Böyle sorular sorduğunuzda kendinizi "PDA kalpazanı" olmaktan kurtaramazsınız.

"Görüldüğü gibi PDA kalpazanları bizim gibi emperyalizmin işgalinde olan ülkelerin demokratik halk devriminde köylülerin temel güç olmasını devrimin sınıfsal karakterine bağlıyorlar.

"Bu 'mantıki' ve 'kitaba uygun' bir görüştür. Ama tıpkı Menşeviklerin burjuva devrimini değerlendirmelerindeki gibi 'mantıki' ve 'kitaba uygun' bir görüştür. PDA kalpazanlarının mantığı devrimin sınıfsal niteliği ile sınıfların fiili yolu arasında ayniyet arayan Menşevik mantığıdır." (B.Y., s.226).

"Özetlersek, bu devrimde köylülerin temel gücü teşkil etmesinin ana nedeni, devrimintarım devrimi olması değil de, kırların temel savaş alanı olmasıdır. Bir başka deyişle emperyalizmin işgali altındaki ülkelerin demokratik devrimlerinde Halk Savaşının zorunlu bir durak olmasından dolayı köylüler temel güçtür." (B.Y., s.227).

Evet, PDA mantığı "devrimin sınıfsal niteliği ile sınıfların fiili yolu arasında ayniyet" arayabilir. Fakat (burjuva) demokratik devrimine proletaryanın öncülük etmesinin anlamı, proletaryanın bu devrim esadece "fiili" nefer olarak katılmasına indirgenebilir mi? Proletaryanın sınıf olarak demokratik devrime damgasını vurması devrimi cesaretle bütün mantık sonuçlarına vardırması, en kararlı ve en tutarlıca demokratik devrimi sonuçlandırması demektir; burjuvazinin damgasını vurması ise ürkekçe Çarlık'la veya gericilikle uzlaşması, devrimin yatıştırılması demektir. Yani proleteryanın öncülüğü basit bir fiili eyleme indirgenemez. Tersine proletaryanın elinde "asgari program" vardır ve halkı bu bayrak altında toplanmaya çağırır.

Nasıl ki proletarya öncü eylemiyle demokratik devrimin muhtevasına açınılmazca damgasını vuruyorsa eğer davranışça devrimin gücü köylü ordusu ise yine ister istemez köylülük devrime damgasını vuracaktır.

Fakat M.Çayan'a göre mesele böyle değildir. Köylülük bu devrimde sadece kırlarda bir ordudur. Ve bu ordu hangi

parolalar ve program etrafında döğüşmektedir: Ideolojik olarak kendine öncü seçtiği işçi sınıfının programı uğrunda. Köylülük "temel" davranışıyla devrimi sürüklemesine rağmen, devrime dagmasını vuramıyor. Proletarya "tali" bir davranış içinde olmasına rağmen devrimin programına kendi dagmasını vurabiliyor. Hayır,sınıflar hiçbir zaman birbirlerine böylesine cömert davranmayacaklardır. Onların davranışlarını maddi konumları belirleyecektir. Ve bundan çıkan sonuç ise devrimlerde sınıfların birer basit askeri ordu gibi davranmayıp, tersine kendi programlarıya davrandıklarıdır. Köylülük kendi gücü ile devrimi sürüklüyorsa proletaryanın ideolojisine fazlaca metelik vermeyecektir.

Fakat M.Çayan köylülüğü "temel güç" olarak seçerken bunu devrimin sınıfsal konumuna dayandırmaz, "kırlar savaş alanı" olacağından köylülük temel güç olur. Burada M.Çayan'ın bütün bakış açısı en açık biçimiyle ortaya çıkmaktadır Mesele "emperyalizmin işgali"ne karşı bir "halk savaşı"dır. Ve bu halk savaşının sınıfsal öncüsü (bizim öncüden anladığımız: Hem düşüncesi hem de davranışıyla) önemli degildir. Önemli olan bu "işgale" yumuşak karnından bir "halk ordusu" ile vurabilmektir. Emperyalizmin "işgali" altında "Halkın hiçbir kesimi halinden memnun" olmadığından "ve her an patlamaya hazır bir volkan gibi" (B.Y., s.227) olduğundan, mesele bu işgale karşı bir ordu kurabilmektedir. Öncülük "ideolojik" olsa da olur. Oysa Çin'de bile "kızıl bölgeler" demokratik devrinden en çok etkilenen, yani sınıflar savaşının en yüksek olduğu bölgelerde ortaya çıkabilmiştir. Fakat Çin'e uzaktan bakınca sadece "uzun bir halk savaşı" görülebiliyor.

"İşgale" karşı bir kalkışma seviyesine indirilen devrimimizle ilgili söylenenleri M.Çayan'ın bir açıklamasıyla tamamlayalım.

"Fiili öncülük esas alındığı zaman emperyalizmin işgalinin varlığından ve karşı-devrim cephesinin şehirlerdeki sıkı denetiminden dolayı, devrim yapmak için proletaryanın objektif ve subjektif şartları bir türlü olgunlaşamaz. Emperyalizmin işgali altında olan bir ülkede, kurtuluş savaşı (halk savaşı) verilmeden devrim olamayacağından kurtuluş savaşına yan çizenler, devrime de yan çizerler." (B.Y., s.224).

Önce "kurtuluş savaşı" sonra "devrim". Aksi taktirde "objektif ve subjektif şartlar bir türlü olgunlaşamayacaktır.

Türkiye'yi 1920'lere geri döndüren bu bakış açısı, mücadeleyi "Sosyal Kurtuluş" - demokratik devrim aşamasından, ulusal kurtuluşa ilkelleştirmektedir. Böyle bir ulusal kurtuluş savaşında ise köylülük burjuvazinin etkisinden kopup, proletaryanın ideolojik etkisine girecektir (!) Buna sebep nedir? "Dünyadaki objektif" durum. Ama Türkiye'de köylülüğün daha eliyle işçi sınıfını tutamamış, böyle bir mücadele görememiş olması önemli değildir.

Mücadeleye "işgal" perspektifinden bakan bir göz bu sonuçlara varmak zorundadır ve gösterilen tepki işgale karşı bir milli kurtuluş seviyesindedir. Olayın sınıfsal yanı daima gölgelidir. Gücü ve eylemi ortada olmayan bir proletarya "öncülük" edebilirken, davranışıyla savaşı yürüten köylülük ise mücadeleye parolalarını yansıtamamaktadır. Böyle bir bakış açısına ancak sınıfları maddi koşullarıyla birlikte ele alamayan idealist bir küçükburjuva aydını varabilir. Üretimden kopukluğu onu böyle sınıfsız davranmaya iter. Hele bizim "Genç-Türk" geleneğimiz, küçükburjuva aydınların yapısına öylesine kazınmıştır ki, bundan bir çırpıda kurtulup, sınıfları görebilmek mümkün değildir.

İşte kırlarda köylülüğü işgale karşı ayaklandıracak olan bir "toprak devrimi" değil de en müsait savaş alanı kırlar olduğundan, bir bakıma köylülüğün kurtuluş savaşındaki kaderi bu savaşı üstlenmek oluyor. Böyle bir "kader" onu harekete geçirmeye yeter mi? Ortada açık bir işgal olsa belki, fakat hayal edilen işgal olmadığına göre köylülük böyle bir görevle yükümlü olduğunun hiçbir zaman farkına varamayacaktır. Ayrıca tamamen M.Çayan'ın tasarladığı şartları varsaysak bile, birinci kurtuluş savaşından eğer ders çıkarıldı ise ulusal kurtuluşun bir son değil başlangıç olduğunu bilerek, sınıfların böyle bir savaştaki konumlarını parolalarını, taleplerini en açık biçimde en yükseğe kaldırmaktan geri durmamalıyız. Aksi takdirde, burjuva kuyrukçuluğu yapmak kaçınılmaz olur. Çağımızda, en koyu "işgal" şartları bile, bu işgale karşı mücadelede yer alan sınıfların konumlarını ve taleplerini açıkça belirtmeye engel değildir, artı, "işgale" karşı bu sınıf ve tabakalar sırf bir askeri elverişlilik -veya tersi- imkanlarına göre yer almazlar, bilinç ve örgütlülük seviyelerine, yani güçlerine göre yer alırlar.

"Askeri Yan - Politik Yan" İçiçeliği

M.Çayan aynı yazıda ("Devrimde Sınıfların Mevzilenmesi") bir yeni sonuca daha varmıştır. "Askeri yan hiçbir zaman ideolojik ve politik yandan ayrılamaz." (B.Y. s.228).Sınıflar savşını askeri bir savaşın basitliğine indirgeyen M.Çayan'ın böyle bir sonuca ulaşması kaçınılmazdır. Aynı konuda henüz AL Aydınlık saflarında iken Haziran 1970'de şöyle denmektedir. *"Debray'ın 'askeri liderliğin temel unsur olması gerekir." önerisi yanlıştır. Tam tersine siyasi çalışma esastır. Ve askeri yan, politik liderliğe tabi kılınmalıdır."* (B.Y., S.142). Burada "askeri yan", "politik yan"a "tabi" kılınmaktadır. Ama olayların zengin gidişinde Mart 1971'de başka bir sonuca varılır. Evet Debray gibi "politik yan" "askeri yan"a tabi kılınmazama, eşitlenir aynı seviyeye getirilir. Çok açıktır ki, silahlı mücadele siyasi mücadelinin, yani sınıflar savaşının bir aşamasıdır. Ama hiçbir zaman kendisi değildir. "Askeri yan" bu nedenle siyasi mücadeleye eşitlenemez. Böyle bir şey yapıldığında bir basamaklar toplamı olan siyasi mücadele, basamaklardan sadece birisine eşitlenmiş olur. Deniyor ki: *"Halk savaşı politikleşmiş bir askeri savaştır."* (B.Y. s.229). Bu yeni bir keşif midir? Savaş politikanın bir başka yoldan sürdürülmesidir. O nedenle her savaş bir politikanın devamıdır. Pekala "Halk Savaşı" nedir? Grevler, gösteriler, küçük gerilla gruplarının savaşları aşamasından düzenli orduların mücadelesi seviyesine tırmanan bir sınıflar savaşıdır. Yani bu savaşın politikası en genel hatlarıyla iktidar olmaktır.Bize politikleşmemiş bir askeri savaş veya çağımızda askeri aşamaya tırmanmamış ve tırmanmayacak bir sınıflar savaşı gösterilsin!

M.Çayan halk savaşının politikleşmiş biraskeri savaş olduğunu söylemekle, daha önce politikadan bağımsız askeri savaşları varsaymış olmaktadır. Bu, dünyadaki sınıflar savaşını kavramamakla eştir. Arayın, egemenlerin veya mazlumların siyasetlerinin bir devamından başka akerisavaş bulamayacaksınız. "Halk savaşı"nın bunlardan farkı nedir? Savaşın üstündeki bütün millet, hanedan, v.b. örtüler kaldırılmıştır.Yığınların bilincini bulandıran savaşın demagojik hedefleri ile gerçek hedefleri arasındaki ikiyüzlülükler halk savaşında olmadığından (bu onun haklı bir savaş olmasından gelir) en çıplak askercil çatışmanın

siyasi hedefi netçe görülebilir. M.Çayan "askeri savaş"ı politikleştirerek onun seviyesini mi yükseltmiş oluyor? Hayır, zaten askeri savaş politikanın yürütümünde bir aşama olduğundan, böyle yapmakla, politikayı sadece biraşamasına (askeri mücadeleye) indirgeyerek ilkelleştirmiş olmaktadır.

Bu ilkelliğin objektif zemini nedir?

"Emperyalizmin işgalinin varlığı bizzat karşı tarafın zora başvurması demektir. Karşı taraf zoa başvurduğu için devrimci temel politika askeri mücadeleyi esas alır.

"Emperyalizmin işgali altındaki ülkelerdeki bütün revizonist ve oportünist fraksiyonlara göre silahlı savaş, teknik bir meseledir, taktik bir meseledir. Esas olan yığınların bilinçlendirilmesi ve silahlı savaş için sayısal ve psikolojik şartların hızlanması ve yaratılmasıdır. Oysa silahlı mücadelinin objektif şartları, emperyalizmin işgalinden dolayı her dönemde vardır." (B.Y., s.229).

Türkiye finans kapitalinin 12 Mart'a tırmandırdığı zor, M.Çayan'ın düşüncesini baskı altına almış ve onu bir "temel politika"ya, "askeri mücadeleyi esas" almaya zorlamıştır. Yoksa Türkiye'deki sınıflar savaşının seviyesi, güçler dengesi böyle bir "politika"yı "temel" kılmamaktadır.

"Askeri mücadeleyi" seçmek için sadece "emperyalizmin zoru" yetmez. Yığınların da zor kullanmaktan başka bir çare kalmadığını kavraması gereklidir. Bu ise, ne sırf ajitasyonla ne de bir iki "askeri eylem örnegiyle" olmaz. Eğer "temel politikanın askeri mücadeleyi esas alması"ndan kasıt sömürge, yarı-sömürge ülkelerde iktidarın silahlı halk mücadelesiyle alınacağının propaganda edilmesiyse bu aşikarın ilanıdır. Yok pratik olarak böyle davranmaksa, momentinden önce yapılan taktikler daima geri teper, tepmekle kalmaz uygulayıcısı örgütleri bazen tamamen telef eder, dağıtır. M.Çayan taktiği strateji seviyesine çıkartarak stratejisini ilkelleştirmiş oluyor. Bir taktik sınıflar savaşının seviyesinden çıkar. Yoksa objektif olarak emperyalizmin zorunun olması, halkta yeterli bilinç, örgütlülük ve deney yoksa, "askeri mücadeleyi" taktik olarak gündeme getiremez. Eğer böyle yapılırsa emperyalizmin bize dikte ettlrdlgl şartlarda döğüşmüş oluruz. Emperyalizin zoruna karşı zor! Evet, ama onun lstediğl şartlarda ve zamanda degll.

Emperyalizmin her zor gösterisinin karşısında telaşa, paniğe kapılıp, aynı tarzda cevap vermeye kalkıştığımızda, kendi ordumuzun (halkın) durumunu dikkate almadan davranmış oluruz ve sonuçta halktan kopuk bir konuma geliriz. Bunun ise siyasette anlamı karşı tarafın taktik zeminine düşmek, bağımsız davranamamaktır. M.Çayan aynı durumdadır. Finans kapital 12 Mart'a tırmanırken devrimcileri erken saldırıya zorluyordu. Bizim yapmamız gereken ise, düzenli geri çekilmekti. Oysa pek çoğumuzun düştüğü hata, hazırlıksızca bu erken saldırı zeminine düşmek oldu.

"Askeri yan, ideolojik ve politik yandan ayrı olarak ele alınamaz." demek baskı altında, siyasi mücadelenin pek çok imkan ve araçlarını, aşamalarını düzleştirmek demektir. Gerçekten de finans kapital artırdığı zorla (her türlü baskı, baskın ve zulüm yöntemleri ile) böyle bir görüntü yaratır. Sanki her siyasi adım bir tek sonuca: Silahlı çatışmaya çıkmaktadır. Grev, gösteri, en basit toplantı yapma, afiş, bildiri eylemlerine finans kapitalin milis kuvvetlerinin verdiği cevap silahlı baskınlardır. Böyle bir görüntü ve baskı altında gerçekten sınıflar savaşının seviyesinin soğukkanlıca bir değerlendirilmesi yapılamaz ve buna göre taktik belirlenemezse, el yordamıyla yüründüğünde "temel politika: silahlı mücadele" dememek için hiçbir sebep yoktur. Finans kapitalin milis kuvvetlerinin silahlı saldırıların akarşı o zamanın TİP'i gibi teslim mi olmak gerekir? "Silah = provakasyon" çığlığını atmak mı gerekir? ELbete ki hayır! Sınıflar savaşına bir küçükburjuva mistikliği içinde bakmıyorsak, silahı putlaştırmadan onu hangi taktik zeminde kullanacağımızı tayin ederiz. Fakat "temel politikanın askeri mücadeleyi esas alması" ne demektir? Türkiye'yi şöyle bir gözden geçirirsek, daha eskiler bir yana, 1960 sonrası mücadelenin seyrinde 1971'e varıncaya kadar, "yığınların bilinçlendirilmesi ve silahlı savaş için sosyal ve psikolojik şartların hazırlanması ve yaratılması", "rgevizyonist ve oportünist" bir politika mıdır? M.Çayan'a göre, evet! 12 Mart içinde yenilginin derslerini çıkarmak "temel politika" olmalıydı, böyle bir davranış da "revizyonist ve oportünist" olmalıdır! Bütün bir sınıflar savaşı sürecinde geçerli bir "temel politika" belirleme hevesi siyaset yapmayı terketmeye eştir. Çünkü politikanın temel aldığı bir tek şey vardır. Genel stratejik hedef gözden yitirilmeden, o

momentteki sınıflar savaşının seviyesi: politik taktikleri, onun parola ve örgüt biçimlerini şekillendirir. Fakat M.Çayan *"devrimci olarak görevimizin her türlü değişmelere taktiğimizi uydurmak olduğunu göremeden, belirli eski biçimleri mutlak olarak reddetmekte inat ediyor."* (Sol Komünizm, s.116).

işte 12 Mart'a girerken finans kapitalin artan zoru M.Çayan'ı böyle bir taktik zemine sürüklemiş, bir yandan oportünizm tarafından ülkemizde lekelenmiş her türlü mücadele biçimi mutlak olarak reddedilirken öte yandan da "askeri mücadele" putlaştırılmıştır.

Parti ve Yayın

Yine M.Çayan oportünizm tarafından lekelenen: "Mesela sosyalist aydınlar için ayrı seksen sayfalık bir aylık dergi, "orta seviyede" olanlar için haftalık onaltı sayfalık bir dergi, işçi ve köylü kitleleri için bir kitle gazetesi çıkarma" politikasını "revizyonist bir yayın politikası" olarak görüp reddetmektedir. "Dergicilige" duyulan haklı tepki M.Çayan'ı hangi zemine sürüklemiştir.

"Bir kere, kitleler, kitle organı vs. ile bilinçlenmezler. Kitleler, savaş içinde, pratik içinde öncünün yakacağı kıvılcımla bilinçlenirler, örgütlenirler."

"İkinci olarak, entellektüele ayrı dergi, işçiye-köylüye ayrı dergi, devrimci bir anlayışın ürünü değildir. Bu olsa olsa, emekçi kitlelerine yukardan bakan aydın düşüncesinin ürünü olabilir. Mesela, işçilere hitap eden Iskra'da sosyalizmin en karışık meseleleri rahatlıkla tartışma konusu yapılmıştır." (B.Y. s.214).

Hep aynı mantık. Pasif, sağ, teslimiyetçi gevezelige duyulan tepki, M.Çayan'ı öbür uca sürüklemektedir. "Dergicilige", yani yayın etrafında entellektüel ukalalıga duyulan tepki iki sonuca varıyor. İlki "kitleler, kitle organı vs. ile bilinçlenmezler." İkincisi "ayrı ayrı yayın aydın işidir."

İlk tepki yığınları bol bol devrimci laf ederek kazanabileceğini savunan özellikle AK Aydınlık'a yönelik devrimci bir eleştiridir. Evet, söz işe uymaz ve kitle somut davranış göremezse, "en devrimci" lafları bile kuşkuyla dinleyecektir. Ve AK Aydınlık kendisi gericileştiğinden dolayı

davranışı bırakmış kendi oturganlığını ise, insanın tüylerini diken diken edecek kof, cırtlak bir ajitasyonla örtmeye çalışmıştır. Davranamayanın kompleksi çenesine vurur. Ve özellikle sendikacıların yaldızlı hatipler olmaları hiç de tesadüf değildir. M.Çayan bu gericiliğe karşı tepkisini yanlış bir uca vardırarak sırf davranışa indirgemektedir. "Politikleşmiş askeri savaş stratejisi" budur. Askeri davranışların politikası yapılacaktır. Evet Hegel'in dediği gibi "önce pratik vardı" Ama teorinin aydınlatmadığı bir pratik en fazla bir körün maratonuna benzeyebilir. M.Çayan gericilik bastırırken teorileştirilen iğrenç oturganlığa, davranışla cevap veriyor. Ama sırf davranış halkasına sıçradığında, ancak kendini yakarak ışık verebilmiştir. Çünkü gerçekte ne TİP'in ve MDD - M.Belli kanadının işçi sınıfının öncülüğü, bizde kapitalizm vb. teorik sorunlarına, ne de AK Aydınlık'ın bizde kapitalizmi göremeyişine doğru bir teorik zeminde sağlam kanıtlar getirememiştir. Geriye bütün bu eğilimlerin pasifliği, kendiliğindenliği teorileştirmelerine karşı sırf davranışla cevap vermek kalıyordu. O yapılmıştır. Ve zaten hareketin değeri de buradan gelmektedir. Evet yığınlar davranışla taçlandırılmayan bir propagandadan fazlaca bir şey öğrenmeyecektir. Ama momentini iyi yakalıyan, kitlenin ruh halini elinde tutan bir "kitle organı" yığınlara kesinlikle çok şey öğretecektir.

İkincisi, ayrı yayınlara gelince, evet bizde dergiler en ağdalı aydın üslubuyla ukalaca kusmuklarla doldurulur. "Kitle organı" ise "halka ineyim" derken Marksizmi vulgarize eder, kabalaştırır, mekanikleştirir. Bütün bu hataların canı cehennemel Ama buradan "çeşitli yayın imkanları"nın inkarına nasıl varılabilir? Lenin daha 1900'lerde yola çıkarken bir Zarya (aylık dergi) bir de Iskra (haftalık gazete) ile yola çıkmıştır. ama hareketin gücü ancak ortalama 20 günde bir çıkan Iskra'yı kaldırabilmiştir. ayrı yayınları dayatan aydın beyinler değil, yaşadığımız ortam ve mücadelenin çok çeşitli yönlerinin olmasıdır. Hareket yükseldikçe öne çıkan teorik sorunların çözümlendiği bir yayınla, politik taktiklerin bayraklaştırılıp en geniş yığınlara yaygınlaştırıldığı yayın aynı olabilir mi? Neden sınıf ve tabakalar siyaset sahnesinde kendini daha açıkça ortaya koydukça onlar için bir temel politik hat doğrultusunda ayrı yayınlar çıkartılamasın? Köylüler, kadınlar, askerler vb.

Lenin burjuvazinin usta taktikleriyle yenilgiye uğrayan ve önemli liderlerini yitiren Alman sollarına şu öğüdü verir: *"Daha tam ve dikkatli hazırlık yapalım; burjuvazinin proletaryayı bir mücadeleye zorladığı zamanlarda bir dizi oportünistlikle yanılmaya izin vermeyelim, proletarya yığınlarının ne yazık bizimle birlikte davranamadıkları zaman tespitlerimizi düzeltmeyi öğrenelim."* (Alman Komünistlerine Mektup, c.32, s.312).

Türkiye finans kapitalinin 1969'larda proletaryayı kendi zemininde bir mücadeleye zorladığı zamanlarda, bir yandan bu zora ve öte yandan bu zor karşısında gericileşen ve yassılan kimi "devrimci" eğilimlere karşı mücadelesinde M.Çayan, "bir dizi oportünist yanılmaya" düşmeden edememiştir. Ve bu "bir dizi" halini alan oportünizmin temel karakteri; "revizyonist ve oportünist" siyasetlerin lekelediği, bozduğu her türlü mücadele araç ve imkanlarının mutlak olarak reddedilmesidir.

İşte M.Çayan deyince akla gelen "Kesintisiz Devrim" tezleri bu objektif şartlar ve ruh hali altında şekillenmiştir. "Kesintisiz Devrim" tezleri inşa edilmeden önce, M.Çayan pasifist ve teslimiyetçi eğilimlerin soysuzlaştırdığı her mücadele aracının mutlak inkarı zeminindedir. Böyle bir zemin onu, "objektif şartların" en genel kavranışından hareketle subjektif eksiklikleri idealist bir tutumla ortadan kaldırmaya itmiştir.

Ve bu mantıkla, "Kesintisiz Devrim" tezlerine temel teşkil eden "proletaryanın ideolojik öncülüğü" tespitine varılmıştır. Tip pasifizmine ve aristokrat işçi kuyrukçuluğuna duyulan tepki "fiili" öncülüğü en beter oportünizm olarak görmeye itmiştir. Aslında tepkinin kökü: "şehirlerde"ki proletaryanın bilinç düzeyine karşı aydınca duyulan öfkedir. Finans kapitalin hızla kendi terörünü tırmandırmasına karşılık, proletarya aynı hızla bilinçlenip karşı durmamıştır. Bu objektif çelişkiyi, M.Çayan, bir küçükburjuva idealistinin bakış açısıyla "ideolojik öncü"lükle çözümlemiştir. Aslında böyle [illegible]pmakla olayı çözmüyor, sınıf ve ideolojisini birbirinden koparark, yani madde ve düşüncenin diyalektik bağlarını koparıp, kendi idealizmini açığa vurmuş oluyordu. Böylece sınıfsız bir sınıflar savaşına soyunmuş oluyordu. Öte yandan "kırları" sırf bir askeri gereklikten kalkarak seçtiğinden de sınıflar

savaşını basit bir askeri mücadeleye indirgemiş oluyordu.Bunun mantık sonucu ise, "askeri yan" ve "politik yan"ın özdeşleştirilmesi olmuştur. Artık bunların ardından "sürekli milli kriz", "suni denge", "silahlı propaganda" ve "öncü savaşı"nın gelmesi bir bakıma kaçınılmaz kaderdir. Çünkü objektif şartlar, finans kapitalin baskı ve kuşatması Cephe hareketinin yığın bağlarını kopartmış, daha doğrusu onun proletarya ile bağ kurmasını engellemiştir. Bu engele ileriye kaçarak boyun eğen Cephe çizgisi, ister istemez "ideolojik öncülük"ten başlayıp, "öncü savaşı"na varmak zorundaydı.

II. BÖLÜM

KESİNTİSİZ DEVRİM ELEŞTİRİSİ

M.Çayan "Kesintisiz Devrim" tezlerine gelinceye kadar temel mantığı olaylarca şekillendirilmiştir. "Kesintisiz Devrimi" incelerken, bu gerçeği dikkate alarak, tekrarlara girmemek için bir bakıma en son varılan noktaları eleştirmek en doğrusudur.

Bunlar; tezlerin en genel planda yansıdığı "devrim teorisi" ve pratik basamaklar, "silahlı propaganda", "öncü savaşı" vb.dir.

GENEL DEVRİM ANLAYIŞI: MARX ENGELS VE LENİN ÇATIŞMASI

"Kesintisiz Devrim"in girişi dünya deneylerinin gözden geçirilmesi ve genel doğruların özetlenmesi gibidir. Elbette bu yapılan özetleme "revizyonizmin" bozduğu bütün mücadele biçimlerinin mutlak inkarına dayanan bir mantık süzgecinden geçtiğinden, ister istemez bu süzgecin biçimini almıştır.

"Hemen görüleceği gibi, Marx ve Engels'in devrim teorilerinde ağır basan yön, ekonomik ve sosyal determinizmdir. Volantirizmin rolü, maddi koşulların belirleyici çerçevesi içindedir." (B.Y., s.247) *"...kapitalizm gerçekten sürekli (genel) buhranlar dönemine, yani emperyalist aşamaya girene kadar. Bu süre içinde Marksist teorisinde daima ekonomik ve sosyal determinizm (determinist yön) ağır bastı."* (B.Y., s.261).

M.Çayan burada bir "ağır basan yön" tespiti yapmaktadır. Daha sonra ise bu tespit şöyle tamamlanır: *"Lenin'in devrim teorisinde, ihtilalci insiyatifin rolü (emperyalist dönemin özelliklerinden dolayı) Marx ve Engels'inkilerine kıyasla çok daha ağırlıklıdır. Emperyalist dönemde devrimin maddi temelleri hazır olduğu için, meseleyi çözmek ihtilalci insiyatifin uygun zamandaki atılımına kalmaktadır.*

"Bilimsel sosyalizmin devrim teorisinde köylülerin rolü arttıkça, devrim mihrakı doğu'ya kaydıkça volantirist yön ön plana çıkmaktadır." (B.Y. s.279).

"Bilimsel sosyalizmin devrim teorisinde" iki yön vardır: "determinist yön", "volantirist yön" (iradi). Emperyalizm çağına kadar "determinist yön" ağır bastı, sonrasında ise "volantirist yön", "ön plana çıktı".

Evet, Marksizmin küçükburjuva idealist bir yorumuyla karşı karşıyayız. Bu "ağır basan yön"ler Mao'cu Marksizmdir veya Marksizmin mekanik yorumudur. Ne Marx ne de Lenin "bilimsel sosyalizmin devrim teorisinde" böyle "ağır basan" yönlerden bahsetmezler.

En basit bir gözlem bile M.Çayan'ın bu tespitini yalanlamaya yetecektir. Marksist literatüre "ihtilalci inisiyatif"in karşılığı olarak geçen "Fransıca konuşma" deyimi, Fransız devrim deneylerinden çıkmıştır. Ve bu dönem Tekelci Kapitalizm öncesine denk düşer. Paris Komünü "ihtilalci inisiyatif"in en kahramanca bir atılımıdır. Ve Marx "determinist yönü" "ağır basan" devrim anlayışıyla(!) bu atılışın karşısında nasıl bir tutum takınmıştır: "Ne esneklik, ne tarihi inisiyatif, ne fedakarlık gücü var şu Parislilerde." "Tarihte bu büyüklüge benzer bir örnek daha yok." (Kugelman'a Mektup, Aktaran Lenin, Paris Komünü, s.33). Evet Paris Komünü'nün en "büyük" yanı,"Parisliler"in bu "tarihi inisiyatifi" gösterebilmelerinde yatmaktadır.

Eğer M.Çayan gibi olaylara bakacak olursak, Paris Komünü'nde "ihtilalci inisiyatif" mi ağır basmıştır yoksa "ekonomik ve sosyal determinizm" mi diye sorup cevabı bulabilmek için kara kara düşünmek gerekecektir. Fakat bu soruya M.Çayan şöyle cevap veriyor: *"Marx Engels'in devrim teorisinde ... Volantirizmln rolü maddi koşulların belirleyici çerçevesi içindedir."* Fakat Lenin döneminde ve sonrasında bu 'çerçeve' aşılmıştır."

Diyalektik Materyalizm hiçbir kurulu formüle kaçmadan süreçlerin açıklanabilmesidir. Ve bu açıklamada: Süreçler karşıt çelişkileri içerirler. *"Bir çelişmenin ana ve tali yönleri birbirine dönüşür ve o şeyin niteliği de buna bağlı olarak değişir. Belli bir süreçte ya da bir çelişmenin gelişmesindeki belli bir aşamada ana yön A ve tali yön B iken, gelişmenin başka bir aşamasında ya da gelişmenin başka bir sürecinde bu roller değişebilir."* (Mao Çe Tung - Teori ve Pratik, s.52) dersek, süreçlerin mekanik yorumuyla, onları açıklamamış, sadece belli kalıpara dökme gayretiyle bozmuş oluruz.Böyle bir bakış açısı çelişkinin karşıt kutuplarının birbirini etkilemesini ve başka bir niteliğe ve yeni çelişkilere sıçratmasını kavramamıştır. O, zıtların birliğini canlı bir yapı olarak göremez, kabaca çatışan bir eklektik yapı olarak görür. O nedenle de "ana yön" (A), "tali yön" (B), "bir başka aşamada" "rollerini" değişebilir. Oysa eğer A ve B kutupları "rol" değiştirirlerse A ve B olmaktan da çıkarlar. Zıtların mücadelesi altlı üstlü basit bir güreş değildir ki alta düşen üste çıkabilsin veya sonra tersi olsun. Bu çelişkinin kutuplarının birbirini etkileyip, değiştirmesini dışlar ve

süreçleri basit kavrayış ve kalıplaştırmalarla dondurur. Konumuza gelelim.

Marksist devrim teorisinde, ekonomik zıtlıkların ve sosyal bilincin "rol"leri nedir? M.Çayan birincisine "determinist yön" diyor, ikincisine de "volantirist yön". İnsan ekonomik zıtlıkların basit bir boyun eğicisi midir? Veya insan "istese" istediğini yapabilir mi?

"Sosyal bilinç maddecil hayatın zıtlıklarıyla yani sosyal üretici güçler ve üretim ilişkileri arasında var ihtilafla izah edilmelidir." (K.Marx, aktaran Dr.H.Kıvılcımlı, Bilimsel Sosyalizmin Doğuşu, s.93). *İnsan sosyal bilincini kendi dışında ona rağmen var olan "üretici güçler ve üretim ilişkileri arasındaki "ihtilafla" edinebiliyor. Bu bilinç bir süs veya ona dilediğini yaptırmasını sağlayacak sihirli değnek midir? "İnsanlar tarihlerini kendileri yaparlar, ama serbestçe, kendi seçtiği şartlar içinde değil, geleneğin miras bıraktığı, doğrudan doğruya verili şartlar içinde yaparlar. Ölü kuşakların geleneği, yaşayanların beyni üzerine kabus gibi çöker."* (K.Marx, a.y., s.93)

Devrimin maddesi, maddi zemini "üretici güçler ve üretim ilişkileri arasında(ki) ihtilaf", ruhu "sosyal bilinç"tir. *"En derindeki üretici güçlerle en yüksek bilinç biçimleri arasında karşılıklı etki-tepkiyi Marx Engels teori ve pratiği ile ispat etmişlerdir. Marx Engels'e göre, bilinç biçimleriyle üretici güçler gibi, ikisi ortasında gelişen ekonomi temeli ve üstyapı ilişkileri de bir canlının anatomisi ile fizyolojisi arasında yaylanan en keskin etki tepki ilişkelir ibiçiminde canlıdır. Bütün o karşılıklı toplum güçleri hep birden, tıpkı yüksek cebirin iki yanlı kurallarına göre işlerler: Manevi ilişkiler maddi ilişkilerle denk değerliktedirler."* (Dr.H.Kıvılcımlı, Bilimsel Sosyalizmin Doğuşu, s.96)

Eğer devrimin "ekonomik ve sosyal determinist yönü" veya "volantirist yönü" ağır basar vb. dersek, "manevi ilişkiler"in "maddi ilişkiler"le "denk değerliliği"ni veya "yüksek cebirin iki yanlı kurallarına göre işlemeleri"ni reddetmiş oluruz. İnsanlık diyalektik materyalizme henüz varamadan böyle manevi ve maddi ilişkileri birbirinden koparan kavrayış dönemlerinden geçmiştir. *"Antik devrin felsefesi, esasında, tabii bir materyalizm idi. Bu sıfatla düşünce ile madde arasındaki ilişkiyi gün ışığına*

kavuşturmaktan aciz kalıyordu, fakat bu hususta vuzuha varmak zorunluluğu bedenden ayrı bir ruh doktrininin, sonra bu ruhun ölmezliğinin ve nihayet tek tanrıcılığın ortaya çıkarılmasında amil oluyordu. Yani eski materyalizm, idealizm ile yadsınıyordu. Fakat felsefenin daha sonraki gelişiminde artık idealizm de tutunamaz oluyordu ve modern materyalizm ile yadsınıyordu. Bu yadsımayı yadsıma sadeceeskinin yeniden getirilmesi demekolmuyordu, onun kalmış bulunan temellerine felsefe ve tabiat biliminde iki bin yıllık bir gelişme ile ve keza iki bin yıllık tarih gelişimi ile meydana gelen muhtevasını ekliyordu." (Engels, Anti-Dühring, s.213).

Devrim teorisi açısından bu gelişim nasıl olmuştur? İnsanlık, kapitalizmin doğuşuna kadar, *"Antika tarihte eski üretim münasebetlerinin üretici güçleri çelikten bir kumaş gibi sıkması, bütün bir medeniyetin bombalaşıp patlayarak "Tarihcil Devrim'le yok olmasına kapı açmıştı." "Çünkü, bir yerde bir yol katılaşıp müstehaseleşen (taşlaşan b.n.) üretim münasebetleri kabuğunu, o yerdeki üretici güçlerin gelişimi çatlatmaya yetmemiş, dışarıdan yabancı üretici güçlerin en başlıcası olan insan üretici güçleri, barbar güçleri eski medeniyeti toz etmek zorunda kalmıştı. Modern toplum için öyle dışardan gelecek taze insangüçleri, barbar üretici güçleri artık yeryüzünde tükenmiştir. Onun için üretici güçler eski üretim münasebetlerini toplumun kendi içinde gideren sosyal devrimler yaratmıştır."* (Dr.H.Kıvılcımlı, Bilimsel Sosyalizmin Doğuşu, s.106).

Üretim güçlerinin çok cılız olduğu antik tarih, medeniyetlerin batış çıkışlarıyla doludur. Ve insanlık sanki kör kanunların oyuncağı gibi savrulmaktadır. Fakat her yaşanan adım insan bilincine yansımış gerekli bilgi birikimini yapmıştır. Ve insanlık ancak binlerce yıl sonra ve defalarca yaşayarak içinde sürüklendiği kanunların bilincine varabilmiştir. Bilincine varmasıyla da insanlık bu kanunları kavrayıp kaçınılmaz sosyal gidişe en az sancıyla uymayı ve onun gidişini etkilemeyi bilmiştir. Antik tarihin kör karanlığında savrulan insanlık, bilincini yükselttikçe sosyal kanunların bilinçsiz oyuncağı olmaktan çıkmıştır. İşte bu bilinçlenmenin en son konağı diyalektik materyalizmdir. İnsanlık sezgi ile kör ataklarda bulunduğu Antik Çağın barbar akınlarını yaparken de "ihtilalci inisiyatif" gösteriyordu. Ama ihtilalci inisiyatifin gücü yaptığını

kavrayan sosyal bilinçten gelir. Paris Komünarları insanlığın en tecrübesiz devrimcileriydiler. Ve bu nedenle önemli hatalar yaptılar. Rus devrimcileri bu deneyler ışığında 1917 Ekim Devrimi'ni başarıyla yönlendirebildiler. Çünkü aynı zamanda yığınlar 1917'ye gelmeden 1905 deneyini yaşamış, çok şeyler öğrenmişlerdi. 1905'in kendiliğinden yaygınlaşması yanında 1917 Ekimi'nde patlayan devrim, bilinçli öncülerinin yönlendirmesiyle iktidar hedefini şaşmadan vurabilmiştir. Netice olarakinsanlık, yaşadığı deneylerden öğrendikçe , içinde bulunduğu kanunları yok edemez ama onların kaçınılmaz gidişi karşısında kör ataklardan kendini kurtarıp, bilinçlice bu kanunların işleyişini etkileyebilir, süreci hızlandırıp, yavaşlatabilir. Bu, M.Çayan'ın deyimiyle "volantirist yön"ün "ağır basması" mıdır? M.Çayan'ın kastı bu ise Marx-Engels ile Lenin'in devrim anlayışları arasına bir farklılık koymanın anlamı kalmayacaktır. Çünkü devrimde insan bilincinin rolünü, doğum sancılarının azaltılabileceğini ilk bulan Marx'tır. İnsanların kendi dışlarında hüküm süren kanunlara otomatça boyun eğmenin "kader" olmadığını, gelişim süreçlerini kavradıkça onları etkileyebileceğini Marx'ın bulmasıyla madde ve bilinç arasındaki bağ tam olarak açıklanmış oluyordu.

Ve hiç şüphesiz Paris Komünü'nden bugüne, insanlık, başarılı başarısız pek çok sosyal devrim deneyi yaşamıştır. Devrimci güçlerin deneyi arttıkça kaçınılmaz sosyal devrimler bu deneylerin ışığında daha bilinçlice yönlendirilebiliyor. M.Çayan "volantirist yönü" ağır bastırırken tezini böyle bir bilgi birikimine mi dayandırıyor? Hayır, M.Çayan'a göre "Emperyalizmin genel bunalımından dolayı devrimin maddi temelleri hazır olduğu için, meseleyi çözmek ihtilalci inisiyatifin uygun zamandaki atılımına kalmaktadır." "Uygun zaman" nasıl seçilecektir? Marx Engels çağında bilinçli öncülerin böyle "uygun zaman"lar seçme şansı "determinist yön" "ağır bastı"ğından dolayı yok muydu? Oysa Marx *"Komün'den altı ay önce Eylül 1870'de Fransız İşçilerine dolaysız bir uyarı yaptı: Enternasyonalin meşhur çağrısında o ayaklanma umutsuzca bir çılgınlık eylemi olacaktır diyordu."* (Lenin, Paris Komünü, s.32). Yani bir ayaklanma için momentin "uygun" olmadığını söylemiş oluyordu. O zaman M.Çayan Marx Engels çağından ayrı ne söylemiş oluyor? "Uygun bir moment" kollarken neleri

dikkate alacaktır? "Emperyalizmin genel bunalımında devrimin maddi temelleri hazır"dır dendiğinde her zaman moment uygundur denmiyorsa yeni olarak ne söylenmiş oluyor? "Uygun moment"in seçimini herhangi bir ülkede o somut dönemdeki maddi zıtlıklar ve bunların sınıfların bilincine yansıması sonucu var olan bilinç ve örgütlenmeseviyesinin belirlenmesinden kurtaramıyorsak nerede kaldı "volantirist yan"ın "ağır basması"? Karıştırılan şudur: İnsanlık tarihinde Antik Çağdan beri eksik olan ihtilalci inisiyatif değildir. Barbar akınlardan, köle isyanlarına, akıncılık ve şövalyelikten, burjuva devrimlerine kadar, sosyal zıtlıklar insanlığı ihtilalci atılımlara zorlamıştır. Eksik olan bilinçtir.Dolayısıyla eğer Marx Paris Komünü öncesi Paris proletaryasına bir uyarı yaptıysa, Bolşevikler Rus işçilerini Bob Gapon'un 1905'te tuzağına düşmemesi için uyardılarsa kör, kendiliğinden patlayacak ihtilalci atılımları bilinçli saldırılara dönüştürmek istemelerindendir. Ama hayatın diyalektiğinin "yüksek cebir gibi iki yanlı işlemesinden" dolayı, bizzat bu kendiliğinden patlayan ihtilaller insanlık bilincine muazzam deneyler kazandırmışlardır. Elbette on binlerce insan üretici gücünün yok olması pahasına. Nitekim proletaryanın bilinçli öncülerinin bütün gayreti, böyle sancılı ihtilalci atılımları, en uygun momentte en az sancılı hale getirebilmektir. Yani ihtilalci atılımları, kör ataklıktan, bilinçli davranışlara yükseltebilmektir. Fakat böylece onlar "volantirizmin rolü (nü), maddi koşulların belirleyici çerçevesi içinden" çıkartmaz, "ağır bastı"ramazlar.

Öyleyse Marx Engels ile Lenin'in devrim anlayışları arasına konan bu farkın kaynağı nedir? Önce şunu belirtelim. Kötü bir paralellik olsa da Marx ve Lenin'in devrim anlayışlarını birbirinden aynı tarzda koparan bir de M.A.Aybar vardır. Aybar da "Lenin'in istence (iradeye) çok fazla ağırlık verdiği"ne söylemektedir. (Kıvılcım, s.11) Leninizme Açık Savaş İlanı ve Aybar). Tespit aynıdır. Fakat bu tespitten hareketle varılan pratik sonuçlar ise tam anlamıyla iki karşıt kutuptur. Aybar ve onun şahsında geçmiş ve gelecek bütün burjuva sosyalistlerimiz, devrimin maddi şartlarına asılırken, küçükburjuva ihtilalciliği ise devrimin subjektif, iradi şartlarına asılır. Sonuçta kopmaz olan bu şartlar birbirinden koparılır. Böylece ne yapılmış olmaktadır?

Burjuva solları devrimin maddi şartları olgunlaşmadıkça bunun için gerekli bilincin de gelişemeyeceğini, o nedenle boşuna iradi davranışlara girilmemesi gerektiğini söyleyerek marksizmi kendiliğindencilige indirgemektedirler. Böylece de bilinçli öncülerin görevini, yani dışardan bilinç verme, böyece süreci hızlandırma sancıyı hafifletme görevini reddetmiş olmaktadırlar. İşçi sınıfı ve halkın bilinçlenmesini objektif şartların tamamen kendi gelişim seyrine terkederler.

Küçükburjuva devrimciligi ise, objektif artlardakl zıtlıkların yığınları kendiliğinden bilinçlendireceğini, devrimci bir atılıma kendiliğinden hazır duruma getireceğini savunarak, bilinçli öncülerin görevini sadece bu hazır olan şartları değerlendirip öncü davranışlarla sonuca varmaya indirgerler.

Birisi objektif şartların gelişimini tıpatıp izlemeyen bir dışarıdan bilinçlendirmenin yararsızlığını savunup, bunu iradecilik olarak görürken, diğeri ise, objektif şartların ayrı bir çaba gerektirmeden yığınları bilinçlendirdiğini, ayrı bir bilinçlendirmenin gereksizliğini savunarak, iki ayrı yoldan aynı sonuca, kendiliğindenliğe teslimiyete varırlar. Birisi bilinci günlük kısır döngülere indirgerken, öbürü de öfkeyle aynı seviyeye getirir. Sonuçta kendiliğindenliğine teslimiyet demek, devrimde insan bilincinin rolünün inkarı demektir.

İşte objetif veya subjektif şartlar mekanikçe birbirine egemen kılınır, "ağır bas"tırılırsa, birbirine olan canlı etkisi koparılırsa, bunun altında, devrimde insan bilincinin rolünün inkarı, bunun yerine kendiliğindencilligin egemen kılınması, "ağır bastı"tırılması çıkar.

M.Çayan'ın emperyalizmin genel bunalımından hareketle "volantirizmin ağır basması"na varışının altında bu gerçeklik yatmaktadır. Bu genel bunalım ona yığınlardaki bilinci kendiliğinden varsaydırmaktadır. Oysa yığınların bu buhranı şuura çıkartması gerekir. Bu noktada ise proletaryanın öncüsünün ihmal edilemez görevi ortaya çıkmaktadır: Yığınları propaganda ve kendi deneyleri ile bilinçlendirmek. Bunun sonunda ise devrim durumuna varılabiiir. Varılamayabilir de. Ancak bütun bu görevlerin her nasılsa(!) yapılmış olduğu varsayılırsa, o zaman "uygun" bir momentte "ihtilalci inisiyatif" "öne çıkar".

Marx ve Lenin'in çatıştırılmasında burjuva solları yığınları bilinçlendirip yönlendirmekten "maddi şartlar" gerekçesiyle geriye kaçarken, onların gericiliklerine tabi olurlar, küçükburjuva devrimciliği ise, yığınları devrime hazırlama zahmetli işinden, zaten hazır olduğu gerekçesiyle ileri kaçarlar. Böylece birisi bir devrim başaramamış olan Marx'ı tutarken, diğeri ise devrim kartalı Lenin'e sarılıp onu "ihtilalci inisiyatif" olarak görür, ama o inisiyatifi doğuran şartları göremez. Ve hatta küçükburjuva devrimciliği kendi mantık çizgisinde daha da ileri adımlar atarsa Lenin de fazlaca "determinist" görünmekte o da inkara uğramakta, onun yerine "Che"ler geçirilmektedir.

Sonuçlandırırsak M.Çayan genel devrim teorisini böyle revize etmek, Marx Engels ve Lenin'i birbirinden koparmak zorundaydı. Çünkü o, daha önce olayların hızla artan baskısı altında sınıf ile ideolojisini birbirinden koparmış, sınıfı bırakıp ideolojisini öncü yapmıştı. Şimdi ise devrimin maddi ve moral şartları yerine onlardan kopuk bir "ihtilalci inisiyatife" varmaktadır. Olayların kendiliğinden akışından kendini kurtaramayan M.Çayan devrim teorisini zorluyor ve bu gerçekliği de şöyle itiraf etmek zorunda kalıyor: "Devrim teorisinde köylülerin rolü arttıkça devrim mihrakı doğuya kaydıkça volantirist yön ön plana çıkmaktadır." Evet kapitalizm küçükburjuvalar diyarı doğunun üretim ilişkilerini zorladıkça, ister istemez küçükburjuvazinin devrimci atılımları yükselmiş, bunun en tabii sonucu olarak ise, küçükburjuva devrim anlayışları Marksizm kılığına girmeden edememişlerdir. Neden küçükburjuvalar ülkesi Türkiye bu gelişimden nasibini almasın. O nedenle doğudan esen "volantirizm" rüzgarı bizde elbette ki izini bırakmadan gidemezdi. Öyle oldu.

M.Çayan Lenin'in volantirist yanını "ağır bas"tırdıktan ve Marksist devrim teorisini böylece revize ettikten sonra, burada duramazdı. Her ne kadar Lenin daha volantirist görülse de, eğer "İki Taktik" teki formülasyon'a bağlı kalınırsa "sağ"a kayma tehlikesi vardır: *"Marksist-Leninist sürekli devrim teorisini, İki Taktik'te formülasyonla sınırlandırıp dondurarak, onu her dönem için geçerli evrensel bir model olarak alıp, ülkenin sınıfsal orijinalitesine uygulamaya kalkmak, ... kişiyi bir sağ sapma içine sokar."* (B.Y., s.296).

İki Taktik'teki formülasyon nedir? Menşevik Taktik: burjuvazinin ürkmemesi için demokratik devrimde burjuva kuyrukçuluğu; Bolveşik Taktik: Burjuvaziye aldırmadan demokratik devrimde işçi-köylü ittifakının kurulmasıdır. M.Çayan'ı rahatsız eden nedir? Açıktır ki proletaryanın öncülüğü sorunudur. İki Taktik'te "ideolojik öncülük" diye bir şey yoktur, eğer bu "formülasyon ... dondu"rulursa "sağ sapma" içine düşülebilir. Çünkü Lenin, değil İki Taktik'te hiçbir yapıtında, "Proletarya şehirlerde işgal altındaysa, öncülük için ideolojisi de yeter." dememektedir. Hatta 1917 Devrimi sonrasında Moğol devrimcileriyle yaptığı bir konuşmada, Moğol heyetinin *"Devrimci Halk Partisi bir Komünist Partisi'ne dönüşmeli midir?" sorusuna şu cevabı vermiştir: "Böyle bir şeyi salık vermem, çünkü bir parti başka bir partiye 'dönüşemez'."* Lenin yoldaş, bir komünist partisinin esasta bir proletarya partisi olduğunu anlattı ve şöyle dedi: *"Çoban unsurlar proleterleşinceye kadar devrimciler devlet, ekonomi ve kültür faaliyetlerini gelşitirme yolunda bir hayli çalışma zorunda kalacaklar. Bu çalışmalar belki en sonunda Devrimci Halk Partisi'nin bir komünist partisine 'dönüşmesine' yardımcı olabilir. Sadece bir tabela değişikliği zararlı ve tehlikelidir."* (Doğuda Ulusal Kurtuluş Hareketleri, s.366).

Fakat M.Çayan çoğunluğu yoksul köylü olan, objektifçe kırlarda örgütlü olup mücadele eden bir partiye proletaryanın "öz örgütü" diyebiliyor. Bu nedenle de İki Taktik'le çatışmaktadır. Orada açık ve netçe demokratik devrimde işçi sınıfı öncülüğü formüle edilmiştir. Oysa "ideolojik öncülük" denen kavrayış İki Taktik'in formülasyonuyla çatışmakla kalmaz, aynı zamanda onun bütün mantığı ile de çatışır. Çünkü maddesiz ideoloji boş bir kuruntudur.

İki Taktik'in revizyonundan sonra aynı iş Parti konusunda yapılarak "ideolojik öncü"lükte Lenin'den destek aranır: *"Görüldüğü gibi, başlangıçta parti ile sınıf arasındaki ilişkiler daha çok objektiftir; yani ideolojiktir. Partinin öncülüğünün temeli ideolojiktir. Başlangıçta önemli olan Lenin'in deyişiyle, parti üyelerinin işçi veya öğrenci olması değil de profesyonel devrimcilerden oluşmasıdır."* (B.Y. s.286). RSDİP'in "başlangıçta" sınıfı ile ilişkisinin durumu "uzun bir halk savaşı" süresince, partinin, proletaryadan

kopuk kalmasına rağmen yine de proletarya partisi olmaktan çıkmayışına gerekçe edilebilir mi? Bunun Lenin'in görüş ve davranışlarıyla ne ilgisi var? İşçisiz de proletarya partisi olabilir mi denmek isteniyor.

RSDİP hem işçi gruplarının içinden doğmuş ve hem de sınıfıyla süratle bağlar kurmuştur. Evet, partide aydın ve işçi ayrı kaplara konmaz, ama parti üyesi de sınıfı içinde yüzer. Bu nedenle parti, hem politika ve ideolojisiyle hem de somut eylemiyle sınıfının öncüsüdür. M.Çayan gerçeklikleri zorluyor. Zorladığından dolayı da onları bozuyor. Eğer RSDİP'in "başlangıcı" "ideolojik öncülük" tezinin teorileştirilmesine gerekçe olabiliyorsa, bu ancak teorinin revize edilmesiyle mümkündür. Proletarya Partisi sadece "başlangıçta" değil sonra da sırf işçi içinde kalmaz. Bütün halk kesimleri içinde örgütlenir. Ama hem o halk kesimlerinden üye kazanabilmek hem de onları proletarya ile ittifaka çekebilmesinin tek yolu esas olarak proletaryayı örgütlemesinden ve yönetebilmesinden geçer.

Genel Devrim Teorisi, proletaryanın öncülüğü reddedilip onun yerine davranan bir aydınlar grubunun öncülüğüne indirgendiğinden, böyle revizyona uğratılmak zorunda kalmıştır. Önce Marx ve Lenin çatıştırılarak devrimde bilincin rolü kendiliğindenciliğe teslim olarak reddedilmiş, ardından bizzat Lenin'in formülasyonları zorlanmış bozulmuştur.

Bu noktada M.Çayan'ın TİP yazarlarından Kenan Somer'e Lenin'in Devlet Teorisini revize ettiği için haklı olarak söylediklerini hatırlamak zorundayız: *"Ama bu size bir doktrini tahrif etmek hakkını vermez. Belli bir dünya görüşünü savunmak ayrı bir şeydir, bu görüşe karşıt olan bir dünya görüşünü tahrif etmek ayrı bir şeydir."* (B.Y., s.48).

Evet, Marks ve Lenin devrim teorisinde karşı karşıya getirilince, Markizm yerine küçükburjuva devrimciliği, diyalektik materyalizmin yerine de idealizm konmuş olmakta, böylece de ortada Marksizm kalmamaktadır. Fakat ne çare yine bütün bunlar Marksizm adına yapılmaktadır. Ve bundan kaçınıp kurtulmak da mümkün değildir. Yapılması gereken Marksizm örtüsünün altında saklanan sınıf karakterlerini açığa çıkarabilmektir.

"KESİNTİSİZ DEVRİM"DE TÜRKİYE'YE BAKIŞ

M.Çayan MDD çizgisinden, yani AL Aydınlıktan kopuştuktan sonra Türkiye'ye bakışında bazı önemli değişiklikler olmuştur. Elbetteki yine yanlışlar ve doğrular iç içedir ve işin en önemli yanı Türkiye tahlilinin odak noktası sınıflar değerlendirmesine, sınıfların konumuna değil de mücadele araçlarını mutlaklaştırmasına oturtulmuştur.

"Feodalizm egemendir, kapitalizm egemendir tefrikalarının yayınlandığı dergiler etrafında fraksiyonlar savaşı tüm şiddetiyle yıllar boyu sürdü. Revizyonizm, oportünizm suçlamaları ortalığı kırıp geçirdi... Sürekli olarak herkes, hergün dergilerde ve her yeni ayrılıkta yeni bir Amerika'nın keşfini bekliyordu. Oysa dünyanın hiçbir ülkesinde devrim hareketi, önce teorik planda binlerce sayfalık yazılar yazıp, sonra da pratiğe geçmemişti...

"İşte biz bu hava içinde, biraz da bu havanın etkisinde kalarak doğru çizgiyi, ayaklarımız bu bataklıkta olduğu için ağır ağır yürüyerek bulduk." (B.Y. s.308-309).

1960'lardaki teorik tartışmalar gerekliydi. Yıllarca yer altında gömülüp tesfiye edilen Türkiye devrimci hareketi bu yeni aşamada bir kere daha doğmak zorunda kalıyordu. Ve temel konu "strateji"ydi. Yani Türkiye'nin ekonomik ve sınıfsal yapısının durumuna göre stratejinin belirlenmesiydi ve bu tartışmalar doğası gereği olumlu sonuçlar doğurmamanın yanında, iki önemli olumsuzluğa kapı açıyordu. Birisi, aydın ukalalığını teorileştirme, teoriyi pratikten koparıp, dergi sayfaları arasında güzel söze indirgeme, diğeri ise buna tepki teoriye kayıtsızlaşma ve sırf davranışı öne çıkartma. Gerçek çözülmesi gereken teorik sorunlara bir kayıtsızlık, bunun yerine sırf davranışın teorileştirilmesi.

M.Çayan da "Türkiye'de kapitalizm mi, feodalizm mi" tartışmasına tepki duyarken, kendi vardığı teorisini şöyle açıklıyor: *"Partimiz Markizm-Leninizmin kılavuzluğu altında, emperyalizmin III. bunalım döneminin çelişki ve ilişkileri ile bu çelişki ve ilişkilerin Türkiye'ye yansımasının...*

devrimci tespitinden hareketle politikleşmiş askeri savaş stratejisini, devim stratejisi olarak saptamıştır.

"Gerilla savaşının devrimci politik amaçlarla, siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak yürütülmesine yani, politik kitle mücadelesi olarak ele alınmasına politikleşmiş askeri savaş stratejisi denir." (B.Y. s.310).

M.Çayan böylece ne yapmış olmaktadır: Bir strateji dönemindeki sınıflar savaşı sürecinde pek çok şekle girebilecek ve değişiklige ugrayacak mücadele biçimlerinden birisini mutlaklaştırıp, bütün bir stratejik döneme yayarak, aslında, stratejik dönemin sınıflar mevzilenmesi sorunundan, o dönemdeki mücadele biçimleri sorununa kaçmış olmaktadır. Ve gerçekten Türkiye'nin ekonomik ve sınıfsal sorunlarıyla ilgili açık hemen hemen hiçbir şey söylenmezken, bundan kaçınırken, mücadele biçimleri üzerine çok şey söylenmektedir. Bu 1960 sonrası mücadelesinin olumsuzluklarından kalkarak teori kayıtsızlığına sıçramaktadır. Ve gerçekten varılan nokta, yani "politikleşmiş askeri savaş stratejisi", eğer üstündeki yaldızlar soyulursa altından "siyasi gerçekleri açıklama kampanyasını", "gerilla savaşı"yla yürütmek çıkar. Ve "temel" alınan bu "stratejinin" bir sınıflar değerlendirmesiyle ne ilgisi vardır, onun yerine konulabilir mi? Neden, bir devrim dönemi sürecek "siyasi gerçekleri açıklama kampanyası" sadece bir tek yolla, "gerilla savaşı"yla, yürütülsün? İşte bütün bunlar "Kesintisiz Devrim" tezlerinin temelidir. Ve "Kesintisiz Devrim"in genel muhtevası bir stratejik savaş planı değil, bu sorundan kaçınarak, bu stratejik savaş dönemindeki mücadele biçimlerinin, ister istemez biraz da falcı kahinliğiyle, tartışılması ve mutlaklaştırılmasıdır. M.Çayan teori ukalalığına stratejiden mücadele biçimlerine sıçrayarak tepki göstermiş, böylece de bir teorik kayıtsızlığa sürüklenmiştir. Ve bu kayıtsızlık bütün "Kesintisiz Devrim"i şekillendirmiştir. M.Çayan Türkiye'ye böyle bir mantıkla bakmaktadır.

Tek Parti Dönemi ve Sonrası

Osmanlılığın içinden "Kemalizmin" doğuşu şöyle anlatılmaktadır: *"İç ve dış dinamiğin etkisi ile feodalizmin*

rahminden doğan devrimci bir burjuvazi gelişememiştir. Onun görevini zorunlu olarak küçükburjuva aydınları omuzlamışlardır." (B.Y. s.351).

Bizde "devrimci bir burjuvazi"nin gelişememesi son derece soyut "iç ve dış dinamiğin etkisi"ne bağlanmaktadır. Ama mesele böyle soyut laflar etmek değil, bu "iç ve dış dinamik"in kendisini açıklamaktır. Ve bu açıklanamazsa ister istemez, burjuvazinin görevini "küçükburjuva aydınları"na yükleyen M.Çayan, tek parti dönemini bir "küçükburjuva diktatörlüğü" olarak görmek zorunda kalacaktır. (B.Y. s.354). Böyle bir hatanın pratik sonucu ise; Türkiye halkının gözünden gerçek egemen zümreleri gizlemektir. Bilinçsizce yapılması, sonucu değiştirmez. Zaten egemenlerin bütün becerisi halk yığınlarının kafasında böyle yanlış görüntüler yaratmaktır. Marksizmi savunduğumuz halde bizler de görünenle yetinirsek halkın bilinç bulanıklığını hiçbir zaman gideremeyiz.

Evet bizde "devrimci" veya girişim ve yaratıcı yetenekli serbest rekabetçi bir burjuvazi gelişememiştir. Hiç yok değildir. Ama kendini ortaya koyanlar boğulmuştur. Nasıl? Feodalizm, Osmanlı toprak düzeni çökmesine rağmen neden böyle bir zamanda girişimci, yaratıcı burjuvalar bir etkinlik kuramamış, boğulmuşturlar. Onları yeniden feodalizm mi boğmuştur?

"İçte": antik çağdan kalma "pre-kapitalist sermaye", yani tefeci-bezirgan sermaye aşırı derecede irileşmiştir. Bizde kapitalist girişimcinin canına ot tıkayan bu asalak tefeci-bezirgan sermayedir. Ve bütün Yakın-Doğu'nun ilk medeniyetin beşiği Nil deltasının kaderini belirleyen, bu gerçekliktir. Tefeci-bezirgan sermaye kapitalizm öncesi, Sümerlerden beri vardır. Ve bir yerde tefeci-bezirgan sermayenin aşırı irileşmesi demek, kapitalizmin yaratıcılığının engellenmesi demektir. İşte Osmanlılığın kabuğundan çıkmaya uğraşırken toplumun ekonomi temeline tefeci-bezirgan sermaye egemendi. Ve bu egemenliktir ki, Batıda serbest rekabetçi çağını kapatmış, tekelci aşamasına ulaşmış olan kapitalizmle olağanüstü bir çabuklukla uyum kurabilmiştir. Burada "dış etkiye" geliriz: Biz henüz kapitalist ekonomiye girerken, batıda kapitalizm serbest rekabetçi, girişimci, yaratıcı dönemini kapatmış, asalak tekelci aşamasına girmiştir. Ve bu tekelci yapı kendi

tabiatı gereği yayıldığı her yere kendi karakterini de götürmek zorundaydı. Sonçta, antik çağın asalak tefeci-bezirgan sermayesi, modern çağın asalak tekelci sermayesinin bizde gelişmesine yataklık etti, maddi temeli oldu.

Bu gerçekler görülemezse, Kemalizmin sadece "anti-emperyalist" yanı ile yetinilirse, bizzat Kemalizmin Devletçi politikasıyla beslenip büyütülen yerli finans kapital göz ardı edilmiş olur. Ve bizdeki "küçükburjuva diktatörlüğü" ayakları boşlukta sallanan bir düzen olmaktan kurtulamaz. *"1923-32 Dönemi, ülkenin bağımsız, ekonominin ise bir milli tüketim ekonomisi olduğu evre"* (B.Y. s.356). Bu açıklamayla boşlukta sallanmaktan kurtulunmuş oluyor mu? Hayır! Ne anlatılmaktadır, ekonominin "milli tüketim ekonomisi" olması ile? Proletaryanın bakış açısından böyle bir açıklamanın hiçbir aydınlatıcı yanı yoktur: "Milli tüketim ekonomisi". "Üretmeden nasıl tüketilir? Neden tüketim yanı öne çıkartılmış? Makina yapan makinaların üretilmemesinden dolayı mı?

Bütün mesele şudur: Ekonomi temelinin şekillendirdiği sınıflara bir bakış yok veya "ekonomiye" böyle bir gözle (proletaryanın bakış açısı) bakmak yok. Onun yerine "milli" olup olmadığ öne çıkartılıyor. Proletarya 1923'ten hemen sonra "milli"likle fazlaca uğraşmaz. Ekonomi gidişi içindeki egemenlik ve halk güçlerinin durumunu öne çıkartır. Fakat M.Çayan içinde önde olan "milli ekonomi"dir. Böylece M.Çayan "1923-1932 Dönemi"ni açıklarken "milli tüketim ekonomisi" tespitiyle sadece kendi sınıf bakışını ("küçük" de olsa burjuva bakış açısı) açığa vuruyor. Ama o dönemin ekonomi temeline ve sınıf saflaşmasını örtmüş oluyor. Bu bakış açısı kaçınılmazca daha sonraki dönemleri açıklarken kendi mantık sonuçlarına doğru yürümektedir. *"Ancak gittikçe gelişen politik ekonomik plandaki küçük burjuvazinin örgütlenmesi, giderek ticaret burjuvazisi ile işbirliği içinde olan ve devletin imkanlarını bu alanlarda kullanan bir bürokrat burjuvazi oluşturmuştur."* (B.Y. s.355). Ve sonra *"1932-42 Dönemi(nde) bürokrat burjuvazi, ticaret burjuvazisi ve de yabancı tekellerle birleşip yavaş yavaş tekelci burjuvaziye doğru dönüşmeye başlamış"*tır. (B.Y. s.356).

Meselenin böyle konuşu ne anlama gelir? "Küçükburjuva diktatörlüğü" yukarıdan bir "bürokrat

burjuvazi" yaratmıştır. Ekonomi tabanını kavrayamayınca böyle garip bitkiler yetiştirmek kaçınılmazdır. Yüksek bürokrat (devlet yetkilisi) zaten burjuvadandır. Fakat "bürokrat burjuvaziyle" ilave olarak ne söyleniyor? Hem sermaye sahibi burjuva, hem de bürokrat mı denmek isteniyor. Belli değil. Fakat belli ki, "bürokrat burjuvazi" "tekelci burjuvazi"ye geçerken bir ara aşamadır. Bütün bunlar, artık itiraz edilmez bir gerçeklik olan tekelci ekonomik yapının nasıl inşa edildiğinin sancılı açıklamalarıdır. Ve açıklamaların hepsinde ortak olan, 1923'ten 1950'ye kadar olan dönemdeki filmin kopuk olmasıdır. Çünkü bizde tekelci (modern) gericiliğin maddi temeli olan tefeci-bezirgan sermaye görülemiyor. Ve Kemalizmin ekonomi politikasını bu tefeci-bezirgan sermayenin şekillendirdiği kavranmıyor. O zaman da sanki bizde tekelcilik "bürokrat burjuvaziyle" sırf yukardan inşa ediliveriyor.

Devrimin Karakteri

"Kesintisiz Devrim"de en önemli değişiklik, MDD zemininden kopulmasıyla şekillenen emperyalizm tahlilleridir. MDD "bağımsızlık" parolasıyla ve sırf dışarlak bir emperyalizm tahliliyle Türkiye'yi 1920'lere geri götürmüştü. MDD hareketinin zemini Amerikan Emperyalizmine karşı yükselen küçükburjuva milliyetçiliği olduğundan böyle tahliller bu bakış açısının en doğal sonucuydu. Fakat özellikle yükselen gençlik hareketinin bir dağılışa girmesi 15-16 Haziran olaylarının somut uyarısıyla görüşlerde değişmeler oldu. Aynı zamanda proletarya sosyalizminin (Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın) yürüttüğü ideolojik savaşta, özellikle 15-16 Haziran olaylarının desteğinde etkisini artırmıştır. Bütün bunlar ise küçükburjuva milliyetçi tepkilerin daha sınıfsal zemine oturmasını sağladı.

İşte M.Çayan'ın AL Aydınlık'tan kopuştuğu zaman hemen etkisini göstermeyen gelişmeler, daha sonra kaçınılmaz izlerini "Cephe" ideolojisi üzerinde de göstermiştir. Önceleri bakış açısı: ***"Ülke işgal altındadır. Açık veya gizli. Ve yönetim büyük şehirlerde bürokrasi ve militarizme dayanarak ayakta duran, işgalci düşmanın da içinde yer aldığı bir gerici ittifakın elindedir."*** (B.Y. s.222) biçimindeyken, ağırlıkta olan "işgal" tespiti "Kesintisiz

Devrim"de daha arka plana itilmiştir. *"Kısaca özetlediğimiz bu yeni sömürgecilik metodu, bir yandan emperyalizmin ülkeye iyice yerleşmesi (yani emperyalizmin sadece dışsal bir olgu değil aynı zamanda içsel bir olgu haline gelmesi) sonucunu doğururken..."* (B.Y. s.333).

Bu tahliller "Kesintisiz Devrim"in en sonunda ise şöyle sonuçlandırılır: *"Ülkemizdeki tekelci kapitalizm kendi iç dinamiği ile gelişmediğinden ve de yerli tekelci burjuvazi, baştan emperyalizme bütünleşmiş olarak doğduğundan, stratejik hedefimiz anti - emperyalist ve anti - oligarşik devrimcidir. (Anti - emperyalist ve anti-oligarşik devrim kavramı kavram olarak milli demokratik devrimden pek farklı değildir. Ancak daha geniş bir muhtevayı ve niteliği belirtmektedir. Emperyalizmin III. bunalım döneminin emperyalist işgal biçimi belirtmesi açısından bu kavram daha tutarlıdır. Milli Demokratik Devrim kavramı, genellikle, emperyalizmin eski istismar metotlarının temel olduğu dönemi karakterize etmektedir)"* (B.Y. s.371 - 372) (altı M.Ç. tarafından çizilmiştir.)

MDD'nin "emperyalizmin eski istismar metotlarının temel olduğu dönemi karakterize etmesi" demek, bu teorinin, Türkiye'yi 1920'lerde görmesi demektir. M.Çayan böyle bir bakış açısından "Kesintisiz Devrim" tezleriyle kopuşmaktadır. Ve özellikle "yerli tekelci burjuvazi" şeklindeki tespitler M.Çayan'ı gerçeklere biraz daha yaklaştırmıştır. Ama sadece biraz.

Amerikan 6. Filosuna vb. karşı yükselen gençlik hareketlerinin durulması, 15-16 Haziran'ın patlak vermesi basit "işgal" tespitini gündemden gerilere itmiştir. Fakat küçükburjuva sınıf yapısı, bu gerçeklerle biraz eğitilmiş olsa da yine de yeni kavradığı bu gerçekleri kendi bakış açısıyla bozmadan edemezdi.

Nitekim yine bütün bakış açısı "dışsal olgu" emperyalizmin "içsel olgu" olmasında toplanmaktadır. Birisinde dışarlak bir durumdayken şimdi "yeni sömürgecilik" metotlarıyla "içsel bir olgu" olmaktadır. Yine işler emperyalizme bağlandığından -daha doğrusu tepki emperyalizme karşı şekillendiğinden- bizdeki tekelci kapitalizm de tamamen dış dinamiğin bir sonucu görülür. Ülkenin kendi "iç dinamiği"nin bir sonucu değildir. Böylece

eski MDD görüşünün yeni bir basamağı ile karşı karşıya kalırız. Dış emperyalizm ve yerli işbirlikçileri yerine, şimdi "içsel olgu" olarak her şeyi belirleyen emperyalizm vardır karşımızda. Ve arada kaynayan yine orijinal sınıf ilişkilerimiz olmaktadır. Oysa mesele emperyalizmin "içsel bir olgu" olması değil, "Emperyalizmin ekonomik temeli finans kapital (mali sermaye) sosyal üst yapısı 'mali oligarşi' (nin) pekala 'gelişmemiş' bir ülkede bulunabileceği"dir. (Dr. H.Kıvılcımlı, MDD, s.180). Fakat M.Çayan bunu "iç dinamikle" mümkün görmemekte, yine dışarıdan içeriye taşımaktadır.

Bu önce bizde devletçilik eliyle 1923'lerden sonra yerli finans kapitalin şekillenmesini açıklamaz, ikinci olarak da gösterilen sosyal tepkinin henüz Türkiye sınıflar yapısına değil de, yine kabaca emperyalizme karşı olduğunu gösterir.

M.Çayan ne daha önce ne de "Kesintisiz Devrim" tezlerinde Tek Parti dönemini aydınlatamamaktadır. Bu çaresizliğin içinde "milli tüketim ekonomisi" "bürokrat burjuva" gibi, bilinç bulandırmaktan ödeye gidemeyen değerlendirmeler(!) yapmaktadır. Fakat hiçbirisi bizde yerli finans kapitalin İş Bankası kubbesinde nasıl semirdiğini açıklamamaktadır. Yine finans kapital kavranmayınca onun bünyesinde ve yedeğinde bulunan feodal artıklar ve tefeci bezirganlıkta görülememektedir.

İkinci olarak uluslararası finans kapitalle, onun şubesi yerli finans kapital kavranmayınca ister istemez sınıflar saflaşması bulanık kalmaktadır. M.Çayan MDD'nin o sırf "bağımsızlık"çı tutumundan bir ileri adım atmıştır, ama sadece bir adım. *"Ülkemizdeki başçelişki oligarşi ile halkımız arasındadır. Oligarşi içinde bizzat emperyalizm yer aldığı için devrimci savaş sadece sınıfsal planda yürümeyecektir. Savaş, sınıfsal ve ulusal planda yürüyecektir. Şüphesiz oligarşik devlet cihazının militarize gücü yetersiz kalıp, Amerikan ordularının açıkça savaş içinde yer almasına kadar sınıfsal yan ağır basacaktır."* (B.Y. s.373).

Önce "oligarşi(nin) içinde bizzat emperyalizm(in)" yer almasına gerek yok, finans oligarşisi tümüyle uluslararası finans oligarşisinin bir şubesidir. O nedenle bizzat finans kapitale karşı yürütülen mücadele aynı zamanda uluslararası finans kapitale karşı da verilen bir mücadele olmaktadır. Mücadelenin böyle olması onun "sınıfsal" yanını

arka plana mı itecektir? Her geçen gün Türkiye proletaryası ve halkımız finans kapitalistlerimizin nasıl uluslararası finans kapitalle etle tırnak durumunda olduğunu görmektedir. Nasıl ülkenin ekonomisiyle, siyasetiyle satıldığı daha somut örnekleriyle kavranmaktadır. Bütün bunlar olunca "ulusal yan" "ağır" mı basacaktır?

Nedir "sınıfsal" ve "ulusal" planda mücadele ayrımının altında yatan? "Ulusal" mücadele sınıfsal değil midir? Elbetteki sınıfsaldır. Dünya deneylerinin ve Marksizm teorisi ışığındakl anlamı küçükburjuva ve burjuva radikallerinin başını çektiği sömürgelikten kurtuluş savaşları "ulusal planda"dır. Yani "ulusal planda"ki mücadelenin dil altında burjuva öncülüğü yatmaktadır. Elbetteki çağımızda, en tutarlı ulusal kurtuluşçu, bağımsızlıkçı burjuvalar: köylülüktür. Artık kapitalizmin geberen çağında girişimci devrimci bir kapitalist burjuva sınıfı hayal edilemez. O nedenle kapitalist burjuvalar "ulusal plan"daki mücadelede dahi yalpalarlar. Uzlaşma ararlar. Fakat köylülük, küçük burjuva demokratlarsa daha radikal, daha tutarlıdır. İşte eğer "ulusal planda" mücadeleden bahsederek sınıflardan kurtulmuş olmayız. Ama proletaryanın öncülüğünden kendimizi kurtarmak istiyor olabiliriz.

Bizde, finans kapitale ve aynı zamanda onun dolaysız destekçisi uluslararası finans kapitale karşı verilen mücadelede öncü, işçi sınıfıdır. Ancak onun öncülüğü ikinci kurtuluş savaşını en tutarlıca bütün sonuçlarına vardırabilir. O nedenle "sınıfsal", "ulusal" ayrımları hatalıdır. Veya böyle bir ayrımın anlamı bu ikinci kurtuluş savaşında proletaryanın öncülüğünün önemsenmemesinden kaynak alır. Yine "sınıfsal", "ulusal" mücadele ayrımının altında bir küçükburjuvanın milliyetçi tepkisi yatmaktadır. Ve bu küçükburjuva "oligarşik devlet cihazının militarize gücü yetersiz kalıp, Amerikan ordularının açıkça savaş içinde yeralmasını" beklemektedir. Böyle bir şey olmaz mı, elbette ki sınıflar savaşına çıktı isek içte ve dıştaki güçler dengesini her zaman göz önünde tutarak davranmalıyız. Ve bunun içinde böyle açık bir müdahale olabilir. Ama biz, tepkimizi böyle bir müdahalenin olasılığına karşı ayakta tutarsak henüz bir küçükburjuva milliyetçisiyiz demektir.

Proletarya, Türklye'de mücadele ufkunu böyle şekllllendirmezP Şimdi "sınıfsal" mücadele "ağır" basacak açık

müdahale olunca "ulusal" yan ağır basacak. Bu bakış tarzı proletaryadan etkilenmiş ama sadece etkilenmiş bir küçükburjuvanın ufkudur.

Proletarya ise finans kapital - tefeci-bezirgan ittifakına karşı verdiği mücadelenin aynı zamanda uluslararası finans kapitale karşı da verildiğini bilir. Ve bu mücadelede ancak küçükburjuva tabakalarla sağlam bir ittifak kurduğunda ve orta tabakaları (finans kapitalle uzlaşabilecek: Yaban burjuvaları, emlak sahipleri, burjuva aydınları vb.) tecrit ettiğinde başarı kazanacağını bilir ve buna göre davranır. Ve bu mücadele sırasında proletarya ile ittifakı tehlikeye düşürücü her türlü "ulusal" bahaneye ve hayale karşı yılmadan mücadele eder. Emperyalizmin en açık müdahalesi şartlarında dahi, "ulusal kurtuluş" parolasının proletarya ile ve dünyada da sosyalist sistem ile ittifakı bozmaya bir bahane teşkil etmesi halinde bu tutumun nasıl bir gericilik olduğunu ilan edip, şiddetle mücadele eder. Proletaryanın öncülüğüne, "ulusal" kılıklar altındak iher türlü hoşnutsuzluğa karşı mücadele eder.

Ama mücadeleyi bu perspektiften görmeyen, "ulusal" ve "sınıfsal" "yan"lara ayıran bir bakış açısı bütün bu tehlikelere açık bir yara gibidir. O her zaman proletaryanın öncülüğünün gölgelenmesini hoşgörme gibi bir "ulusal" sapıklığa düşebilir.

İşte proletarya, yürüttüğü mücadelede hiçbir zaman ve hiçbir bahane ile "ulusal" yanın "sınıfsal" yanı gölgelemesine izin vermeyecektir. O, "şimdi 'ulusal' yanı ağır basıyor" diyen tutumların altında hemen "küçükburjuva şoven milliyetçiliğinin" izlerini arayacaktır. Ve bu bahanenin, sosyalizme en genel yönelişe bir engel teşkil ettiğini bilecektir. O, "ulusal yan"ın ağır basmasının altında, proletaryaya, küçükburjuva kuyrukçuluğunun önerildiğini her zaman bilecektir. "Ulusal yan" bahanesinin, proletaryanın bağımsızlığını kaldıracağını, onu burjuva demokrat bir cephede eriteceğini, iyi bilmeliyiz.

"Üçüncü Enternasyonal, sömürgelerin ve geri kalmış ülkelerin burjuva demokratlarıyla geçici bir ittifak kurmalıdır ama onlarla kaynaşmamalı ve en ilkel biçimde olsa da proleter hareketin bağımsızlığı bağnazlıkla korumalıdır." (Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı, Lenin, s.157).

"Kesintisiz Devrim"in yaptığı "ülkemizdeki baş çelişki oligarşi ile halkımız arasındadır." tespiti, işte bu mantıktan dolayı halk içindeki sınıfların konumunu gölgelemektedir. Oligarşi ve halk arasındaki mücadelinin "sadece sınıfsal planda yürümeyeceği"ni söylemek, popülist bir bakış açısıyla halkı oligarşi karşısında yekpareleştirme anlayışına dayanır.

Proletarya da "halk" kavramını benimser. Fakat o daima finans kapitale karşı , işçi - köylü ittifakını savunur. Halk içindeki sınıfların konumunu ve finans kapitale, diğer orta tabakalara karşı tutumlarını sürekli irdeler ama hiçbir zaman aynılaştırmaz, kaynaştırmaz. Oligarşiye karşı, proletaryayı "halk" içinde eritmek, ancak bir burjuva tutumu olabilir.

"İşçinin mutlakiyete karşı harekete geçirilmesi gerektiği sonucuna iki yoldan varılabilir; ya işçiye sosyalist sistem için savaşımın tek savaşçısı gözü ile bakarsak ve bu yüzden siyasal özgürlüğü, onun savaşımını kolaylaştıran koşullardan biri olarak görerek; bu, sosyal demokratların görüşüdür; ya da ona yalnızca mevcut sistemde en çok acı çeken, kaybedecek daha fazla şeyi olmayan ve mutlakiyete karşı savşta en büyük kararlılığı gösterebilen biri olarak başvurarak. Ama bu, işçiyi, tüm "halkın" mutlakiyete karşı dayanışması ardında, burjuvazi ile proletarya arasındaki uzlaşmaz karşıtlığı görmeyi reddeden burjuva radikallerinin dümen suyuna girmeye zorlamak anlamına gelecektir."
(Lenin, Halkın Dostları Kimlerdir? s.195).

Eğer, oligarşiye karşı mücadeleyi, işçi sınıfı açısından sosyalizme geçişin kaçınılmaz bir adımı olarak görmezsek "halkın" oligarşiye karşı mücadelesinden bahseder, ama işçi sınıfının öncülüğünü önemsemeyiz. Bundan çıkacak sonuç ise: "Kesintisiz Devrim"in kesintiye uğrayacağıdır. "Halkın" mücadelesi sosyalizme varamayabilir.

Demokratik Devrim mücadelisinin ufkunu "halk ve oligarşi" seviyesinde tutmak, onu bir küçükburjuva demokratının vardırabileceği sınırlarda tutmak demektir.

SÜREKLİ MİLLİ KRİZ, EVRİM-DEVRİMİN İÇ İÇELİĞİ

M.Çayan'ın eleştirisini sonuçlandırmadan, son bölümde hemen hemen "Kesintisiz Devrim" deyince akla

gelen "evrim-devrim", "suni denge", "silahlı propaganda", "öncü savaşı" konularını değerlendireceğiz. Yalnız, eleştiriye girmeden önce bu bölümün genel karakteri üzerine bir kaç söz söylemeliyiz. Sözü geen konular bizim "taktik sorunlar" dediğimiz ve demokratik devrim sürecinde değişebilecek, başka biçimlere girebilecek konulardır. Örneğin, evrim-devrim, bir strateji döneminde hareketin iniş-çıkışlarını anlatır. Ve her dönem kendine uygun mücadele parola ve biçimleri gerektirir ve zaten bunları yaratır da. "Suni denge" bizim stratejik dönemde sınıflar arasındaki güçler dengesi dediğimiz konunun bozulmuş bir halidir. Ve mücadelenin genel çizgisinde, devrim güçlerinin alttan birikerek, üste çıkması (devrim) biçiminde olsa da, bu genel sürecin içinde hemen her günkü politik mücadele değişik durumlara girer. Ve sınıflar savaşının bütün ustalığı bu iniş çıkışları kavramak ve buna göre taktik tutum belirleyebilmektir. "Silahlı propaganda" ve "Öncü Savaşı" ise halk örgütlenmesi için "propaganda" ve mücadele biçimini içerir. Ve bu da bir strateji sürecinde hareketin seviyesine göre hem muhtevaca hem de biçimce değişikliğe uğrar.

İşte bu konuların hepsi bir strateji döneminin, verili sınıf konumlarının sürdüğü dönemin, çeşitli binbir zenginlik kazanabilecek durumlarının taktik sorunlarıdır. Ve mücadele araç ve imkanlarıdır. M.Çayan bu taktik sorunları bir strateji dönemine yaymaktadır. Böylece ne yapmış olmaktadır? Sınıflar savaşının bütün zahmetinden kurtulmaktadır. Gerçekten sınıflar savaşı strateji tespitiyle bitmez, fakat buna karşılık, taktik mücadele biçim ve imkanlarının mutlaklaştırılmasıyla da yürümez. Ve savaşın binbir esneklik, yaratıcılık istediği alan da, bu hergünkü taktik muharebelerdir.

M.Çayan bu noktaya gerçek strateji sorunlarından kaçarak gelmiştir. Devrimin genel sınıflar konumu ve pratik işler planı olan programı çözülmeden, bu söylenenleri gerçekleştirmek uğrunda her gün başvurulacak mücadele araç ve biçimlerinin tartışmasına sapmıştır. Elbetteki mücadeleye, önce bir kıyıda teori yaptıktan sonra girilmelidir demiyoruz. Bu Marksizm softalığıdır. Bizzat her günkü pratiğimiz hem teorimizi zenginleştirecek hem de yeni teorik sorunları gündeme getirecektir. Ama pratik döğüş içinden, hangi teorik sorunlara odaklaşmamız

gerektiğine dair olumlu dersler çıkartamaz ve bu sorunları çözemezsek o zaman sırf pratikçi oluruz ve siyasi yalpalamalardan kendimizi kurtaramayız. TİP karşısından MDD çizgisi bir strateji arayışıyla doğru bir halka tutmuştu. Fakat TİP'in sırf gündelikçi pratik tutumuna tepki olarak strateji halkasında asılı kalındı ve stratejiyle her şey çözülür sanılıp pratiğe ışık tutacak taktiklerden MDD hareketi kaçındı, harcıalem laflarla yetindi ve sonunda "strateji tartışmaları" AL-AK bölünmesiyle de soysuzlaştırıldı. Hatta gericiliğe, oturganlığa, pasifliğe, kendiliğindenliğe kılıf olarak teorik tartışmalar geçirildi. İşte M.Çayan bu "strateji tartışmalarının" iyice soysuzlaştığı dönemde böyle bir gelişime tepki duymuş, stratejik sorunları çözümleyemediğinden pek çok kimsenin kaçmaya başladığı, pratik taktik atılımlara sarılmış ve onları mutlaklaştırmıştır. Başta olumlu (TİP karşısında) olan "strateji tartışmaları" kafalarda bir aydınlığa kavuşamayınca, bu soysuzlaşmaya tepki, yine stratejiden pratiğe doğru kaçmak şeklinde kendini göstermiştir. İşte M.Çayan böyle bir ortamda basit taktik sorunları mutlak stratejik kategoriler şeklinde ortaya atmıştır. Bunu yaparken "revizyonizmin, oportünizmin..." soysuzlaştırdığı, bütün mücadele araçlarını reddetmiş, onların pasifizmine karşı tutarlıca döğüşmek yerine en devrimci olmayı çözüm sanmıştır.

Öte yandan finans kapitalin artan zoru, özellikle küçükburjuva devrimciliğinin hemen bütün esnekliğini tüketmiştir. Böyle bir konumda ise geçici süreçler mutlaklaştırılmış, olaylara bakış düz bir mantık yapısına indirgenmiştir.

12 Mart sonrası yeniden doğan "cephe" eğilimlerinin M.Çayan'da en başta revize etmek zorunda kaldıkları konular, işte, bu mutlaklaştırılan taktik sorunlardır. Şartlar değişince M.Çayan'da ilk göze batan "hata" veya "eksik" bu konularda olmuştur. Her şeye rağmen aynı taktik tutumu 12 Mart sonrası sürdürmek isteyenlerse kötü birer kopya olmaktan öteye gidemediler. Ve işi komedileştirmek zorunda kaldılar. Hemen anlaşılacağı gibi, eğer M.Çayan'ı eleştiriler sadece bu sınırda kalırsa, yani mutlaklaştırılan bir strateji dönemine yayılan taktik sorunların eleştirisinden öteye gidemezse, ister istemez, M.Çayan'daki TİP, AK Aydınlık ve M.Belli'nin pasifist ve oyalayıcı, oturgan tutumlarına karşı

şekillenmiş olan öfkenin eleştirisi olacağından pratikte sağ tutumlara varacaktır. Bu iki açıdan böyledir. M.Çayan'ın teorik zemini: Emperyalizme karşı "halk"çı bir tepkidir. "İdeolojik öncülük", "sınıfsal ve ulusal planda" mücadele kavrayışları bunun ideolojik nirengi noktalarıdır. "Narodnik" öfkesini yitiren böyle bir eğilim pratikte hemen burjuva liberalizmine soysuzlaşacaktır. İşte eleştiri bu narodnik öfkeyi hedef alır, teorik zemini devrimci bir tarzda değiştirmezse, burjuva liberalizmine doğru eğilmek kaçınılmazlaşacaktır. Bu konuu eleştirinin "ikinci doğuş" bölümünde daha detaylandıracağız.(*) Şimdi bu genel açıklama ışığında konumuza dönelim.

M.Çayan "sürekli milli kriz"in maddi temelini şöyle tespit ediyor: *"Devrim için uzun ve dolambaçlı halk savaşının zorunlu bir durak olduğu, emperyalist hegemonya altındaki geri bıraktırılmış ülkelerin somut pratikleri, devrimci sürecin bu evreleri arasındaki ilişkide değişiklik yapmıştır. Evrim aşamasının nerede bittiğini, devrim aşamasının ise nerede başladığını tespit etmek fiilen imkansızdır. Her iki aşama iç içe girmiştir."* (B.Y. s.321).

Bu tespite göre "uzun ve dolambaçlı halk savaşının zorunlu bir durak olduğu" ülkelerde evrim-devrim iç içe girmektedir. Öyleyse "uzun ve dolambaçlı" bir halk savaşını "zorunlu durak" haline getiren şartların ne olduğunu sormalıyız. Buna şöyle cevap veriliyor: "Bu ülkelerdeki emperyalist hegemonya bağımsız bir milli burjuvazinin gelişmesine engel olduğundan ülke kapitalist bir ülke olsa bile, var olan kapitalizm kendi iç dinamiği ile gelişmediğinden çarpıktır, emperyalizme göre biçimlenmiştir. Emperyalist hegemonya toplumun kendi iç dinamiği ile gelişmesine engel olduğu için ülke alt yapı ilişkilerinden üst yapısına kadar, milli bir kriz içindedir. Bu ise devrim durumunun sürekli olarak var olması evrim ve devrim aşamalarının iç içe girmesi, bir başka deyişle silahlı eylemin objektif şartlarının mevcudiyeti demektir." (a.y., s.321)

(*) Yayınevinin notu: Bu yapıt 12 Eylül arifesinde hazırlandığından, III. Bölüm D.Yol, Kurtuluş ve D.Sol eleştirilerini kapsamaktadır. Ancak, 12 Eylül sürecinde bu yapılanmalarda ortaya çıkan geniş ölçüde politik taktik tutumda alt üst oluş "destroytion" ve savrulma nedeniyle bu yapılanmaların eleştirisi şimdilik gereksiz görüldüğünden kitaba almadık.

Demek ki, "kapitalizmin kendi iç dinamigiyle gelişme"mesi "sürekli milli kriz"in sebebidir. Biz soruyu tersine çevirelim, "Batı" kapitalizme sıçrayıp da en modern teknik ve üretime ulaşmasına rağmen, yeryüzünde insanlığın ilk medeniyetinin kurulduğu Mezopotamya'da ve Doğu'da kapitalizm neden bir türlü gelişememiştir? Bir "dış dinamik mi" bunu engellemiştir? Böyle "ulu" dış dinamikler elbette tanrılar katında kaldığından yeryüzünde böyle bir "dış güç" yoktur. Tam tersine Yakın Doğu'da 7000 yıllık medeniyetlerin batıp çıkışında, tamamen kendi gelişim özelliklerinden dolayı "ticari sermaye"; tefeci-bezirgan sermaye aşırı irileşti egemen oldu.. Tefeci-bezirgan sermayenin bir yerde irileşmesi demek, ardından filizlenen kapitalist sermayenin güdük kalması, daralması demektir. İşte tamamen bir "iç" nedenden dolayı bizde kapitalizm güdük kalmıştır. Dünya kapitalizmi tekelci kapitalizm aşamasına girerken bizde tefeci-bezirgan sermaye, tek tük uç veren kapitalist girişken sermayeyi boğuyordu. Aynı zamanda dünya bizzat kapitalizmin yarattığı tekelci sermaye de yapısından dolayı, girişkin, serbest rekabetçi sermayeye hayat hakkı tanımıyordu. İşte bu iki antika ve modern gericilik bizde uzlaşarak, kaynaşarak, finans kapitali yarattı. Demek ki bizde kapitalizmin kendi özgür gelişimine önce içerden, hem de 7000 yıllık bir prekapitalist sermaye, engel oldu. Emperyalizm bu geniş maddi tabana tutundu.

İkinci olarak "kapitalizmin çarpık" gelişimi neden "sürekli milli kriz" yaratsın? Veya "bağımsız bir milli burjuvazinin gelişmesine engel" olmak ne demektir ve hangi sonuçları doğurabilir?

Emperyalizm bir geri ülkede kapitalizmin gelişmesini ister istemez hızlandırır. Fakat yine de o ülkedeki gericilikle uzlaştığından eski kurumları, eski üretim ilişkilerini birdenbire tasfiye etmez. Bunu zamanla, yavaş yavaş yapar. Çünkü üretim güçlerinin en özgür gelişimi kapitalizmin en hızlı ölümünü getirir. Eğer sürekli milli krizden veya evrim devrimin içiçeliğinden bahsedersek o ülkede üretim güçlerinin: üretim ilişkilerinin durumunun artık barınamaz seviyede çatışmaya girmiş olmasından bahsediyoruz demektir. Oysa bizzat üretim güçlerinin gelişmesi bir süreç birikim gerektirir. Emperyalizm gericilikle uzlaşarak üretim

güçlerinin gelişimini yavaşlatması, sürekli milli krizi doğurmaz, tersine, milli krizi geciktirir. Fakat şu bir gerçekliktir: Kapitalizm batıda, kendi anayurdunda üretim güçlerinin özgür gelişimini engellemek için feodalizmle bir dereceye kadar uzlaştı. Ve feodal üretim ilişkilerini birkaç yüzyılda yavaş yavaş tasfiye etti. Bir geri ülkedeke emperyalizm ise aynı şansa sahip değildir. O, şimdi çok daha hızlı olarak feodal veya geri üretim ilişkilerini tasiye etmek zorunda kalmaktadır. Çünkü muazzam uluslararası finans kapital kendini yeniden üretebilmek için çok daha büyük sermaye birikimlerine gerek duymaktadır. O nedenle geri ülkelerde kapitalist üretim ilişkilerinin en ücra köşelere kadar yayılması çok daha hızlı olmak zorundadır.

Somut konuşursak, bizde köylü, kapitalizmle tanışmadan ve pazar için üretime çekilmeden, fedoal üretim ilişkileriyle veya onun çeşitli kalıntılarıyla çatışmaya giremez. Yine ülkede finans kapitalin soygunu ve bunun sonucu işçi sınıfının gelişmesi, diğer küçükburjuva katmanların hatta orta tabakaların yoksullaşması, belli bir seviyeye gelmeden bir milli kriz imkansızdır.

M.Çayan'ın sürekli milli krize maddi temel gösterdiği: Emperyalizmin "bağımsız bir kapitalist gelişmeyi engellemesi" gerçeği yeni değil, tersine kapitalizmin doğasında var olan bir olgudur. Burjuvazi üretim güçlerinin en özgür gelişimini daima engellemiş, engellemeye çalışmıştır. Bizde de, 1946'da uluslararası finans kapitalle buluşmadan önce, yerli finans kapital Tek Parti döneminde şehirlerle kırları hep dengede tutmaya çalışmış, bu nedenle sınıflar savaşı geri ve yavaş yürümüştür. 1946'dan sonra ise sıçrama yapmak zorunda kalmıştır. Kapitalizme durmak da ölümdür, en özgür bir gelişim de işte bizde olan da bu gerçekliğin bir tekrarıdır. Fakat bu, sürekli milli kriz yaratmaz, üretim güçlerinin: gelişimini yavaşlattığından, devrim çatışmasını engeller.

Neticede M.Çayan, bir kriz için üretim güçlerinin üretim ilişkileriyle çatışma seviyesini dikkate almıyor. Fakat, zaten kapitalizmin doğası olan, üretim ilişkilerinin üretim güçlerine karşı olan direncini, engelini "sürekli milli kriz" olarak görüyor Yani krizin olabilirliği için gerekli olan şartı. Krizin kendisi haline getiriyor.

Nasıl ki kapitalizm en girişimci çağında -serbest rekabetçi çağında- bile üretim güçlerinin en özgür gelişiminden ürkmüş ve bunun için gerekli olan feodal üretim ilişkilerinin, siyasi kurumların en radikal ortadan kaldırılması yerine, bunları yavaş ve sancıyı yaygınlaştırarak yapma yolunu seçmişse tekeli kapitalizmde, kapitalizmin daha özgür gelişmesini özleyen yaban burjuvaları (tekel dışı kapitalistleri) ve küçük üretmenleri daima kendi tekelci sultasında tutmakta, ne birden kırıp onları ortadan kaldırmakta, ne de özgür gelişimlerine razı olmaktadır. Tekelci kapitalizm elbette ki bu yapısını her gittiği ülkeye taşıyacaktır. Ama onun bu durumu, yani üretim güçlerinin özgür gelişimini engellemesi -yani kapitalizmin özgür gelişimini engellemesi- buhranın maddi temelidir ama kendisi değildir. Böyle bir maddi temel buhranın olma ihtimalini sürekli kılar, ama buhranın patlak vermesi, ancak bu engellerin belli bir seviyeye tırmanmasıyla olur ve her patlayan buhran bir çözüm tarzını da içinden çıkartır.

Tekelci dönem üretim güçlerinin gelişmesine daha büyük bir engel olmuş, bu nedenle kapitalizmin buhranları sıklaşmıştır. Ama öte yandan tekelci yapı bütün pazarı elde tuttuğundan buhranın patlak vermesini kısmen kontrol edebilir hale gelmiştir. Ama bunların hiçbirisi "sürekli milli kriz" değildir.

SUNİ DENGE - NİSPİ DENGE

"Sürekli milli kriz" gören bir anlayış ardından bunun mantık sonucuna, sınıflar arasında bir "suni denge"nin olduğuna varmak zorundadır. "Denge"nin "suni" olan yanı, evrim-devrimin iç içe geçmesinden veya sürekli mill ikrizden geliyor olmalıdır. "Denge"yi sağlayan nedir? "Yeni sömürgecilik metodu, bir yandan emperyalizmin ülkeye iyice yerleşmesi... sonucunu doğururken, öte yandan ... belli ölçülerde ... üretim ve nispi refahı artırmıştır.

"Bunun sonucu olarak, geri bıraktırılmış ülke içindeki çelişkiler görünürde yumuşamış (feodal döneme kıyasla) halk kitlelerinin düzene karşı tepkisi ile oligarşi arasında suni bir denge kurulmuştur. Emperyalist işgal gizlendiği için, emperyalizm aynı zamanda içsel bir olgu haline geldiğl için,

halk kitlelerinin milliyetçi tepkileri, gavura alerjisi nötralize olmuştur." (B.Y., s.333).

"Suni denge"yi sağlayan iki olgu var: Yeni sömürgecilikle; 1) Nispi refahla çelişkiler yumuşamıştır, 2) açık işgal yerine gizli işgal geçtiğinden milliyetçi tepkiler nötralize olmuştur.

Bu bakış açısıyla M.Çayan "halkın" devrimci tepkisinin zeminini ya yoksulluğa ya da milliyetçiliğe oturtmaktadır. "Nispi refah" birincisini, "gizli işgal" de ikinci tepkiyi yumuşatmış ve böylece "suni denge" kurulmuştur. Bir küçükburjuva milliyetçisinin devrimci mücadeleye bakış ufkunu bundan daha güzel özetleyen bir şey az bulunur.

Evet, feodal veya daha ilkel bir ekonomiden, kapitalizme geçilince ister istemez daha modern teknik ve tüketim ihtiyaçları ile karşı karşıya gelinecektir. Bir işçi kırdaki bir yoksul köylüden daha geniş bir dünya içindedir. Ama bizzat kapitalizmin gelişmesi mülksüzleşmeyi ve proletaryayı yaratır. Yani dağınık köylü yığınları yerine birleşik proletaryanın tepkisi şekillenir ve proletaryanın tepkisi yoksulluk zeminine oturmaz. Onun sınıf bilinci düzenin kendisini kavrar ve nasıl değiştireceğini programlaştırır. En çok ezilenler ayaklansa ve devrim yapabilseydi tarihte pek çok "köle" diktatörlükleri kurulabilirdi. Ama köleler böyle bir davranışa girememişlerdir. Bugün yoksul köylülük ve küçük memurların durumu içler acısıdır, ama düzene tepkileri proletaryanın seviyesinde değildir. İşte bu "nispi refah" felsefesi sınıf bilincini ihmal eden bir bakış açısıdır. Milliyetçiliğin "nötralize" olması da aynı mantığın ürünüdür. Sınıflar savaşındaki karakter değişikliği yerine "suni denge" sonucuna varmak sınıflar savaşını görememek olur. Nitekim bizde pratik durum anlatılanın tam tersidir. 1946'da hızlanan uluslararası finans kapitalle kucaklaşmanın hemen ardından bizde sınıflar savaşı yükselmiştir. Tek Parti döneminin durgunluğu ile 1954 sonrasının canlılığı açıkça görülmektedir. Çünkü "yeni sömürgecilik"le uluslararası finans kapital Türkiye'deki vurgununu yükseltmiştir. Ve buna karşılık halkın da düzene karşılık tepkisi hızla yükselmiştir. Fakat hangi temelde? Elbetteki proletaryanın asgari program zemininde, yoksa "Amerikan emperyalizminin gizli işgaline" karşı değil.

İşte "suni denge" tespiti ülkemizdeki gerçek ekonomik zıtlıkları ve bunların sonucu şekillenen sınıflar savaşını görememenin bir ifadesidir.

İkinci olarak ise "suni denge" tespiti sınıflar savaşını kendiliğindenci bir kavrayışın ürünüdür. "Halkın düzene karşı tepkisi" bazı nedenlerle yumuşamış ve oligarşi ile aralarında bir "suni denge" kurulmuştur. Bu bakış açısının sınıflar savaşından ve sınıflar kopuşmasından haberi yoktur. Yani oligarşiden kopuşmuş bir "halk" vardır ve düzenetepki içindedir, ama belli nedenlerle düzene tepkisi yumuşamıştır. Hayır. Bu sınıflar savaşının ilkokulvari kavranışıdır. "Halk" kendiliğinden oligarşiden kopuşmuş değildir. Tersine kimi partilerine bir umutla bağlıdır da. Ve başka türlü de olamaz. Egemen olmanın avantajı nedir? Finans kapital yılların geleneği, alışkanlıkları ve kendi ekonomik üstünlüğü ile burjuva ve küçükburjuvaları hatta işçi sınıfını kendine bağlamıştır. Ne zaman krizler yükselir, yılların aldatmacaları yaşanır, yaşayarak deneyler edinilir, ancak o zaman halk, finanskapital ağlarından kopuşur. Zaten sınıflar savaşı demek, bu kopuşmalar demektir. Proletaryanın partisinin görevi ise halkı gerek finans kapitalin ve gerekse liberal burjuvaların ağlarından koparmaktır. Bu kopuşmalar bir iki bildiri, propaganda ile olamaz, bizzat geniş sosyal deneylerle olur. İşte bu kopuşmalar hızlandıkça sınıflar savaşındaki güçler dengesi de değişir. Yoksa oligarşiden her nasılsa kopuşmuş bir "halk" olsa, sınıflar savaşı "suni denge"ye rağmen çok basit olacaktır. Düzene tepki, düzenden kopuşma ancak proletaryanın bilinçli adımları ile hızlanır, bu yetmez, kopuşmadan açığa çıkan enerjiler demokrasi - sosyalizm mücadelesine akıtılır. İşte "suni denge" tespiti gerçekten sunidir, uydurmadır. Böyle bir denge yoktur.Bu bakış açısı sınıflar savaşının kendiliğindenci bir kavranışıdır.

Neticede taktik zemin bu "suni denge"yi bozmaya oturur. Yani güçlerden irisini, halkı, bu "suni" durumdan kurtaracağız. Böyle bir yola çıktığımızda ne kadar suni kalınacağı görülecektir.Halkın onlarca yıllık geleneklerine, alışkanlıklarına, korkularına çarpacağız. Çünkü halk henüz düzen sınırları içindedir. Bize düşen onu bu bağlardan (düzene, yani düzen savunucusu sınıflara uzanan bağlar) kurtarmaktır. Ama eğer bu bağları "suni" görürsek hiçbir

zaman koparamayız. Çünkü bu bağlar içinde yaşanılan düzenin en tabii örgütleridir. Bunların kopartılması ancak halkın içinde yaşanıp, onun en sade kavrayış ve yaşayış tarzı bilindikçe mümkündür.

İşte sunî denge tespiti; gerekçeleriyle sınıflar savaşının oturduğu zemini, gerçek zıtlıkları kvrayamadığını itiraf ederken, halkın oligarşiden - düzenden kopuşmasını kavrayamadığından da mücadeleye kendilligindenci bir şekilde tabi olmanın teorisini yapmış olmaktadır.

Aynı şekilde 12 Mart değerlendirmesi yapılırken bir de "nispi denge"den bahsedilir. 12 Mart muhtırasıyla "oligarşi ile küçükburjuvazi arasındaki nispi denge bozulmuştur." (B.Y. s.357, 362). Yani 12 Marta kadar oligarşi ile küçükburjuvazi arasında "nispi bir denge" vardı. Ne anlama gelmektedir bu denge: oligarşiden bağımsız, onu dengeleyebilecek güçte bir küçükburjeazinin varlığından mı bahsediliyor? Bu, "Kemalizmin" küçükburjuvazi olarak görülmesinden kaynaklanmaktadır. Yoksa böyle bir "denge" söz konusu değildir. Böyle bir bakış açısı, bugüne kadar finans kapitalden bağımsız, onu "denge"leyen bir küçükburjuvazi tasarlayarak, aynı şekilde, sınıflar savaşını nasıl mekanik kavradığını, küçükburjuvazisinin finans kapitalden ve sınıfların birbirinden kendiliğinden kopuk olabileceğini hayal ettiğini ortaya koymuş olmaktadır. Oysa bizde, -1930'lardan itibaren söylersek- düzenden ilk önce proletarya siyasi partisini örgütleyerek kopuşmuştur. Ordu gençliğinin 27 Mayıs, 22 Şubat atılımlarını unutmadan, finans kapitalle yaban burjuvaların kopuşmaları 1950'lerde hızlanmış, 1960 sonrası "ortanın solu" ve "TİP" kılığına girmiştir. Küçükburjuvazinin bu burjuva akımlarından kopuşması ve bu kopuşmanın yüksek boyutlara ulaşması ancak 1965'lerden sonra yaşanmıştır. Burada M.Çayan'ın dediğinin tersine bir durum ortaya çıkmaktadır. 1970'lere kadar Türkiye finans kapital vurgunu için bir bakıma dikensiz gül bahçesiydi. Ama yükselen halk muhalefetinin dikenleri finans kapitali yavaş yavaş kuşattığından dolayıdır ki, 12 Mart patlak verdi. Eğer bunu o güne kadar var olan "küçükburjuvazi - oligarşi" "denge"sinin küçükburjuvazi aleyhine "bozulması" olarak değerlendirirsek yanılırız. Tersine yükselen halk muhalefeti, işçi sınıfı ve halkın mücadelesi, finans kapitalin gerçek yüzünü 12 Mart'la dışa

vurdurdu. 12 Mart, gericilin, "demokrasi oyununun" bozması olduğu kadar, bu demokrasinin "oyun" olduğunu kavrayanların arttığının da ilan edilmesidir. Son tahlilde, sınıflar savaşındaki güçler dengesinin artık halk lehine bozulma yoluna çıktığının itirafıdır.

M.Çayan sınıflar savaşının canlılığını, her momentte girdiği yeni durumları izleme ve yönlendirme enerjisini yitirince bu savaşı "suni" bir "denge"ye indirgeyerek cansızlaştırmıştır. Böyle bir tespit ise; işçi sınıfı ve halkımızı her türlü çalışma enerji ve esnekliğini göstererek, finans kapital ve liberal burjuva ağlarından koparmayı göze alamayıp, tersine böyle bir kopuşmayı kendiliğinden varsayıp, meseleyi bir "suni" dengeyi bozma basitliğine vardırmıştır.

"Suni denge" tespiti şöyle çelişik bir tabana oturmaktadır. Bir yanda: *"Halkın hiç bir kesimi halinden memnun değildir ve her an patlamaya hazır bir volkan gibidir."* (B.Y., s.227) denip, "evrim-devrimin iç içeliği" veya "sürekli mill ikriz" tespiti; öte yanda "nispi refah", "milliyetçiliğin nötralizasyonu" ve "politik pasiflik", yani "suni denge"nin bir ayağı "patlamaya hazır volkan"a, öbür ayağı da "politik pasifliğe oturmaktadır. Bu, meseleyi çok diyalektik (!) bir ortaya koyuş mudur? Hayır! Küçükburjuva sınıf tepkisinin ruh halidir. Küçük bir parlamayı "devrim", bir geri adımı "yokoluş" gören ruh halinin pratik bir sonucudur. Ama bu değerlendirme sınıflar savaşının akan derinliklerini bilmek değil, üstte biriken geçici görüntüleriyle yetinmek demektir. Bunun pratik sonucu ise, siyasi yalpalamalardan kurtulamamak olur. Bu, halkın öfkesinin nasıl biriktiğini, nasıl yaşadıklarının bilincine çıktığını, halkın devrime hazırlanış sürecini kavrayamamak demektir. Hem "öfke" hem "pasiflik" bunun bilimsel çözümü konuyu "suni"leştirmekle mi olacaktır? Elbette ki, böyle bir çelişkinin "suni" olarak görülmesi, ancak bir küçükburjuva açısından mümkündür. Halkın "öfkeyle" kalkışmaması, deneye-yoklaya ilerleyişi bir küçükburjuvaya "suni" görünebilir ve halk bir demagogun da bir kahramanın da peşinden sürüklenebilir. Ama bizim derdimiz halkın kendisini ve kendi deneyiyle savaşa hazırlamaktır. "Onun adına", ondan kopuk atılımlar bu "suni denge"yi bozamaz.

İşte gerek M.Çayan ve gerekse takipçileri "suni denge"nin oturduğu ayaklardan dolayı, ya boşa ataklara

kalkışmak ya da erken panige kapılmak zorundadırlar. Bu ayaklar sağlam teşhise dönüştürelemezse hem "aceleci"liğe hem de "pasiflik"e gerekçe olacak yataklık edecektir.

"SUNİ DENGE"Yİ KIRMAK İÇİN: "SİLAHLI PROPAGANDA"

"Emperyalizmin işgali altında olan ülkelerde emperyalizm ve oligarşiye karşı mücadele nasıl yürütülecekti? Oligarşi ile halkın memnuniyetsizliği ve tepkileri arasında suni denge hangi mücadele biçimi temel alınarak bozulacaktır? Halkı devrim saflarına çekmek için hangi mücadele metodunu temel olarak seçeceğiz? Geniş bir siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının temel aracı hangi mücadele biçimi olacaktır." (B.Y., s.332).

"Silahlı Propaganda"

Önce gerekçelerine değinelim. *"Demokratik hak ve özgürlüklerin kullanılmadığı, rafa kaldırıldığı, ...bütün geri bıraktırılmış ülkelerde bu tip klasik 'kitle çalışması'... düşmanın askeri üstünlüğü ve baskısı karşısında güçsüzlüğe düşecek ... giderek de iyice sağa kayacak"tır.* (B.Y., s.340). Bunu eleştirmeye bile gerek yoktur. Sadece şunu söyleyelim, bir proletarya sosyalistinin yığın içinde örgütlenmesini düşmanın en azgın baskıları dahi engelleyemez. Tarih bunun yüzlerce örneği ile doludur. En son Salazar Faşizminin sultasında Portekiz Komünist Partisi'nin çalışması hepimize örnek olmalıdır. Geçelim proletarya sosyalistlerini İran'da liberal, radikal mollalar dahi Şah'ın bütün cenderelerine rağmen halkı örgütleyebilmişlerdir. Evet, zorluk karşısında esnemeyip, kazıklaşınca böyle bir taktik tutuma varılması kaçınılmazdır.

Bu "propaganda" ne yapacaktır? *"Silahlı propaganda halkın düzene karşı olan memnuniyetsizliğini ajite eder, ... Merkezi otoritenin görüldüğü gibi güçlü olmadığını, onun kuvvetinin her şeyden önce yaygara ve gözdağına ve demagojiye dayandığını gösterir."* (a.y., s.342). Halkın "klasik" örgütlenmesinden parababalarının zoru nedeniyle vazgeçildiği zaman, halka "merkezi otoritenin" güçsüzlüğü gerçekten gösterilebilir mi? Ayrıca sınıflar savaşındaki

mevcut durumda "merkezi otorite" "güçsüz" müdür? Hele hele "merkezi otorite"nin "yaygara", "gözdağı" ve "demagoji"den ibaret olduğunu, fabrikada işveren zulmünü hergün yaşayan işçiye, tarlada somut jandarma baskısını gören köylüye anlatabilir miyiz? Hepsinden öteye unutulan en korkunç şey de şudur: "Merkezi otorite"nin en büyük gücü, halkın yüzlerce yıllık gelenek ve alışkanlıklarıdır. Bunu unutur da, meseleyi "yalana" indirgersek, sonra halkın anlayışsızlığından(!) şikayet edebiliriz ve bir türlü, apaçık görünen bu yalan ve aldatmacayı halkın nasıl hala sessizce dinlediğine akıl erdiremeyiz. Son olarak halk, ancak, kendi örgütlü gücünü denedikçe, "merkezi otorite"nin çürüklüğünü kavrar. Başka her şeye şüphe ve tereddütle bakar. "Öncü" kahramanlara sempati duyar, ama, bu kahramanlar ne halka kendi gücünü öğretir ne de otoritenin güçsüzlüğünü.

"Bir iki soygun ... sabotaj ve suikast... silahlı propaganda değildir." (B.Y., s.341). Ne olduğu açıkça söylenmiyor. Bu sayılan eylemler de halkın nefretini "ajite edebilir." Eğer, 12 Mart içinde TİİKP-C'nin yaptıklarını kriter alırsak, önemli rehin almalar bu propagandanın içine giriyor olmalıdır.

Ve ayrıca ispatlamaya gerek olmayacak şekilde "prapaganda"nın nasıl daraltıldığı ve imkansızlaştırıldığı açık değil mi? Bu sansasyon yaratacak eylemlerden hareketle halk içinde örgütlenme yapılamaz mı? Bu eylemlerdeki kahramanlık halk içinde örgütlenmeye dönüştürülemez mi? Elbette bu mümkündür. Ama daha örgütlenme çalışmasına girer girmez iki şey ortaya çıkar. önce, halk, bu eylemlere sempatisini belirtse de eleştirisini de yapar. Ve böyle "öncü" atakların boşa telefat olduğunu içgüdüsüyle anlatır. Ve her davranışıyla da bu taktiğin terkedilmesini ister. Eğer halkın bu eleştirileri dikkate alınmazsa iki yol çıkar: Ya "Halk adına" öncü davranış sonunda yanarız ya da halkın bizi anlamamasına(!) duyduğumuz tepkiyle karşı devrim saflarına kadar sürükleniriz. İkinci olarak, bu tür "prapagandayı" sürdürmeyi -bir iki şaşkınlıktan sonra- finans kapital imkansız hale getirir. Çünkü halk yığınlarından kopuk ve de üstelik "kitlelerle temas kurmanın" yolu sanılan bu taktik, kitlelere varmadan fnians kapital tarafından süratle yenilgiye uğratılabilecektir.

Fakat kahramanların halkta yarattığı bu sempati, eğer onlar doğru bir zeminde eleştirilebilirse, her zaman, çok

sonraları da örgütlenebilir. Ama bu örgütlenme ancak onların devrimci bir eleştirisi zeminine oturabilir.

Neticede halk içinde örgütlenmek için, kendimizi yakmak bir taktik olabilir mi? Elbette ki hayır. Ama doğru bir taktik üzerinde halkın örgütlenmesi sırasında yanabiliriz.

Bu mümkündür. Ve bundan mutlak olarak kaçınamayız da.

Son olarak da "tamel-tali" meselesine değinelim.

"Silahlı propagandanın dışındaki öteki politik, ekonomik, demokratik mücadele biçimleri silahlı propagandaya tabidir ve silahlı propagandaya göre biçimlenirler. (Tali mücadele biçimleri, temel mücadele biçimine göre şekillenir.)" (B.Y., s.344).

Böylece diğer mücadele biçimleri reddedilmiyor. Ama "silahlı propaganda"ya tabi kılınıyor. Yani onun açtığı yolun üstünde diğer çalışmalar da yapılabilecektir. Ancak "askeri eylemlerin üzerine oturmuş propaganda" temeldir. Yani kitle örgütlenmesini sağlayacak olan "silahlı propaganda"dır. Onun doğurduğu sempati "askeri eylemlerin" ardından örgütlenmeye çevrilecektir. Böyle bir yorum, M.Çayan'ın tezlerinin iç tutarlılığına uygundur. Ve bunun eleştirisini şu ana kadar yaptık. Fakat temel-tali" meselesindeki yorumu inceltip, "silahlı propaganda"yı "temel"in dibine gömüp görünmez hale getirdikten sonra, diğer mücadele biçimlerininde reddedilmediği gerekçesiyle onları öne çıkartmak ne anlama gelir? Ve o zaman bu taktik neye indirgenmiş olur?

Eğer "silahlı propaganda"nın kendisi eylemden sadece propagandaya (lafa) dönüşürse ve "somut bir momente" ertelenirse o zaman sadece devrimin barışçıl olabileceğini söyleyenlerle halkın silahlı mücadelesini reddedenlerle bir polemik seviyesine inmiş olur. Ve bunun hiçbir yanı yoktur. Bu, yılların süren mücadelesidir. Fakat "barışçıl geçişi" savunan burjuva görüşleriyle yapılan bu aşırı abartılmış mücadele (polemik) bize bir gerçekliği gösteriyor. Böyle bir abartma mücadele edilmeye kalkılan zeminden hala kopulmadığının işaretidir.

İşte "temel-tali" meselesi böyle ince bir yorumdan geçirilirse, ortada yeni hiçbir "strateji" kalmayacaktır. Veya burjuva sollarıyla yapılan abartılmış bir polemik kalacaktır.

"SİLAHLI PROPAGANDA"NIN MÜCADELE ARACI: "ÖNCÜ SAVAŞI"

Mantık zincirinin en son halkası "öncü savaşı"dır. Bu, "silahlı propaganda" yapılacak ve "öncü savaşı ile emekçi kitleleri devrim saflarına çekilecek"tir. (B.Y., s.337).

Evet, "öncü savaşı" yığından kopuk bir küçükburjuva aydınının, yığınla bağ kurma atılımıdır. Fakat bizzat böyle bir "savaş"la yığından daha da kopuşmak kaçınılmaz olur. Buradan da şu sonuç çıkar. Kitlelere varmamamız için finans kapital önümüze umduğumuzdan çok çeşitli engeller çıkarmıştır. En esnek tutumla bu engelleri aşabilmek şarttır. Bu engellerin zorluğuna tabi olunamaz. Fakat "öncü savaşı" bu zorluklara tabi oluşun teorisidir. Ve tabi olunduğundan dolayı da özlenen yığın bağları bu yolla kurulamaz.

Sonuç

M.Çayan'ın görüşleri ve en son şeklini aldığı "Kesintisiz Devrim" hareketin yükselmesi karşısında teslimiyete varan TİP ve AK Aydınlık'a ve oturganlaşan AL Aydınlık'a duyulan tepkinin şekillenmesidir. Bu tepkinin özü: Burjuva liberalizmine soysuzlaşan TİP ve AK Aydınlık gibi eğilimlerin kendi eylemsizliklerini lafla ("teoriyle") örtmelerine karşılık, davranışı öne çıkramaktır. Ve "Bütün Yazılar"ın son cümlesi şöyledir: "**Örgütü örgüt yapan, onu kitlelere tanıtan, yaldızlı laflar değil, devrimci eylemdir.**" (altı M.Ç. tarafından çizilmiş.)

Ve "Cephe" harekitinin değeri de buradan gelmektedir.Hareketi sarmaya başlayan, sardıkça boğan eylemsizliğe karşı bayrak açmaktır. Pratik içine bayrak açmaktır. Pratik içine boylu boyunca uzanabilen, bu cesareti gösteren, eğer bütün öğrenme yeteneklerini yitirmediyse, sonunda bizzat pratik tarafından eğitilecektir. En azından böyle bir şansı vardır. Ama hımbıl kocakarılar gibi denize atlamayıp da kıyıda teori kesenler hiçbir zaman öğrenemeyecektir. Veya bu şansları hiç yoktur.

Elbette sırf davranmak yetmiyor. Ve yazımızda bunun baştan sona eleştirip sakat olan teorik zeminin hatalı yol göstericiliğine değindik. Fakat "Cephe" hareketinin tarihi misyonunu açıklayacaksak, bu misyon: Eylemsizliğin

teorileştirilmesine ve sınıf zemini, işçi aristokrasisi ve burjuva aydınlarının sosyalizmine karşı devrimci bir nefrettir. onları, "devrimci eylemle" eleştiridir.

THKP-C bu eleştiriyi bir atılımda kendini yakarak yapmıştı. Ve bu adamı atmasıyla birlikte de kendi görevini tamamlamış oldu. Artık böyle bir hareketin tekrarlanması özlemi sadece komediye varabilir. ama aynı şekilde, böyle atılımın yapılmasından pişmanlık duymak saç baş yolmak da sahibini kaçınılmazca gerici saflara sürükleyebilir.

"Cephe" takipçileri en başta, THKP-C'nin kof laf yerine "devrimci eylem" geleneğini sürdürmelidir. Ama bu yetmez. Devrimci bir teoriyle de bu davranış taçlandırılmalıdır. Birinden biri eksik kalırsa bu takipçiler ister istemez düzen saflarına sürükleneceklerdir.

Son olarak eğer M.Çayan'dan esaslı bir şey öğrenilecekse o da teori softalığının kocakarı hımbıllığına karşı pratiğe boylu boyunca uzanabilme cesareti olmalıdır.

"... Evet, beyler, biz hareketi sadece geçmişteki biçimlerini değil,gelecekteki biçimlerini de savunuyoruz. Biz, geçmişte mahkum edilmiş şeylerin "kolay" bir tekrarını değil geleceği olan uzun ve çetin bir çalışmayı tercih ediyoruz. Biz, malum dogmalara karşı lafta savaş açan, ama fiiliyatta güç aktarma, büyük iş, küçük iş ayırımı ve elbette tek tek çarpışmalar teorileri gibi küflenmiş ve zararlı görüşleri savunanları her zaman teşhir edeceğiz..."

V. I. LENİN

Fiyatı 15000 TL